

2023-09-13

Handläggare
Jens Westlund
Telefon: 08-508 21 150Till
Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnd
2023-09-28

Tertialrapport 2 för 2023

Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnd

Förvaltningens förslag till beslut

1. Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnd godkänner förslaget till tertialrapport 2 för 2023 med helårsprognos och överlämnar den till kommunstyrelsen och stadens revisorer.
2. Nämnden begär hos kommunstyrelsen budgetjustering om 1,5 mnkr för kommunalt bostadsbidrag i enlighet med vad som redovisas i ärendet.
3. Nämnden ansöker om budgetjustering avseende kapitalkostnader med 9,7 mnkr i enlighet med vad som redovisas i ärendet.
4. Nämnden fastställer omslutningsförändringar om 27,1 mnkr i enlighet med vad som redovisas i ärendet och anmäler detta till kommunstyrelsen.

Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnd

Box 490, 129 04 Hägersten
08-50822000
hagersten-alsvjo@stockholm.se
start.stockholm

Sammanfattning

Förvaltningen bedömer att samtliga av kommunfullmäktiges tolv mål för stadsdelsnämndens verksamhetsområden kommer att uppfyllas helt under året. Merparten av indikatorerna bedöms uppnås liksom samtliga av nämndens mål. Såväl före som efter resultatöverföringar redovisas ingen avvikelse mot budget.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av nämndkansliet och avdelningen för ekonomi och upphandling i samråd med övriga avdelningar. Ärendet samverkas i förvaltningsgrupp 19 september 2023.

Innehållsförteckning

Sammanfattande analys	4
Uppföljning av Kommunfullmäktiges inriktningsmål	8
KF:s inriktningsmål: 1. Ett Stockholm som håller samman med en stark och jämlik välfärd i hela staden	8
KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.1 Alla barn och ungdomar ska ges möjlighet till jämlika uppväxtvillkor och trygghet samt en rik fritid.....	8
KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.2 Alla barn ska ges likvärdig möjlighet till utveckling och lärande i förskolan och skolan	11
KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.3 Stockholms stad ska ge stöd och omsorg där behoven är som störst	17
KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.4 Stockholm ska vara en bra stad att åldras i - med god omsorg och stor trygghet	30
KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.5 Alla stockholmare ska ha tillgång till ett rikt kultur-, idrotts- och föreningsliv.....	38
KF:s inriktningsmål: 2. Ett grönt och fossilfritt Stockholm som leder en rättvis klimatomställning	41
KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.1 Stockholm ska bli klimatpositivt – genom minskade utsläpp och ökad koldioxidlagring	42
KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.2 Stockholm ska vara en stad där den biologiska mångfalden ökar	45
KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.3 Stockholm ska vara en stad där framkomligheten ökar och utsläppen minskar	48
KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.4 Stockholmarens hälsa ska främjas genom ren luft, rent vatten och giftfria miljöer.....	49
KF:s inriktningsmål: 3. Ett Stockholm med en stabil och hållbar ekonomi med utbildning, jobb och bostäder för alla	52
KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.1 Stockholms ekonomi är stark, hållbar och lägger grunden för en jämlik välfärd	53
KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.2 I Stockholm ska alla ges möjlighet till ett eget jobb	54
KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.3 I Stockholm ska alla ha rätt till ett bra boende som de har råd med	60
KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.4 Medarbetare i Stockholm ska ges goda förutsättningar att göra ett bra jobb	63

KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.5 Hög beredskap och stark rådighet ska råda i alla verksamhetsområden	67
KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.6 Tryggheten ska öka genom förebyggande insatser	72
KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.7 Stockholm ska vara en öppen, jämställd och demokratisk stad som samarbetar internationellt	80
Uppföljning av ekonomi	85
Uppföljning av driftbudget	85
Resultatenheter	92
Investeringar	93
Försäljningar av anläggningstillgångar.....	93
Verksamhetsprojekt (driftprojekt)	93
Omslutningsförändringar	93
Budgetjusteringar.....	94
Medel för lokaländamål	95
Analys av balansräkning.....	95
Övrigt.....	95
Intern kontroll.....	97

Sammanfattande analys

Stadsdelsnämnden redovisar i detta ärende att den inom ramen för tillgängliga resurser bedöms uppfylla målen för verksamheterna och därför bidrar till uppfyllelse av kommunfullmäktiges tre inriktningsmål för år 2023. Sammantaget redovisas ett underskott om 20,8 mnkr före resultatöverföringar och ingen avvikelse mot budget efter resultatöverföringar. Nämnden bedömer att alla kommunfullmäktiges 16 mål för stadsdelsnämndens verksamhetsområden kommer att uppfyllas helt under året. Merparten av indikatorerna prognostiseras uppfyllas liksom samtliga nämndens mål. Ett ständigt arbete pågår för att ytterligare förbättra målpuppfyllelsen och utveckla ekonomistyrningen.

Ett Stockholm som håller samman med en stark och jämlik välfärd i hela staden

Stadsdelsnämndens förskolor fortsätter bedriva en kvalitativ verksamhet utifrån det nationella läroplansuppdraget och barns rätt till omsorg och lärande. Hög andel legitimerade förskollärare och ett långsiktigt utvecklingsarbete för barns språkutveckling samt likvärdiga och tillgängliga lärmiljöer bedöms ligga till grund för de goda resultat som framkommer i förvaltningens uppföljningar. Barnkonventionens intentioner genomsyrar undervisningsplanering och goda förutsättningar för barns utveckling av det svenska språket skapas på förskolorna. Vårdnadshavare är generellt nöjda med verksamheten, stadsdelsområdet har stadens högsta andel inskrivna barn på förskolan. Förskolans utmaningar med bemanning och lokalförsörjning är fortsatt kopplade till det minskade barnantalet i stadsdelsområdet. Att utmaningarna kommer fortsätta prägla verksamhetens förutsättningar bekräftas av den nya befolkningsprognosen enligt vilken minskningen av antalet barn fortsätter till och med 2028.

Stadsdelsnämnderna Hägersten-Älvsjö och Skärholmens regionala råd för funktionshinderfrågor har utvecklat arbetssätt för att kunna utgöra en strategisk och rådgivande roll till nämndernas arbete avseende "Program för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning 2018-2023".

Stadsdelsnämnden deltar i utvecklingsarbetet inom ramen för Äldrevänlig stad. Bland annat handlar ett projektområde om att utveckla samarbeten för att äldre ska erbjudas aktiviteter för fysisk, psykisk och social hälsa. Ett annat handlar om ett pilotprojekt för att målgruppsanpassa ett antal av stadens naturreservat, för att öka äldres möjlighet och intresse att besöka reservaten. Nämnden genomför, med utgångspunkt i handlingsplanen för Äldrevänlig stad, brottsförebyggande och trygghetsskapande åtgärder genom att kommunpolisen besöker pensionärsrådet.

Ett grönt och fossilfritt Stockholm som leder en rättvis klimatomställning

Nämndens klimatpåverkan från livsmedelsinköp ligger på en stabil nivå, under målsättningen för året. Fortbildning av den del av personalen som arbetar med livsmedel inom daglig verksamhet har påbörjats och en handlingsplan kommer att tas fram under hösten. Insatsen bidrar till att nå miljöprogrammets etappmål 2.1 om minskad klimatpåverkan från konsumtion samt etappmål 1.2 om minskade växthusgasutsläpp från stadens verksamheter. Det samarbete som genomfördes med Openlab under våren i syfte att tillgängliggöra klimatdata har avslutats och nämnden arbetar vidare med de insikter som genererats under projektets gång.

Ytterligare insatser för att minska klimatpåverkan har gjorts genom att stadsdelsnämnden har börjat arbeta med det vägledande materialet Hållbara kontor där relevanta funktioner inom förvaltningen deltagit i en utbildning. Under hösten kommer det att tas fram en tillhörande åtgärdsplan för att konkretisera arbetet.

Verksamheter som köper in livsmedel arbetar fortsatt hårt för att nå ambitionshöjningen för andelen ekologiska livsmedel och måltider, och indikatorn om animalier med krav på djurskydd och restriktiv antibiotikaanvändning. Det finns stor kompetens och vilja bland medarbetare som köper in och tillreder livsmedel och resultaten följs upp noga och löpande tillsammans med enhetschefer, men utmaningarna är många. Höga livsmedelspriser och begränsningar i upphandlade avtal och hos leverantör är de främsta. Prognosen kring ekologiska livsmedel är att andelen kommer att öka, men inte så mycket att målsättningen nås. Prognosen för svenska animalier är att målet kan nås genom analys av alternativ till nuvarande inköpsmönster.

Ett Stockholm med en stabil och hållbar ekonomi med utbildning, jobb och bostäder åt alla

Stadsdelsnämnden har prioriterat arbetet med unga vuxna som står långt ifrån arbetsmarknaden. Syftet är att de ska få arbete genom studier eller praktik. Personer med social problematik erbjuds individuellt utformat stöd vilket syftar till att höja aktivitetsnivån, stärka självkänslan, motivera och förbereda inför en arbetsmarknadsinsats, så som Stockholmsjobb eller offentligt skyddat arbete (OSA).

Stadsdelsnämndens samverkan med Jobbtorg fungerar väl och har utvecklats ytterligare. Nya rutiner möjliggör för fler bidragstagare att snabbare nå självförsörjning genom offentligt skyddat arbete eller Stockholmsjobb. Nämnden avser utöka samarbetet med Arbetsmarknadsnämnden i syfte att utveckla det gemensamma arbetet, vilket på sikt kommer att bidra till kortare processer för den enskilde på vägen mot egen försörjning. Stadsdelsnämnden har tillhandahållit 685 platser för feriejobb under sommarlovet, vilket är drygt 200 fler jämfört med samma period förra året.

Stadsdelsnämnden arbetar utifrån stadens näringslivspolicy för att stimulera tillväxt och företagande, samt öka tryggheten för företagare. Under sommaren har platsaktivering genomförts på Liljeholmstorget och Älvsjötorget tillsammans med Liljeholmens företagsgrupp och bland annat lokala föreningar och företag. Under maj genomfördes en satsning på att informera om appen Säkerhetscenter från Svensk Handel.

Krisberedskapen har stärkts genom kunskapsstärkande insatser bland chefer och medarbetare, övning samt planering. Kontinuitetshöjande aktiviteter som utgår ifrån risk- och sårbarhetsanalysen ligger till grund för stora delar av arbetet. Ett särskilt fokus ligger på de samhällsviktiga verksamheterna.

Arbetet med lokala utvecklingsplaner har ännu inte påbörjats, nämnden inväntar instruktioner från stadsledningskontoret.

Stadens direktiv till samtliga nämnden och bolagsstyrelser

I kommunfullmäktiges budget 2023 anges direktiv som samtliga nämnder och bolagsstyrelser ska arbeta utifrån. Under respektive direktiv lämnas en kort sammanfattning hur långt nämnden kommit i sitt arbete.

Långsiktig hållbar ekonomi i en turbulent omvärld

Det rådande världsläget tillsammans med lågkonjunktur, hög inflation, höjda räntor och till viss del pandemins efterdyningar är osäkerhetsfaktorer som försvårar såväl budgethållningen som prognosarbetet. Utöver detta tillkommer en procentuellt hög nivå på årets lönerevision samt en demografisk utveckling som sammantaget leder till högre kostnadsnivåer samt utmaningar med planering av lokaler, organisation och verksamhet.

Stadsdelsnämnden säkerställer och bidrar till en långsiktigt hållbar ekonomi genom en effektiv och ändamålsenlig resursanvändning. Löpande ekonomiska analyser ligger till grund för beslut som tas och en god prognossäkerhet säkerställs genom en strukturerad intern samverkan med kontinuerliga avstämningar med budgetansvariga chefer.

Klimatpolitiken - hela stadens ansvar

Miljö- och klimatarbetet har fortlöpt utifrån miljöprogrammet och nämndens miljö- och klimathandlingsplan. Arbetet med att intensifiera verksamheternas arbete med att fasa ut skadliga kemikalier samt tillgängliggöra nämndens klimat- och miljöavtryck har intensifierats.

Innovation, digitalisering och upphandling

Kvalitetsforum, förvaltningsledning och chefsforum har under perioden fördjupat sig i olika aspekter av ett innovativt arbetssätt. Det innovationsprojekt som nämnden genomförde i samarbete med Openlab, under våren, i syfte att tillgängliggöra klimatdata har avslutats. Nämnden arbetar vidare för att hitta lösningar med förhoppning om att påbörja ett uppföljande pilotprojekt under hösten.

Genom att använda stadens gemensamma system för e-handel ökar förutsättningarna för att minska klimatpåverkan, göra medvetna inköp, öka avtalstroheten samt ett förenklande av den systematiska uppföljningen. Stadsdelsnämnden samverkar med andra nämnder genom gemensamma upphandlingar.

Staden som arbetsgivare

Nämnden arbetar enligt plan inom områdena anställningar, arbetsmiljö, kompetensförsörjning samt chefsuppdrag och ledarskap. Nämnden fortsätter att rusta chefer och skyddsombud inom arbetsmiljöområdet. Genom arbete i ledningsgrupperna med stadens chefsprofil utvecklas ledarskapet för att på bästa sätt kunna leda sin verksamhet.

Samverkan för trygg och säker stad

Platssamverkan och samverkansöverenskommelsen med polisen utgör basen för det trygghetsskapande arbetet i stadsdelsområdet. Även krisberedskapsarbetet har ett tydligt fokus på samverkan mellan stadens nämnder, och under tertialet har en nämndövergripande pilotövning ägt rum.

Samverkan för trygga barn och ungdomar med rättvisa livsvillkor

Stadsdelsnämndens förskoleavdelning och avdelningen för individ- och familjeomsorg samverkar kring rutiner för orosanmälan, för ökad transparens och kännedom om varandras verksamheter. Öppna förskolan i Liljeholmen och Älvsjö ingår med socialtjänst i familjecentralsarbetet tillsammans med barnhälsovård, barnmorskemottagning, där samverkan sker utifrån barnens och vårdnadshavares behov. Introduktionsförskolan samverkar med aktörer som finns i närområdet där nyanlända familjer erbjuds introduktion till svensk förskola samt samhället i övrigt. Det särskilda arbetet med att bjuda in den romska minoritetsgruppen till öppna förskolans verksamhet fortsätter under året.

Mötesplatsen för ungdomar och ungdomsmottagningen startade upp verksamheten i Liljeholmshuset under våren och har ett ökande antal besökare från andra delar av staden och andra kommuner. Samverkan sker med skolor och polis för att ungdomar i riskzon identifieras tidigt och erbjuds insatser som behövs för att bryta utvecklingen. Arbetet har ytterligare stärkts genom en särskild samverkan i Älvsjö/Solberga. Ett arbete pågår för att vidareutveckla och införa kunskapsbaserade insatser med fokus på ungdomar med en kriminell livsstil. En samhandlingsplan mot droger är framtagen. För att se om och hur särskilda åtgärder kan vidtas för att förbättra flickors psykiska hälsa har en arbetsgrupp startats. Nämnden har bidragit till att utöka antalet platser som ungdomar kan söka för att få feriearbeten i år jämfört med tidigare år.

Ett Stockholm med hållbar tillväxt

Stadsdelsnämnden arbetar utifrån näringslivspolicyn prioriterar att stimulera tillväxt och företagande, samt öka tryggheten för företagare. Under sommaren har platsaktivering genomförts på Liljeholmstorget i tre veckor och på Älvsjö torg i två veckor tillsammans med Liljeholmens företagsgrupp, Citycon, JM, lokala föreningar och lokala företag. Aktiviteterna har pågått måndag-fredag de aktuella veckorna. Tillsammans med Arbetsmarknadsförvaltningen har under tertialet ett arbete påbörjats i syfte att erbjuda flera sätt att få Stockholmsjobb.

Stockholm som kulturellt centrum

Kultur integreras i stadsdelsnämndens verksamheter genom att barn ges möjlighet att möta kultur på förskolan, barn och ungdomar i fritidsaktiviteter och funktionsnedsatta samt äldre i sina aktiviteter och boenden.

Samverkan för ökat bostadsbyggande och en hållbar stadsutveckling

Flera planprojekt pågår i stadsdelsområdet och stadsdelsförvaltningen deltar i de större projekten för att säkra tillgången till bland annat bra förskolor, trygga stadsmiljöer och trivsamma välfungerande parker.

En hållbar och demokratisk stad

Stadsdelsnämnden har en arbetsgrupp som ska arbeta med den lokala utvecklingsplanen, men inväntar vidare information från stadsledningskontoret. På medborgarkontoret planeras dialoger genomföras med invånare som besöker kontoret och ett arbete med att planera medborgarbudget har påbörjats.

Uppföljning av Kommunfullmäktiges inriktningsmål

KF:s inriktningsmål: 1. Ett Stockholm som håller samman med en stark och jämlik välfärd i hela staden

● Uppfylls helt

Analys

Kommunfullmäktige har fem verksamhetsområdesmål för inriktningsmålet. Stadsdelsnämnden har formulerat åtta nämndmål som ska bidra till att uppfylla kommunfullmäktiges inriktningsmål om "Ett Stockholm som håller samman med en stark och jämlik välfärd i hela staden".

Stadsdelsnämnden bedömer att inriktningsmålet kommer att uppfyllas helt under året. Nämnden konstaterar att alla fem verksamhetsområdesmål och åtta nämndmål bedöms uppfyllas helt under året. Av de 31 indikatorerna - som mäter och ligger grund för måluppfyllnaden - prognostiseras 24 stycken uppnå målet helt under året, sex uppnås delvis och en uppnås ej. Av 44 aktiviteter pågår 38 enligt plan, fem är klara och en är pausad.

Hur nämnden har bidragit till att uppfylla inriktningsmålet redovisas under respektive mål för verksamhetsområdet.

KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.1 Alla barn och ungdomar ska ges möjlighet till jämlika uppväxtvillkor och trygghet samt en rik fritid

● Uppfylls helt

Analys

Stadsdelsnämnden bedömer att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet kommer att uppnås helt. Bedömningen av måluppfyllelsen baseras på prognos för helåret som utgår från att förväntat resultat på underliggande nämndmål nås och att kommunfullmäktiges och nämndens aktivitet genomförs.

Parklekarnas verksamhet pågår och riktar sig till barn i alla åldrar, deras vårdnadshavare och andra besökare. Verksamhetens inriktningar djur och natur, lek och rörelse samt kultur är uppskattade vilket visar sig i ett stort antal besökare, som exempel kan nämnas att Parkleken Kristallen hade 12 000 besökare under juni månad. Parklekarnas verksamhet når i stor utsträckning både flickor och pojkar.

Liljeholmshuset som öppnade i februari erbjuder ungdomsmottagning dagtid och mötesplats för ungdomar kvällstid. Verksamheten har ett ökande antal besökare även från andra stadsdelsområden och från andra kommuner. Övriga mötesplatsers arbete och fältverksamhet pågår enligt plan.

Sommarlovsaktiviteter så som paddling, improvisationsteater, gocart, ridning, paintball, basketturnering och utflykter till bland annat Kolmården och Vaxholms kastell har

genomförts, liksom dagläger med inriktning animation och textil. Programmet spreds inför sommarlovet via samtliga skolor och sociala medier.

Jämställdhet

Nämnden bidrar till ökad jämställdhet och jämlikhet genom att arbeta förebyggande och bidra till trygghet och meningsfull fritid för såväl unga flickor som pojkar. Detta genom att erbjuda aktiviteter för olika målgrupper. Förvaltningen har under perioden bland annat samverkat med Hammarby fotboll för att bidra till stärkt hälsa och välmående för unga. Detta har skett genom att erbjuda spontanfotboll. En analys av närvaron har visat att aktiviteter som särskilt lockar flickor samt unga med funktionsnedsättning behöver utvecklas vidare.

Barns rättigheter

Nämnden bidrar till att stärka barns rättigheter genom att arbeta för en meningsfull fritid. Under perioden har feriearbetare bidragit till utvecklingen av ungdomsverksamhet bland annat genom idéer till innehåll samt genom att designa gardiner och renovera möbler. Genom ungdomarnas delaktighet har verksamheten kunnat anpassas utifrån målgruppen egna behov och idéer, och på så sätt bidragit till en mer ändamålsenlig verksamhet.

Agenda 2030

Verksamhetsområdesmålet bidrar särskilt till att uppnå följande mål i Agenda 2030: Mål 3: God hälsa och välbefinnande, Mål 4: God utbildning för alla, Mål 5: Jämställdhet, Mål 10: Minskad ojämlikhet och Mål 16: Fredliga och inkluderade samhällen. Under perioden har en rad aktiviteter genomförts. Till exempel diplomutbildning genomförts för HBTQIA+ som syftar till att stärka kunskaperna om normer och inkluderande bemötande. Samverkan har stärkts mellan aktörer såsom ungdomsmottagning, socialtjänst, polis för att tidigt identifiera barn och unga som riskerar en ogynnsam utveckling.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Kulturnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna och i samråd med fastighetsnämnden utforma en strategi för användande och utveckling av parkleksverksamheten och användning av parkleksbyggnader	2023-01-01	2023-06-30	
Analys Remiss om förslag till strategi för parklekar har kommit till stadsdelsnämnden för yttrande. Remissvaret behandlas i nämnden i september.			

Nämndmål: Barn och ungdomar erbjuds en jämlik, meningsfull och trygg fritid

 Uppfylls helt

Beskrivning

Målen nås genom att mötesplatser för ungdomar erbjuder både öppen, riktad och platsobunden verksamhet. Fritidsverksamheterna anpassas för att inkludera alla med särskilt fokus på unga flickor, nyanlända, HBTQI+-personer samt ungdomar med funktionsnedsättning. Verksamheterna arbetar förebyggande och använder kunskapsbaserade metoder för att vara trygga, jämlika och drogfria. Parklekarna riktar sig till barn upp till tolv år och erbjuder ett varierat utbud av aktiviteter, grönytor för lek och bollspel samt

plaskdammar. Inriktningen har fokus på kultur, djur och natur samt lek och rörelse. Dialoger med deltagande unga sker i form av olika råd som en del i verksamhetsutvecklingen. Samarbete sker med civilsamhället för att kunna erbjuda en bred och flexibel verksamhet vad gäller idrott, kultur och bildning, utifrån målgruppens behov och önskemål.

Förväntat resultat

- Fler barn och ungdomar deltar i mötesplatsernas och parklekarnas verksamhet.
- Ett rikt och varierat kultur- och fritidsutbud för barn och ungdomar finns i stadsdelens park och fritidsverksamheter
- Fritidsverksamheterna är jämlika och trygga.

Analys

Stadsdelsnämnden bedömer att nämndmålet kommer att uppnås helt. Bedömningen grundas på att förväntat resultat prognostiseras uppnås och att aktiviteterna genomförs under året.

Parklekar

Parklekarnas verksamhet pågår och riktar sig till barn i alla åldrar, deras vårdnadshavare och andra besökare. Verksamhetens inriktningar djur och natur, lek och rörelse samt kultur är uppskattade vilket visar sig genom ett stort antal besökare, som exempel kan nämnas att Parkleken Kristallen hade 12 000 besökare under juni månad. Parklekarnas verksamhet når i stor utsträckning både flickor och pojkar.

Stockholms stads strategi för Parklekar är remitterad till stadsdelsnämnden. Den ger riktning för parklekarnas arbete med att ge stadens barn och unga en meningsfull fritid och tillgång till trygga parklekar. Utvecklingsarbetet avseende parklekarna kommer att utgå från strategin.

Mötesplatser för unga

Liljeholmshuset öppnade i februari. Där arrangeras planerade och återkommande aktiviteter bland annat inom kultur, hälsa, träning, demokrati och delaktighet. Den ökade tillgängligheten efter flytten från Aspudden och Midsommarkransen till Liljeholmen är troligtvis orsaken till att det skett en ökning av besökare också från andra stadsdelsområden och från andra kommuner. Inom övriga mötesplatser bedrivs ordinarie fritidsverksamhet för unga. Verksamheterna fortsätter att utvecklas i dialog med ungdomarna och erbjuder en aktivitetsbaserad, platsbunden och öppen verksamhet. Fritidsledare har inom ramen för sitt uppdrag påbörjat ett arbetssätt som innebär att lotsa ungdomar till förvaltningens verksamhet och till externa fritidsaktiviteter.

"Kalejdo", fritidsverksamhet för målgruppen hbtqia+ utökas och arrangeras en gång per vecka. "Kosmos" för målgruppen unga med funktionsnedsättning erbjuds vid två tillfällen per vecka och discot "Saturnus" erbjuds en gång per månad i samarbete med Farsta stadsdelsnämnd. Under sommaren erbjöds dagkollot "Superkosmos" för unga med funktionsnedsättning.

Lovaktiviteter så som pilbågespelet "archery tag", kajakpaddling, höghöjdsbana, fotboll, basketturnering har genomförts i samverkan med fritidsledarna och i vissa fall med aktörer från civilsamhället.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Stadsdelsnämnden ska utreda hur öppettider och bemanning kan öka samt se över möjligheten till samlokalisering gällande parklekar och mötesplatser för ungdomar	2023-01-01	2023-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.2 Alla barn ska ges likvärdig möjlighet till utveckling och lärande i förskolan och skolan

 Uppfylls helt

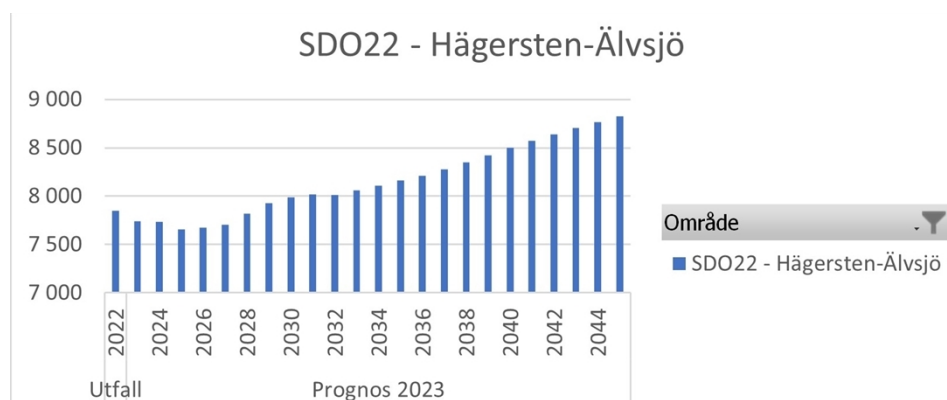
Analys

Stadsdelsnämnden bedömer att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet kommer att uppnås helt. Bedömningen baseras på att underliggande nämndmål prognostiseras att uppnås samt att kommunfullmäktiges och nämndens aktiviteter kommer genomföras under året. Tre av fyra indikatorer för verksamhetsområdet uppnås helt i tertialet.

Verksamheten har en hög andel legitimerade förskollärare, 37,4 procent i förhållande till kommunfullmäktiges mål om 33 procent. Systematisk uppföljning och tjänstefördelning sker för att säkerställa att legitimerade förskollärare undervisar i alla barngrupper. Under rapporteringsperioden är det endast sju av 314 barngrupper som tillfälligt saknar legitimerad förskollärare. Åtgärder för att säkerställa undervisning enligt läroplanen genomförs i samtliga barngrupper.

Ett prioriterat område i staden såväl som nationellt är att öka inskrivningsgraden i förskolan. Vid senast mätning 31 december 2022 var 96,7 procent barn i ålder 2 -5 år inskrivna i stadsdelsområdets förskolor, varav 71,9 procent inom kommunal verksamhet, vilket är högst i staden. Det finns inga indikationer på att inskrivningsgraden sjunker under 2023, ny statistik inväntas vid årsskiftet.

Befolkningsprognosen för 2023 - 2045 visar en fortsatt minskning i barnantalet i åldersgruppen 1-5 år i stadsdelsområdet likväl som i staden som helhet. Enligt prognosen finns 7 738 barn i ålder 1 -5 år i stadsdelsområdet år 2023, en minskning med 112 barn i jämförelse med år 2022. Den negativa trenden fortsätter till år 2028 med som lägst 7 656 barn år 2025. Från och med år 2028 prognostiseras stadig ökning i barnantalet fram till år 2044.

Under tertialet har minskningen varit märkbar på alla enheter, särskilt i samband med att 19,5 procent av de barn som var inskrivna den 31 maj slutade på förskolan till förmån för förskoleklass. Totalt är 20 av 334 avdelningar tillfälligt stängda under hösten på grund av minskat barnantal. Merparten av dessa förväntas dock öppna under tertialet 2024, då barnantalet generellt sett brukar stiga något. Förskolans förutsättningar att erbjuda kvalitativ undervisning och omsorg påverkas även av utmaningar med rekrytering av utbildade barnskötare samt lagändringar som påverkar vikarietillsättning. Barns särskilda behov har generellt sett blivit mer omfattande och kräver stora anpassningar i både bemanning, arbetssätt, strukturer samt medarbetares kompetens. Ovan faktorer, i synnerhet barntappen, har haft stor påverkan på enheternas ekonomiska förutsättningar under tertialet.

Årets prioriterade utvecklingsområden är hållbart ledarskap och medarbetarskap, tillgänglig och inkluderande förskola samt språkutvecklande utbildning och undervisning. Arbetet med aktiviteter kopplade till utvecklingsområden fortsätter enligt plan och bedöms genomföras under året. Årets förskoleundersökning visar på fortsatt hög nöjdhet hos vårdnadshavare inom de olika indexområden som undersökningen avser. Av de svarande är 90 procent nöjda med förskolans arbete inom området normer och värden och 81 procent är nöjda med arbetet för barns utveckling och lärande. Resultatet för staden som helhet är detsamma som för stadsdelsområdets kommunala förskolor.

Goda exempel

Leda som arbetslag - ledarskap och yrkesroller i förskolan

I augusti 2023 startades en långsiktig kompetensutvecklingssatsning om ledarskap och medarbetarskap i förskolan som omfattar alla yrkeskategorier i arbetslaget, med utgångspunkt i förskollärares läroplans uppdrag.

Språkutveckling och likvärdig förskola

Förvaltningens uppföljning under tertialet visar på ett intensivt arbete med att fortsätta utveckla barnens läs- och lärmiljöer. Hög kompetens kring språkutvecklande arbetssätt och förskolans demokratiuppdrag finns bland stadsdelsområdets förskollärare och ledning. Ett arbetslag bidrog till årets Förskolesummit med exempel från sitt språkutvecklande arbete. Ytterligare exempel på språkutvecklande undervisning har delats med mottagande skolor vid överlämningstillfällen.

Nationella minoriteter

På förskolan Smeden fortsätter avdelningen erbjuda undervisning på finska. Förskollärare med språkkompetens och tidigare erfarenhet av språkutvecklande arbete på minoritetsspråk har rekryterats till avdelningen under tertialet.

I samverkan med grundskoleavdelningens projektledare för romsk inkludering startades ett projekt under 2022 i syfte att introducera romska familjer för öppna förskolans verksamhet. Målet är att besöken på öppna förskolan leder till att fler barn från målgrupper börjar i ordinarie förskoleverksamhet. Hittills har inga familjer inom den aktuella målgruppen sökt förskoleplats inom ordinarie verksamhet, dock har fler besökt öppna förskolan. Projektet fortsätter under kommande period.

Barns rättigheter och Agenda 2030

Stadsdelsnämndens arbete har bidragit till följande mål i Agenda 2030: Mål 4. God utbildning till alla, Mål 5. Jämställdhet och Mål 10. Minskad ojämlikhet.

Barns rätt till inflytande och rätt att uttrycka sig ligger till grund för utbildningen, där barns åsikter, tankar och idéer påverkar undervisningens innehåll. Förvaltningens uppföljningar under tertialet visar på att arbetslagen planerar undervisningen utifrån Barnkonventionens intentioner samt läroplanens demokratiska uppdrag. Mer om det arbetet beskrivs under nämndmålet Alla barn i förskolan utvecklar sin förståelse för grundläggande demokratiska värden i en inkluderande utbildning.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel legitimerade förskollärare av totalt antal anställda (årsarbetare)	37,4 %	1,9 %	36 %	39,5 %	33 %	33 %	33 %	Tertial 2 2023
  Antal barn per grupp	16,5 barn/avd.			17,2 barn/av d.	16 st	15	15	Tertial 2 2023
Analys								
Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnd								
Årsmålet om 15 barn per grupp nås inte i tertialet. Dock noteras en minskning av antal barn per grupp från senaste tertialet från 17,1 till 16,5 barn per grupp.								
Förvaltningens bedömning är att det kommer vara svårt att nå målet om 15 barn per grupp utan negativ påverkan på målet om budget i balans. Rektorer fortsätter kontinuerligt vidta åtgärder vid sammansättning av barngrupper och utgår från barnens ålder och individuella behov, resurstilldelning, arbetslagets sammansättning och kompetens samt lokalens storlek och utformning. Ytterligare åtgärd är att organisera undervisningen så att barn delas in i mindre grupper under större delen av dagen. Det faktiska antalet närvarande barn i grupperna påverkas av barns ledigheter och sjukdomsfrånvaro och varierar således dagligen.								
  Antal förskolebarn per anställd (årsarbetare)	5,2 st			5,5 st	4,9 st	4,9	4,9	Tertial 2 2023
  Förskollärartäthet	15,8 st				15,5 st	15,5 st	15,5	Tertial 2 2023

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Stadsdelsnämnderna ska i samarbete med utbildningsnämnden och socialnämnden samt i samråd polis och boende verka preventivt för att öka tryggheten i skolan. Den samverkan ska ske på samma sätt gentemot fristående skolor	2023-01-01	2023-12-31	
  Utbildningsnämnden ska i samarbete med arbetsmarknadsnämnden och stadsdelsnämnderna utveckla stödet till elever med funktionsnedsättningar som går ut gymnasieskola och gymnasiesärskola	2023-01-01	2023-12-31	
  Utbildningsnämnden ska i samarbete med förskolenämnden och stadsdelsnämnderna utreda hur staden kan förbättra elevhälsans organisation för förskola, grundskola och gymnasieskola, samt utreda möjligheten att införa nyckeltal för elevhälsan	2023-01-01	2023-12-31	

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Utbildningsnämnden ska i samarbete med SISAB, förskolenämnden, stadsbyggnadsnämnden och stadsdelsnämnderna införa lekvärdesriktlinjer för förskolegårdar och skolgårdar. Riktlinjerna ska säkra tillräckliga yststorlekar	2023-01-01	2023-12-31	

Nämndmål: Alla barn i förskolan stimuleras och lär utifrån sina förmågor i en utbildning med likvärdig och tillgänglig lärmiljö

 Uppfylls helt

Beskrivning

Målet nås genom att utbildningen bedrivs i likvärdiga och tillgängliga lärmiljöer som uppmuntrar till kommunikation, lek och utforskande. Social, pedagogisk och fysisk miljö skapar tillsammans förutsättningar för barns lärande och utveckling. Språkutvecklande arbete ligger som ett raster över hela utbildningen. Rektor leder och samordnar det pedagogiska arbetet och organiserar de strukturella förutsättningarna för utbildningen. Förskolläraren ansvarar för att undervisning bedrivs i enlighet med målen i läroplanen. Arbetslaget genomför utbildningen utifrån sina respektive uppdrag.

Gemensamt framtagna stöddokument anger riktning för utbildningen och undervisningen inom prioriterade områden som likvärdiga och tillgängliga lärmiljöer, språk, digitalisering, kultur, måltider och fysisk aktivitet.

Förväntat resultat

Utbildningen ger varje barn förutsättningar att utveckla:

- Nyfikenhet, kreativitet och lust att leka och lära
- Ett nyanserat talspråk och ordförråd samt förmåga att leka med ord, berätta, uttrycka tankar, ställa frågor, argumentera och kommunicera med andra i olika sammanhang och med skilda syften.

Analys

Stadsdelsnämnden bedömer att nämndmållets förväntade resultat kommer att uppnås. Bedömningen baseras på enheternas uppföljningar där tillhörande enhetsmål och aktiviteter bedöms uppnås av samtliga enheter.

Aktiviteter för att utveckla likvärdiga och tillgängliga lärmiljöer pågår på alla förskolor utifrån respektive förskolas behov och förutsättningar. Syftet är att ge barnen bästa förutsättningar att utveckla sin nyfikenhet, kreativitet samt lust att lära. Arbetet innefattar även att tillgängliggöra lärmiljön utifrån ett inkluderande perspektiv för att tillgodose barns särskilda behov.

Det långsiktiga arbetet med och för barns språkutveckling har gett effekter på barns talspråk och ordförråd, samt förmåga att leka med ord, uttrycka sig, argumentera och kommunicera.

Förutsättningar för det har getts både i utformningen av de fysiska och pedagogiska lärmiljöerna samt genom att prioritera aktiviteter som högläsning och boksamtal. Fördjupade arbeten kring lek och dramatisering har gjorts i många arbetslag, vilket gett barnen möjlighet att utveckla sin kreativitet och använda fler uttrycksätt.

Förskolans vårdnadshavare är generellt nöjda med förskolans språkutvecklande arbete. Avseende den pedagogiska lärmiljön och dess tillgänglighet samt förskolans förmåga att uppmuntra barn till lek, utveckling och lärande är 87 procent av vårdnadshavarna nöjda och 86 procent upplever att deras barn uppmuntras till att utveckla sitt språk.

Den kompetenshöjande insatsen för förskollärare och arbetslag med fokus på ledarskap startade i augusti och kommer fortgå de kommande två åren. Syftet med den är att utveckla förskollärarens och övriga arbetslagets medvetenhet om förhållningssätt, strukturer och metoder som främjar ett kollegialt lärande med utgångspunkt i läroplansuppdraget.

Nämndens arbete med att utreda hur läroplansmålen systematiskt kan följas upp under barnets hela förskoleperiod har fortgått under perioden. Ett arbete med att se över hur Skolverkets material Hitta språket kan användas i detta syfte fortsätter under kommande period.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Stadsdelsnämnden ska genom förskoleavdelningen utforma och genomföra kompetenshöjande insatser för förskollärare och arbetslag i pedagogiskt ledarskap utifrån läroplansuppdraget.	2023-01-01	2023-12-31	
 Stadsdelsnämnden ska genom förskoleavdelningen utreda hur arbetet med läroplansmålen under hela förskoleperioden kan utvecklas.	2023-01-01	2023-12-31	
 Stadsdelsnämndens förskoleenheter ska fortsätta utveckla sina läsmiljöer och lärmiljöer med fokus på drama, musik, berättande och skapande.	2023-01-01	2023-12-31	

Nämndmål: Alla barn i förskolan utvecklar sin förståelse för grundläggande demokratiska värden i en inkluderande utbildning

 Uppfylles helt

Beskrivning

Målet nås genom att förskolans arbete med normer och värden präglas av barnkonventionens intentioner i en inkluderande utbildning för alla barn. Utbildningen skapar likvärdiga möjligheter för alla barn att uttrycka sina tankar och åsikter för att ha inflytande över sin vardag. Utbildningen är trygg och säker, riktlinjerna i Säker förskola, där arbetet med Aktiva åtgärder är en del, är vägledande i det arbetet. Rektor säkerställer att alla barn får det stöd de behöver för sin utveckling inom ramen för förskolans uppdrag. Undervisningen kännetecknas av lek, språk samt hållbar utveckling, där barnens förmågor och intressen tas tillvara i undervisningens utformning.

Gemensamt framtagna stöddokument anger riktning för utbildningen och undervisningen inom prioriterade områden som likvärdiga och tillgängliga lärmiljöer, språk, digitalisering, kultur, måltider och fysisk aktivitet.

Förväntat resultat

Utbildningen ger varje barn förutsättningar att utveckla:

- Självständighet och tillit till sin egen förmåga
- Förmåga att fungera enskilt och i grupp, samarbeta, hantera konflikter och förstå rättigheter och skyldigheter samt att ta ansvar för gemensamma regler

Analys

Stadsdelsnämnden bedömer att nämndmålet kommer att uppnås helt. Bedömningen baseras på uppföljningar där tillhörande enhetsmål och aktiviteter bedöms uppnås av samtliga enheter. Uppföljningarna visar hur arbetet med aktiva åtgärder fortlöper systematiskt. Vissa enheter har uttryckt behov av att ytterligare systematisera arbetet för att löpande levandegöra det i undervisningen.

Arbetslagens planeringar och dokumentationer av undervisningstillfällen visar på att barn ges förutsättningar att utveckla självständighet och tillit till sin egen förmåga, samt att förstå rättigheter och skyldigheter och öva sig på att samarbeta och hantera konflikter, enskilt och i grupp. Undervisningsplaneringarna utgår ifrån Barnkonventionen och läroplanens demokratiuppdrag. På fem av tolv förskoleenheter används SPSM:S och Skolverkets moduler som stöd i utvecklingsarbetet kring tillgängliga och inkluderande lärmiljöer.

Arbetslag har fått handledning och stöd av specialpedagog, psykolog och talpedagog utifrån genomförd behovskartläggning. Stöd har getts kring exempelvis hur språkstimulerande element kan föras in i den fysiska lärmiljön, hur den sociala lärmiljön kan förändras för att bättre stödja barn som har svårigheter med känsloreglering, eller hur den pedagogiska lärmiljön kan upplevas av barn med neuropsykiatrisk funktionsnedsättning.

Stadsdelsnämnden har i samverkan med grundskoleavdelningen under tertiåret sjuösatt nya rutiner för övergångar mellan förskola och skola. Det innebär en klusterorganisation som knyter samman ett antal förskolor till mottagande skolor och skapar utrymme för kollegialt utbyte och överlämning mellan skolformerna. Skolverkets material Hitta språket har använts som bas i samtalet kring bedömning av barns språkutveckling i samband med övergången. Samverkan med socialtjänsten kring framförallt rutiner för orosanmälan har fortsatt.

Årets förskoleundersökning har visat på hög nöjdhet hos vårdnadshavare avseende trygghet och respektfullt bemötande. 88 procent upplever att barnen uppmuntras till att utveckla sina sociala förmågor. 93 procent instämmer i att barnen ges lika möjligheter att utvecklas oberoende av kön, etnisk tillhörighet, religion eller funktionsvariation på förskolan.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Stadsdelsnämnden ska fortsätta utveckla arbetet med nationella minoriteters rättigheter.	2023-01-09	2023-12-31	
 Stadsdelsnämnden ska fortsätta utveckla rutiner för orosanmälan genom samverkan mellan förskoleavdelningen och avdelningen för social omsorg.	2023-01-01	2023-12-31	

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Stadsdelsnämnden ska genom förskoleavdelningen fortsätta utvecklingsarbetet av övergångar från förskola till grundskola i samverkan med utbildningsnämnden.	2023-01-01	2023-12-31	
 Stadsdelsnämnden ska genom förskoleavdelningen genomföra en behovskartläggning avseende barn i behov av särskilt stöd i syfte att identifiera utvecklings- och stödbehov hos enheterna.	2023-01-01	2023-08-31	
 Stadsdelsnämndens förskoleenheter ska fortsätta utveckla förskolans lärmiljöer som en del i det förebyggande och inkluderande arbetet.	2023-01-01	2023-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.3 Stockholms stad ska ge stöd och omsorg där behoven är som störst

 Uppfylls helt

Analys

Stadsdelsnämnden bedömer att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet kommer att uppnås helt. Bedömningen av måluppfyllelsen baseras på prognos för helåret som utgår från att förväntat resultat på underliggande nämndmål nås under året och att flertalet av kommunfullmäktiges tolv indikatorer når målet. I bedömningen har även vägts in att samtliga av kommunfullmäktiges och nämndens aktiviteter planeras att genomföras under året.

Inflödet av nya anmälningar och ansökningar, framförallt gällande barn och ungdomar, är fortsatt högt även under det andra tertialet. Även antalet beviljade insatser har ökat till följd av det höga inflödet, jämfört med samma tertial föregående år. Detta förklaras av en komplex problematik hos många barn, ungdomar och deras föräldrar, samt att det saknats tjänster/insatser som svarar upp mot behoven, vilket medfört höga kostnader för flera samtidiga insatser.

Samverkan

Under tertialet har planering genomförts för att utveckla en satsning kring "God och nära vård" utifrån externa medel som tilldelats stadsdelsnämnden. Detta är en gemensam satsning mellan individ- och familjeomsorgen, funktionsnedsättning och socialpsykiatri samt äldreomsorgen. En samordnare har rekryterats för detta uppdrag och kommer inledningsvis att genomföra en kartläggning för att ta fram aktiviteter i syfte att stärka kompetens, utveckla samordning och arbetet. Under tertialet har en ny BUS-organisation kring barn och ungas hälsa etablerats, där nya arbetsformer kring samverkan har införts. Arbetet utifrån framtagna handlingsplanen pågår.

Individ- och familjeomsorg

Även under andra tertialet har förvaltningen prioriterat förebyggande arbete för barn och unga samt att utveckla arbetssätt och metoder avseende målgruppen unga kriminella. Nämnden har deltagit i Socialstyrelsens satsning på stöd för implementering av kunskapsstödet "Insatser för att motverka fortsatt normbrytande beteende och återfall i brott" vilka syftar att utveckla nämndens egna insatser för målgruppen. Arbeta med ungdomar i riskzon för kriminalitet, sker i samarbete mellan polis, fältverksamhet, mötesplatser och familjeenheten. En koordinator har

anställts för att samordna arbetet med enskilda individer. Syftet med satsningen är att skyndsamt anordna insatser och effektiv samverkan för att bryta negativ utveckling vad gäller insatser för ungdomar som har eller riskerar att hamna i kriminalitet.

Efter att under våren ha beviljats socialfondsmedel har stadsdelsnämnden tillsammans med Skärholmens stadsdelsnämnd startat arbetet med att förstärka stödet i arbetet med familjehemsplacerade barn för att motverka sammanbrott och omplaceringar.

Verksamheten för personer med skadligt bruk och beroende har implementerat det digitala verktyget Webcare som avser stärka samverkan med regionen i samband med utskrivning. Stadens socialtjänstinspektörer har granskat förvaltningens förhandsbedömningar gällande LVM och rapporten visar att stadsdelsnämnden behöver utreda mer. Inspektörernas återkoppling ligger till grund för fortsatt utvecklingsarbete inom området, till exempel gällande barnrättsperspektiv och våld.

Under året har arbetet påbörjats med att utveckla nämndens stöd till personer med kriminell livsstil och avhoppare från kriminella nätverk. Samverkan mellan olika aktörer sker såväl internt som externt med exempelvis polisen. En ny rutin har tagits fram för att tydliggöra kontaktvägar för den som behöver stöd. Särskilda socialsekreterare har utsetts för att arbeta i dessa ärenden i syfte att kunna bygga upp och upprätthålla spetskompetens.

Relationsvårdscentrum sydväst i Skärholmen har erbjudit samtalsstöd och gruppverksamhet som riktar sig till barn som upplevt våld i hemmet. Nio barn från stadsdelsområdet har deltagit under perioden.

Program för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning

Stadsdelsnämnden bedömer att arbetet med att säkerställa rättigheter för personer med funktionsnedsättning i enlighet med Program för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning 2018-2023 har fortlöpt väl. Flera insatser och aktiviteter har genomförts vilket har bidragit till att förbättra stadsdelsnämndens tillgänglighet och ökat delaktigheten i samhället för personer med funktionsnedsättning.

Hägersten-Älvsjö och Skärholmens nya gemensamma råd för funktionshinderfrågor som etablerades i början av året, har sammanträtt vid fyra tillfällen under våren samt vid ett tillfälle tillsammans med båda nämndernas gruppleddare. Fokus under våren har varit att ta fram rådets nya arbetssätt samt tillsammans med nämnden hitta nya samverkansformer för att stärka rådets möjlighet till påverkan för personer med funktionsnedsättning i stadsdelsområdet.

Vad gäller fokusområde ett, som har fokus på arbete och försörjning, uppmärksammas tillgänglighetsaspekterna när förvaltningen genomför förändringar i sina kontorslokaler. Till exempel i ombyggnation av kontorsytor och i besöksmiljön, där det i det senare fallet varit brukarmedverkan från socialpsykiatrins målgrupp. Förvaltningen har även utvecklat samverkan mellan gymnasiesärskolor och daglig verksamhet i syfte att erbjuda praktik, och ska följa upp detta genom en enkät till de som varit på studiebesök. Den dagliga verksamheten Glasade gången har kommit igång med sin caféverksamhet, Café Glasklart, en yrkesinriktad verksamhet beläget på Konstfack.

Avseende det andra fokusområdet som rör barns rätt till utbildning har förskolan varit delaktig i BUS-arbetet i syfte att barn med funktionsnedsättning ska uppmärksammas och få tidigt stöd. Allmänheten informeras om förskolornas tillgänglighet på Jämför service. Förskolan är med i BUS-arbetet i syfte att barn med funktionsnedsättning ska uppmärksammas och få tidigt stöd.

Fokusområde tre rör personer med funktionsnedsättnings möjlighet att röra sig i utemiljön. Stadsdelsnämnden har under perioden tillgänglighetsanpassat en brygga vid Långsjöbadet samt satt upp bakhord anpassade för barn med funktionsnedsättning i två parker.

Familjerätten sydväst har under perioden genomfört en satsning på att stärka kunskapen hos familjerättssekreterare om hur de kan använda bildstöd i samtal med barn med funktionsnedsättning. Detta bidrar till att barn med funktionsnedsättning kan ta emot information och göras delaktiga i vårdnadsutredningar utifrån fokusområde fyra. Förvaltningen har utvecklat samarbetet mellan den dagliga verksamheten Steget framåt och tidningen Bättre stadsdel om inläsning av lokala nyhetsartiklar. Den dagliga verksamheten Nätverket har ett samarbete med Bio Aspen om tillgänglig bio, och flera dagliga verksamheter jobbar med kulturtidskriften iMago som lyfter funktionshinderperspektivet. Inom stadsdelens verksamhet för budget- och skuldrådgivning, har informationsmaterial reviderats för att bättre anpassas till personer med funktionsnedsättning.

Nämnden har fortsatt med implementeringen av alternativ kommunikation parallellt med en satsning på att öka möjligheten att kunna använda digitala hjälpmedel. Olika former av kognitiva hjälpmedel används för att uppnå brukardelaktighet och för att kunna genomföra enkäter i digital form i brukarnas egna lägenheter. Ett löpande arbete pågår med tillgänglighetsanpassning av information. Stadsdelsnämnden har omarbetat information för att möta kraven om tillgänglig digital information i samband med övergången till nytt intranät. Wifi, ipad och datorer finns på boenden och träfflokaler och i den dagliga verksamheten. Ett arbete har fortgått med att förstärka de enheter som saknar tillräckligt kraftfull wifi-anslutning i fastigheten.

Triangelns profilboende och Havskattens stödbostad har fått medel att särskilt använda till hälsofrämjande insatser utifrån fokusområde fem och sju. Alla aktiviteter som utförs i förvaltningens träfflokaler och inom socialpsykiatrins sysselsättningsverksamhet bekostas av fondmedel. Grupp- och servicebostäder satsar på kulturella aktiviteter och erbjuder insatser för att stärka individens sociala nätverk och för att hjälpa individen att bibehålla sina förmågor. Insatser kring individens kost och motion och deltagande i stadens olika kulturella aktiviteter prioriteras på särskilda boenden.

Vad gäller fokusområde sex, rätten till individuellt stöd, har beställarenheten för funktionsnedsättning ett fortgående arbete med systematisk uppföljning av insatsen boende med särskild service för vuxna. En tvärgrupp arbetar med ett stödmaterial kring suicidprevention. Mer underlag om det individuella arbetet till målgruppen, finns under nämndmålet.

Jämställdhet

Medarbetare har under tertialet gått utbildningen FREDA som handlar om att upptäcka och bedöma våldsutsatthet. En rutin gällande intern samverkan i så kallade "Islandsärenden", samverkan mellan socialtjänst och polis för att stärka insatser till våldsutsatta vuxna och barn, har tagits fram under perioden.

Barns rättigheter

Arbetet med att stärka barns rätt till delaktighet och inflytande har fortlöpt. Stadsdelsnämndens barnombud har fortsatt att träffas med särskild planering inför arrangerande av barnrättsveckan i höst under vecka 41. Familjerätten Sydväst har implementerat en ny utredningsmall som ger stöd i arbetet med att beakta barnets bästa genom att tydliggöra barnkonventionens olika artiklar. Ett utvecklingsarbete med att stärka barns möjlighet till information som barnen förstår samt möjlighet att framföra åsikter har fortlöpt. Fältassistenter har genomfört skolprogrammet ROS (Respekt och självrespekt) på 16 skolor samt arbetat uppsökande under skolloven. Barnkonsekvensanalyser har genomförts i ärenden som rör barn eller vuxna med barn.

Agenda 2030

Verksamhetsrådesmålet bidrar till följande mål i Agenda 2030: Mål 1: Ingen fattigdom, Mål 2: Ingen hunger, Mål 3: God hälsa och välbefinnande, Mål 4: God utbildning för alla, Mål 5: Jämställdhet, Mål 8: Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt, Mål 10: Minskad ojämlikhet, Mål 12: Hållbar konsumtion och produktion.

Nämnden bidrar till mål 1, ingen fattigdom, och mål 8, anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt, genom att stötta brukare och deltagare att komma ut i arbetslivet eller i fortsatta studier. Under perioden har flera deltagare inom den dagliga verksamhet Glasade gången fått arbete inom den ordinarie arbetsmarknaden. Nämnden har också tagit emot ett flertal Stockholmsjobbare som bidrar i verksamheterna genom exempelvis matlagning och städning.

Under perioden har förvaltningen bidragit till mål 5, jämställdhet, genom ett särskilt fokus på att stärka kunskapen om våld i nära relationer. Ett förvaltningsövergripande nätverk om våld i nära relation har startat upp under perioden. Inom verksamheter som hanterar livsmedel fortlöper arbetet med att klimatanpassa livsmedelsinköpen. Med utgångspunkt från Stockholm stads program mot våld 2021-2025 finns ett nätverk som konkretiserar frågor och aktiviteter som kan kopplas till stadens arbete mot våld i nära relation. Deltagare inom daglig verksamhet har genomfört utbildningen VIP (Viktig intressant person) som syftar till att stärka personens rätt till självbestämmande genom att synliggöra rätten till sina känslor och åsikter.

Skolsocionomernas uppdrag bidrar särskilt till mål 4, god utbildning för alla, genom att arbeta med ungdomar med hög skolfrånvaro har under perioden avslutat sju elever. För att ytterligare stärka arbetet kommer avslutade elever erbjudas en kort och intensiv insats för att säkerställa att den positiva utvecklingen, även efter avslutad insats.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
● Andel barn och unga som åter blir föremål för anmälan/ansökan efter avslutad utredning	23,4 %	23,3 %	23,6 %	22,4 %	22 %	22 %	24 %	Tertial 2 2023
● Andel brukare inom omsorgen för personer med funktionsnedsättning som inte upplever diskriminering				88 %		94 %	öka	2023
● Andel brukare inom socialpsykiatrin som inte upplever diskriminering				91 %		97 %	öka	2023
● Andel brukare som är nöjd med sin insats - Funktionsnedsättning (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)				86 %		85 %	80 %	2023
● Andel personer med funktionsnedsättning som upplever att de blir väl bemötta av stadens personal (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)				93 %		92 %	90 %	2023
● Andel personer med funktionsnedsättning som upplever att de kan påverka insatsens utformning (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)				83 %		80 %	79 %	2023
● Andel personer som själva upplever att de får en förbättrad situation av insatserna de fått från socialtjänsten (socialpsykiatri)				61,9 %		62 %	Tas fram av nämnd	2023
● Andel personer som själva upplever att de får en förbättrad situation av insatserna de fått från socialtjänsten (vuxna missbruk)				56,25	100	100 %	Tas fram av nämnd	2023

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel personer som själva upplever att de får en förbättrad situation av insatserna de fått från socialtjänsten (våld i nära relation)						100 %	Tas fram av nämnd	2023
  Andel placerade barn i skolåldern som klarar målen i kärnämnen i grundskolan	71,43	70,59 %	72,73 %	68,97	72	75 %	75 %	Tertial 2 2023
Analys Resultatet har förbättrats avsevärt sedan den senaste mätningen. Procentuellt sett klarar 79 procent av familjehemsplacerade barn målen i kärnämnen jämfört med 25 procent av HVB-placerade barn. Skolsamordnarnas arbete är viktigt för att förbättra skolgången för institutionsplacerade barn. Många av dessa har under en lång tid haft en mycket bristfällig skolgång. Skolsamordnarna lägger fokus på att anknytningen till skolan ska förstärkas. Flera av barnen/ungdomarna har fått förbättrade skolresultat, men når inte samtliga mål i kärnämnen, vilket förklaras av förutsättningarna som fanns vid placeringens början.								
  Andel utredningar av barn och unga där barnet varit delaktigt och fått återkoppling	73,74	73,02 %	70,99 %	75,49	75	80 %	Tas fram av nämnd	Tertial 2 2023
Analys Resultatet för indikatorn för barns delaktighet går inte att jämföra från tidigare år på grund av ny mätmetod. En fördjupad analys visar dock på att det skett förbättringar i arbetet för att utveckla arbetssätt så att barn kan vara delaktiga. Den vanligaste motiveringen till varför handläggare inte gjort vissa barn delaktiga eller gett återkoppling under utredningar kopplas till barnets ålder och funktionsnedsättning.								
  Brukarens upplevelse av trygghet - LSS-boende, vuxna och barn (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)				71 %	90 %	90 %	Tas fram av nämnd	2023

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Socialnämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen och stadsdelsnämnderna förbereda för en centralisering av hälso- och sjukvården inom socialpsykiatrins bostäder med särskild service från den 1 januari 2024	2023-01-01	2023-12-31	
  Socialnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna samla och följa statistik över antal ansökningar, beslut och avslag avseende ledsagning/ledsagarservice och biträde av kontaktperson i syfte att säkerställa likställighet	2023-01-01	2023-12-31	
  Stadsdelsnämnderna ska i samarbete med utbildningsnämnden och socialnämnden vidareutveckla skolsociala team i hela staden, samt utöka socialtjänstens närvaro i skolan, fritidshem och fritidsklubbar	2023-01-01	2023-12-31	

Nämndmål: Barn och ungdomar har goda uppväxtvillkor

● Uppfylls helt

Beskrivning

Målet nås genom samverkan, kunskapsbaserat förebyggande arbete, tidiga och samordnade insatser samt intensivt stöd till barn och ungdomar och deras föräldrar med stora behov. Arbetet omfattar såväl familjerättsliga frågor och uppsökande fältarbete som insatser med och utan biståndsbeslut. Informationsutbyte mellan socialtjänst, polis och andra relevanta myndigheter fungerar väl i syfte att barn och ungdomar får rätt stöd i rätt tid. kompetensutveckling erbjuds samarbetsaktörer vad gäller orosanmälningar. Arbetssättet Signs of safety kommer att fortsätta implementeras i verksamheten.

Barn i behov av stöd är delaktiga i sin utredning och får insatser med god kvalitet. Medarbetare är drivande i arbetet avseende jämställdhet, jämlikhet samt barns rättigheter.

Förväntat resultat

- Färre ungdomar hamnar i missbruk, kriminalitet och drabbas av psykisk ohälsa.
- Barn och ungdomar i behov av stöd, upptäcks tidigt och erhåller ett kunskapsbaserat stöd
- Barn och ungdomar får tidiga och samordnade insatser.
- Föräldrar erbjuds stöd och får verktyg för föräldraskap.
- Stadsdelsnämnden och samverkansaktörer har god kännedom om orosanmälningar och hur sekretess/informationsutbyte kan ske.

Analys

Stadsdelsnämnden bedömer att nämndmålet kommer att uppnås. Bedömningen grundas på att förväntat resultat prognostiseras uppnås under året. De av nämnden framtagna aktiviteterna pågår enligt plan och förväntas genomföras under året. Den största utmaning är ekonomin inom verksamhetsområdet, vilket också inkluderar personalförsörjningen.

Förebyggande arbete

Under perioden januari - augusti har förvaltningen erbjudit 22 föräldrastödsutbildningar och samverkan inom förvaltningen har stärkts. En utmaning är att tillse att utbildade gruppleddare kan genomföra utbildningar kontinuerligt i kombination med andra arbetsuppgifter samt hitta lämpliga lokaler utbildningar. Utöver gruppverksamhet till föräldrar har individuellt stöd erbjudits, s.k. KOS-samtal, en samtalsserie med upp till fem tillfällen som ges utan biståndsbeslut. Intresset är stort och tolv familjer står i kö.

Familjecentralen i Älvsjö har under perioden bedrivit ett aktivt uppsökande arbete och ger föräldrastöd. De öppna förskolorna i stadsdelsnämndens regi samt svenska kyrkans öppna förskolor har fått ett flertal besök där föräldrar har fått information om vad familjecentralerna kan erbjuda. Vid ett flertal tillfällen har föräldrarådgivarna på familjecentralen medverkat i föräldragrupper på BVC i Fruängen. Hänvisningarna från BVC i Fruängen och Älvsjö har underlättat för många familjer att ta en kontakt. Gemensamma

hembesök där BVC-sköterska och föräldrarådgivare träffar en familj tillsammans har fallit väl ut och kommer bli ett etablerat arbetssätt. En informationsbroschyr om föräldrarådgivarna på familjecentralerna har tagits fram och spridits till samverkanspartners och kommuninvånare.

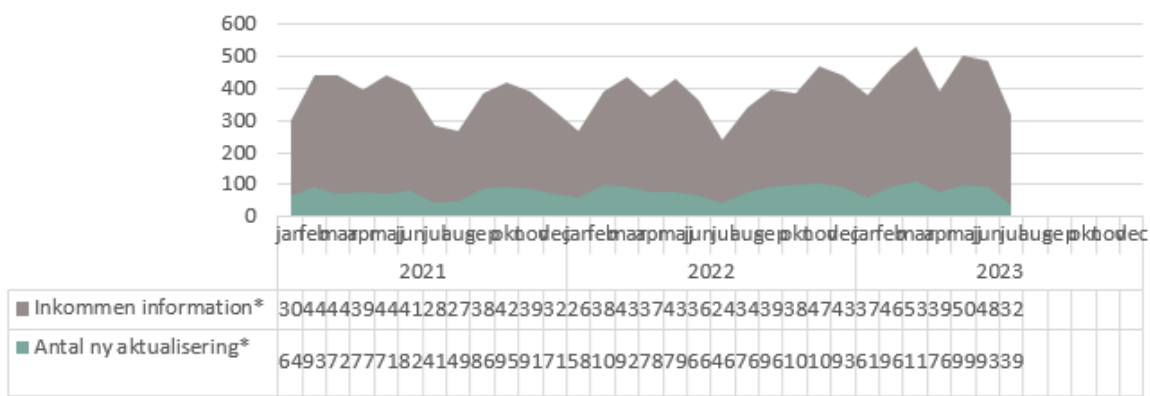
Skolsocionomerna (SST) arbetar för närvarande med 16 barn och har under tertialet avslutat sju elever. SST har kapacitet att arbeta med 24 barn parallellt. Den uppföljning som genomförts visar att eleverna som har fått stöd av skolsocionomerna skattar sitt mående och situation bättre än vid insatsens början. Förbättringen av närvaron varierar dock inom målgruppen. Flertalet av de eleverna med fortsatt hög frånvaro vid avslut har fått plats på resursskolor eller särskild undervisningsgrupp utifrån sina behov. SST erbjuder också en kortare punktinsats, i syfte att hjälpa eleverna och få en bra start i övergången till nytt stadium. Skolsocionomerna strävar dessutom mot att SST-insatserna inte avslutas innan ett lov eftersom det kan finnas svårigheter att komma tillbaka efter lovet.

De ungdomar som fältassistenter har träffat i sitt arbete, bedöms fortsatt ha fler riskfaktorer än tidigare. Föräldrastödsprogrammet På rätt väg har börjat erbjudas till enskilda föräldrar med barn/ungdomar i riskzonen för kriminalitet.

Handläggning av ärenden

Under tertialet har 1 703 ansökningar och anmälningar gällande barn och unga inkommit, en ökning med 23 procent jämfört med samma period förra året. En analys visar att antalet inkommande ärenden har ökat sedan 2021. Orsaken till ökningen bedöms bero på aktiv samverkan och en ökad medvetenhet om barns rättigheter bland anmälningsskyldiga. Många verksamheter haft fokus på barns rättigheter och utvecklat sitt arbete utifrån ett barnperspektiv efter att barnkonventionen blev lag år 2020. Detta i kombination med samhällsutvecklingen och att antalet familjer ökat i stadsdelsområdet, att andra aktörer och huvudman inte förmår att möta barns behov och ohälsa samt handläggningstekniska faktorer (Socialtjänstrapporten 2022). För att klara det ökade inflödet med nuvarande resurser behöver introduktionen förbättras och nya arbetssätt prövas. Planeringen inför verksamhetsförändringen inkluderar fler analyser av in- och utflödet.

Inkommen information som aktualiseras

Trots ett stadigt ökat inflöde, slutförs merparten av förhandsbedömningarna och utredningarna i rätt tid. Av förhandsbedömningarna genomfördes 79 procent inom tidsgräns 14 dagar, vilket

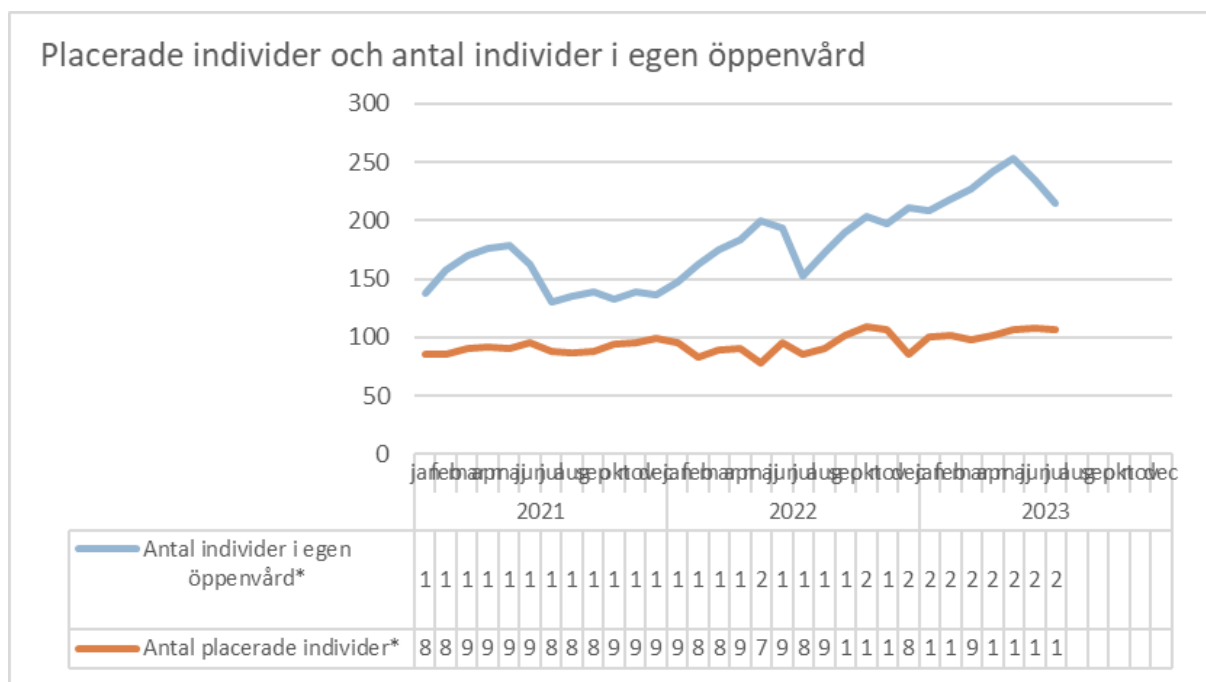
är en ökning med två procentenheter sedan årets första tertial. Då inflödet samtidigt ökat visar analysen på att handläggningen effektiviserats. Införandet av Signs of safety har tidigare upplevts ta en del tid i anspråk då det är ett nytt arbetssätt. Det förbättrade resultatet tyder på att arbetssättet nu är mer inarbetat än tidigare. Även antalet pågående ärenden (utredningar och insatser) på familjeenheten har ökat jämfört med samma period förra året, från 1 097 till 1 270, en ökning med närmare 16 procentenheter.

Biståndsbedömda insatser

Individ- och familjeomsorgen har under tertialet haft över 120 placeringar varav 50 är placeringar i familjehem. Övriga placeringar är i form av jourhem, stödboende, HVB, SiS, skyddat boende, behandlingsfamilj och träningslägenhet. Antalet placeringar är i stort sett oförändrat sedan föregående period. En särskild översyn gällande extern öppenvård har genomförts som en budgethållningsåtgärd.

Nämnden har tillsammans med Skärholmens stadsdelsnämnd fått medel från Stockholm stads sociala investeringsfond för ett projekt gällande förstärkt familjehemsvård. Projektet ska leda till att de förstärkta familjehemmen får bättre förberedelser, mer utbildning, handledning och stöd genom professioner som arbetar gentemot båda förvaltningarna. Rekrytering av medarbetare har genomförts och arbetet är uppstartat.

Stadsdelsnämnden ingår i stadens implementering av Viewpoint, ett arbetssätt för att öka barn och ungas delaktighet. Delar av verksamheten har sedan länge arbetat med detta och under tertialet har implementering av Viewpoint påbörjats även i placeringsteamet.

Öppenvård

Mer än 300 barn och ungdomar har tagit det av förvaltningens öppenvård, sett över hela tertialet, vilket kan jämföras med 283 barn och ungdomar 2022. Under våren uppkom en kö

till familjebehandling, på grund av ökad efterfrågan samt då personalgruppen inte var fulltalig. Analys genomfördes för att se över beviljade insatser och säkerställa att resurser användes rätt. Arbetet fick önskad effekt i form av minskad kö. Analysen visade att antalet familjer som får öppenvård under 0-12 månader ökar, och att antalet som erhåller stöd under längre period än ett år ligger på en mer jämn nivå. Ytterligare åtgärder i form av att i högre grad erbjuda stöd i förebyggande syfte kan behövas för att möta det ökade behovet. Vad gäller öppenvårdsinsatserna, pågår ett arbete för att förbättra uppföljningarna i syfte att öka genomströmningen i öppenvården och samtidigt säkerställa insatsernas kvalitet.

Intensivteamet har inte haft full beläggning under perioden. Intensivteamet beskriver utmaningar med att få uppdrag i "rätt" familjer under "rätt" tid och ett arbete kommer göras och hur öppenvården på bästa sätt kommer in med rätt stöd i rätt tid. En förstudie av arbetet har genomförts under våren och en ansökan till Brottsförebyggande rådet (Brå) har gjorts för att utvärdera metodens effekt.

En ny rutin gällande öppenvårdsinsatser har tagits fram för att förbättra uppföljningar av insatser inklusive att öka kvaliteten på genomförandeplaner. Vårens internkontroll visade att ORS/SRS används i lägre utsträckning än tänkt och analysen visade på att implementering av verktyget delvis avstannat. Under hösten kommer satsning göras för att öka användningen.

Familjevården har implementerat de nya bestämmelserna, "lex lilla hjärtat", gällande att alltid, särskilt överväga flyttningsförbud när en familjehemsplacering riskerar att upphöra. Detta för att barnets bästa alltid ska vara avgörande i frågor och beslut som rör barnet.

Verksamhetsförändring

Under perioden har arbete kring att förändra och utveckla verksamheten inom området barn och unga påbörjats. Huvudsyftet med förändringen är att skapa goda resultat till invånarna genom en sammanhållen, flexibel och robust socialtjänst samt ett närmare och tydligare ledarskap. Nuvarande Familjeenheten kommer från och med januari 2024 bli verksamhetsområdet "IoF barn och unga".

Samverkan

Informations- och samverkansträffar mellan verksamheter internt har under våren intensifierats. Fokus för socialtjänstens och förskolans samverkan har handlat om anmälningsplikt och vad orosanmälningar ska innehålla. Under perioden har samverkansmöten även skett internt mellan familjeenheten, RVC, familjerätt, fältgrupp och Bosam. Externa träffar har skett med BVC, BUP och grundskolan.

Förvaltningen har haft stort fokus på att samverka samt utveckla och förändra arbetssätt gällande handläggningen av unga kriminella. Rutiner hur familjeenheten kan samarbeta med fritidsverksamheten har tagits fram och prövats. En socialsekreterare får fått en ny roll som koordinator. Koordinatorn riktar sig utslutande mot aktuella unga med ett kriminellt beteende och i rollen ryms bland annat intensiv samverkan med polis. Socialsekreterare hos polis samverkar dagligen och den nya koordinatören håller i kartläggande möten tillsammans med polis och fältassistenter. Sekretessbrytande bestämmelser används i syfte att förebygga brottslig utveckling.

BUS-nätverket har arbetat med att ta fram nya rutiner och samverkansöverenskommelser samt

tagit fram förslag för utveckling kring samarbete med elever som har stöd av samtliga aktörer. Under året har antalet SIP-möten ökat med 10 procentenheter jämfört med samma period år 2022.

Familjerätten sydväst har under tertialet fortsatt arbetet med att öka samverkan med andra verksamheter och har under perioden haft samverkansmöten i Hägersten-Älvsjö och i Skärholmen. Sedan årsskiftet kartläggs merparten av alla vårdnads-, boende- och umgängesutredningar enligt Signs of Safety, med syfte att öka rättssäkerheten i bedömning och förslag till beslut.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Stadsdelsnämnden ska förstärka och förbättra insatserna till unga kriminella, med eller utan biståndsbeslut, som ges i egen regi.	2023-01-01	2023-12-31	
 Stadsdelsnämnden ska utreda hur det administrativa stödet till handläggare kan stärkas, effektiviseras och förbättras samt se över möjligheten för utveckling och samordning av administrativa processer inom avdelningen för individ- och familjeomsorg.	2023-01-01	2023-08-31	
 Stadsdelsnämnden ska vidareutveckla metoder och arbetssätt för att förbättra den psykiska hälsan.	2023-01-01	2023-12-31	
 Stadsdelsnämnden söker medel från stadens sociala investeringsfond för arbete med projekt "Förstärkta familjehem" i samverkan Skärholmens stadsdelsnämnd	2023-01-01	2023-06-30	

Nämndmål: Personer med funktionsnedsättning tillförsäkras självbestämmande och möjlighet att kunna delta på lika villkor i samhällets gemenskap genom de insatser som ges

 Uppfylls helt

Beskrivning

Målet uppnås genom att kvinnor och män, flickor och pojkar med fysiska eller psykiska funktionsnedsättningar tillförsäkras stöd och service genom individuellt anpassade insatser. Erbjudande om insatser utgår ifrån den enskildes egna behov och önskemål med en hög grad av delaktighet i genomförandet. Behovet av stöd för barn och unga vuxna med funktionsnedsättningar tillgodoses bland annat för att säkerställa möjlighet till regelbundet deltagande i fritidsaktiviteter. Personer med en funktionsnedsättning tillförsäkras behövt stöd och service i form av till exempel boendestöd, gruppboende, sysselsättning, daglig verksamhet och stöd till att få en anställning.

Förväntat resultat

- Invånare med fysisk och psykisk funktionsnedsättning i behov av stöd, erbjuds individuella stödinsatser av god kvalitet
- Personer med funktionsnedsättning får stöd för att delta i samhällets gemenskap och arbetsliv.
- Verksamheterna håller god kvalitet, är rättssäker och likställig samt bidrar till delaktighet.

Analys

Stadsdelsnämnden bedömer att nämndmålet kommer att uppnås helt. Bedömningen grundas på att förväntat resultat prognostiseras uppnås och att nämndens aktiviteter planeras genomföras under året.

Daglig verksamhet

Under tertialet har Liljeholmens dagliga verksamheter gjort besök på gymnasiesärskolor och gymnasiemässa för att ge information om verksamheterna samt för att ha dialog om vilken inriktning som efterfrågas av eleverna, det vill säga framtida deltagare, för att på bästa sätt kunna anpassa verksamheten utefter behov och efterfrågan.

Verksamheten har även utvecklat deltagarnas genomförandeplaner genom att matcha uppdrag, önskemål och strävan efter att deltagarna ska ha minst ett mål som handlar om att öka eller bibehålla självständighet. Av 138 deltagare har idag 89 mål som riktar sig mot en utveckling av deltagarnas självständighet. Under våren och sommaren har brukarmöten vidareutvecklats genom att deltagarna själva får vara med och hålla i dessa, och lyfta fram synpunkter och vad de har för önskemål om exempelvis aktiviteter framåt.

Gruppboenden Rödastugan har erbjudit daglig verksamhet för ett fåtal brukare. Dessa har nu valt att söka daglig verksamhet utanför gruppboendet och i samband med detta avvecklas den dagliga verksamheten.

Grupp- och servicebostäder

Stadsdelsnämnden har prioriterat metoder och arbetsätt som säkerställer att brukarna har ett reellt inflytande över hur deras insats utförs. Brukarnas inflytande garanteras genom att genomförandeplaner finns upprättade i samarbete med varje brukare. Brukarens önskemål dokumenteras genom det särskilt framtagna materialet, "Mitt behov av stöd och service", som är ett förtydligande till varje persons beställning och genomförandeplan.

Medarbetare som saknar grundläggande gymnasieutbildning inom yrkesområdet har erbjudits och påbörjat utbildning till stödassistenter i samarbete med Socialförvaltningen.

Verksamheten har under innevarande år intensifierat planeringsarbetet inför öppnandet av en ny gruppboende, Kabelverket, som öppnar våren 2024 i nya Älvsjöstaden.

Stödinsatser och aktiviteter inom socialpsykiatri

Triangelns profilboende och Havskattens stödboende har fått stimulansmedel för hälsofrämjande insatser med huvudsakligt fokus på rörelse och fysisk aktivitet. Brukarna har deltagit i beslut om vad pengarna ska användas till. De aktiviteter som har utförts på träfflokaler Folkparken och Kravatten samt på sysselsättningsverksamheten Lilla skafferiet, har varit välbesökta och uppskattade av deltagarna. Brukarna har motiverats till aktiviteter och utevistelse och intresset har ökat.

Några av enhetens boendestödare har påbörjat stadens grundutbildning i ESL, Ett självständigt liv, som är en arbetsmetod inom socialpsykiatri och en satsning från Socialförvaltningen. Målet är att alla boendestödare ska genomföra utbildningen.

Kyrkogatans gruppboende har enligt nämndbeslut avvecklats den 30 juni 2023. Alla brukare

som bodde på boendet har flyttat till andra boenden inom staden.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Stadsdelsnämnden ska se över möjligheten att arrangera någon form av öppet hus för dagliga verksamheter i egen regi.	2023-01-01	2023-12-31	
 Stadsdelsnämnden ska skapa fler insatser och stärka arbetet med att ge brukare/deltagare stöd och möjlighet att komma ut på arbetsmarknaden.	2023-01-01	2023-12-31	
 Stadsdelsnämnden ska utreda möjligheterna att tillsammans med lokala medieaktörer skapa lättillgänglig kommunikation om lokala händelser.	2023-01-01	2023-08-31	
 Stadsdelsnämnderna ska utveckla arbetet så att invånare med funktionsnedsättning bättre kan delta i hälsofrämjande aktiviteter på fritiden.	2023-01-01	2023-12-31	

Nämndmål: Vuxna invånare lever ett självständigt liv utifrån sina förutsättningar

 Uppfylls helt

Beskrivning

Målet nås genom att personer får stöd utifrån egna förutsättningar för att kunna delta i samhällets gemenskap och leva ett självständigt liv. Insatser i egen regi erbjuds i ett tidigt skede vilket minskar risken för att större åtgärder behöver erbjudas på längre sikt. Samarbetet om samsjuklighet prioriteras och samordning med Region Stockholm är avgörande för att ge ett sammanhållet stöd. Barnrättsperspektivet beaktas alltid när en förälder aktualiseras hos socialtjänsten så att barnets behov kan tillgodoses.

Vuxna och barn som är utsatta för våld i nära relation eller utsätts för hedersrelaterat våld och förtryck upptäcks och får stöd samt erbjuds insatser. Stöd att förändra sitt beteende erbjuds till våldsutövare.

Den som vill lämna en kriminell livsstil erbjuds professionellt stöd genom en första kontakt inom 24 timmar. Rutinen för avhoppare ska vara känd i stadsdelsnämnden och samarbetsaktörer.

Förväntat resultat

- Vuxna med beroendeproblematik får stöd att hantera sin livssituation och leva ett självständigt liv.
- Stöd ges till invånare som utsätts för våld, anhöriga till våldsutsatta samt till personer som utsätter andra för våld.
- Den som vill lämna en kriminell livsstil får stöd att göra det.

Analys

Stadsdelsnämnden bedömer att nämndmålet kommer att uppnås helt. Bedömningen grundas på att förväntat resultat prognostiseras uppnås och att nämndens aktiviteter planeras genomföras under året.

Beroende

I arbetet med personer med beroendeproblem erbjuds fem motiverande samtal utan biståndsbeslut. I augusti fanns 217 pågående ärenden med biståndsbeslut. Ett arbete har inletts med att följa och utvärdera de ärenden som avslutas i syfte att utveckla kvalitén och fokusera på det arbete som har givit resultat.

Stadens socialtjänstinspektörer har genomfört en granskning av förhandsbedömningar vid LVM-anmälan. Resultatet visade att stadsdelsnämndens samverkan fungerar väl och att vissa utvecklingsområden finns. Resultatet ligger till grund för det fortsatta utvecklingsarbete som till stor del redan har påbörjats till exempel gällande barnrättsperspektiv och våld.

Våld i nära relationer

Relationsvåldscentrum sydväst erbjuder stöd och behandling till våldsutsatta, våldsutövande personer samt stöd till barn som upplevt våld. Andelen personer som är aktuella för insatser i verksamheten har ökat under året 2023 jämfört med samma tid 2022. Utvecklingsmedel från Socialstyrelsen för att utveckla arbetet för stadigvarande boende för våldsutsatta har beviljats. En samordnare har tillsatts som driver arbetet, vilket sker i samarbete med Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd.

Avhoppare

Andelen personer och anhöriga som vill ha stöd har ökat. Stadsdelsnämndens avdelning för individ- och familjeomsorg har reviderat samverkansrutinen för stöd till avhoppare från kriminella nätverk och stärkt samordningen med samverkanspartners.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Stadsdelsnämnden ska skapa förutsättningar för en tillgänglig, trygg och trivsamt besökscentré på Telefonvägen	2023-01-01	2023-12-31	
 Stadsdelsnämnden ska skapa möjligheter att ge öppna insatser utan biståndsbeslut för personer med beroendeproblematik	2023-01-01	2023-12-31	
 Stadsdelsnämnden ska stärka samordning för personer som utsätts för relationsvåld samt insatserna för våldsutövare	2023-01-01	2023-12-31	
 Stadsdelsnämnden ska utveckla arbetet mot välfärdsbrott	2023-01-01	2023-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.4 Stockholm ska vara en bra stad att åldras i - med god omsorg och stor trygghet

 Uppfylls helt

Analys

Stadsdelsnämnden bedömer att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet kommer att uppnås helt. Bedömningen av måluppfyllelsen baseras på prognos för helåret som utgår från att förväntat resultat på underliggande nämndmål nås. I bedömningen har även vägts in att sju av kommunfullmäktiges tio indikatorer uppnås helt och tre delvis. Därtill pågår nämndens aktiviteter enligt plan och förväntas genomföras under året.

Äldrevänlig stad

Stadsdelsnämnden deltar i ett utvecklingsarbete inom ramen för Äldrevänlig stad. Ett projektområde handlar om att utveckla samarbeten för att äldre ska erbjudas aktiviteter för fysisk, psykisk och social hälsa i samverkan med stadsdelsnämnderna, idrottsnämnden och kulturnämnden. I uppdraget ingår att informera och kommunicera med äldre om olika aktiviteter som erbjuds och om vad äldre efterfrågar samt att utveckla formerna för samverkan med föreningar och civilsamhället.

Med utgångspunkt i handlingsplanen för Äldrevänlig stad genomför nämnden brottsförebyggande och trygghetsskapande åtgärder. Det sker genom att trygghetsstrateg och representanter från två lokalpolisområden besökt pensionärsrådet för att ge aktuell information om hur äldre kan skydda sig mot brott. Äldre bjuds även in till förvaltningens trygghetsvandringar och trygghetsinventeringar. Åtgärder sker även genom att löpande sprida information via kontaktkanaler mellan stadsdelsnämnden och pensionärsråd, pensionärsföreningar samt äldreomsorgens verksamheter.

Stadsdelsnämnden ingår i ett pilotprojekt för att målgruppsanpassa ett antal av stadens naturreservat, för att öka äldres möjlighet och intresse att besöka reservaten. Projektet leds av trafikkontoret och förvaltningen deltar i arbetet med att stärka Älvsjöskogens naturreservat som målpunkt för äldre.

Goda exempel

DöBra - Ett nationellt forskningsprogram i syfte att utveckla kompetens och stärka individer och personal för att bättre kunna hantera frågor som rör livets slutskede. Särskilda boenden inom äldreomsorgen använder sig av verktygen, DöBra-kortleken och DöBra-filmer, i utvecklingsarbetet.

Inom ramen för God och nära vård har Hägersten-Älvsjö hemtjänst ett samverkansprojekt tillsammans med Regionens primärvårdsrehabilitering. Hemtjänstpersonalen stärker sina kunskaper kring kost och nutrition för att på så vis identifiera de äldre som visar tidiga tecken på undernäring eller risk för undernäring. De äldre erbjuds kontakt med dietist inom primärvårdsrehabiliteringen för en utredning.

Under sommaren har arbetet med att utveckla utomhusaktiviteter inom äldreomsorgens särskilda boende resulterat i att de äldre har kunnat ta del av bland annat promenadgrupper, sommarcafé, besök till närliggande konditori samt utflykter till olika platser i och utanför stadsdelsområdet.

Jämställdhet

Äldreomsorgens insatser utgår ifrån den äldres individuella behov och att vården och omsorgen är personcentrerad. Jämställdhetsarbetet är integrerat i såväl biståndsbedömningen som i verksamheterna. I biståndsbedömningen har en intervjuguide använts som stöd i utredningsarbetet där vikten av att ställa könsneutrala och jämställda frågor tas upp.

På vård- och omsorgsboende, servicehusen, dagverksamheterna och mötesplatserna har olika aktiviteter erbjudits som passar både män och kvinnor och där den äldre också har möjlighet att välja utifrån sina intressen och önskemål.

Nationella minoriteter

Äldreomsorgens beställarenhet lämnar ut information om nationella minoriteters rättigheter vid hembesök. Äldreomsorgen erbjuder vid behov finsktalande personal. Inom verksamheterna uppmärksammas minoriteters högtidsdagar, tillgång till en finsk litteratursamling samt erbjuder finsk karaoke varje vecka.

Agenda 2030

Verksamhetsområdesmålet bidrar särskilt till att uppnå följande mål i Agenda 2030: Mål 2: Ingen hunger, Mål 3: God hälsa och välbefinnande, Mål 5: Jämställdhet samt Mål 10: Minskad ojämlikhet.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel omsorgstagare som upplever att de kan påverka hur hjälpen utförs i hemtjänsten				84 %		87 %	87 %	2023
Analys	Resultat från Socialstyrelsens brukarundersökning "Vad tycker de äldre om äldreomsorgen" har inte kommit än. Förra årets utfall låg på 84 procent. Hemtjänsten arbetar med att planerare tillsammans med kontaktman genomför första besöket hos ny kund för att se helheten och lyssna till kundens önskemål om dagar och tider. Arbete pågår med att öka kunskapen i upprättandet av genomförandeplaner samt tydliggörandet av kontaktmannaskapet.							
  Andel omsorgstagare som upplever att de kan påverka hur hjälpen utförs på vård- och omsorgsboende				73 %		79 %	79 %	2023
  Andel seniorer som är nöjda med tillgången till information om Stockholm Stad och dess verksamheter						65 %	Tas fram av nämnd	2023
  Andel äldre personer som vet vart de ska vända sig för att ansöka om hjälpinsatser						65 %	65 %	2023
  Andel äldre som anger att de känner till stadsdelens aktivitetscenter och mötesplatser						65 %	Tas fram av nämnd	2023
  Andel äldre som på det hela taget är nöjda med möjligheten att ta del av ledarledd idrott/motion i Stockholm						68 %	Tas fram av nämnd	2023

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andelen nöjda omsorgstagare i dagverksamhet	93 %	93 %	91 %	98 %		93 %	93 %	2023
  Andelen nöjda omsorgstagare i hemtjänst				83 %		86 %	86 %	2023
Analys Resultat från Socialstyrelsens brukarundersökning har inte kommit än. Förra årets utfall låg på 83 procent. Hemtjänsten arbetar med ökad personalkontinuitet hos kund genom att planera in samma personal i så stor utsträckning som möjligt hos kund.								
  Andelen nöjda omsorgstagare i vård- och omsorgsboende				75 %		82 %	82 %	2023
  Antal personal en hemtjänsttagare med minst två besök om dagen möter under en 14-dagarsperiod				11,8		10	Max 10 personer	2023
Analys Hemtjänsten arbetar vidare med att höja kontinuitet genom att se över schemaplanering samt bemanna in vikarier i samma arbetsgrupper.								

Nämndmål: Äldre har ett tryggt, hälsosamt och självständigt liv samt en god personcentrerad vård och omsorg

 Uppfylls helt

Beskrivning

Äldres hälsa och välbefinnande ska stå i fokus, med utgångspunkt i ett salutogent förhållningssätt, för äldreomsorgens verksamheter och insatser.

Äldreomsorgens förebyggande arbete är viktigt för att motverka ofrivillig ensamhet och isolering. Äldreomsorgen har 10 mötesplatser varav två aktivitetscenter för alla äldre över 65 år i stadsdelsområdet. Genom Seniorhälsans verksamhet erbjuds ett välorganiserat och brett utbud av olika aktiviteter, och äldreomsorgen fortsätter att utveckla möjligheter till ökat samarbete med pensionärsorganisationerna, föreningar och civilsamhället. Arbetet med hälsa och motion fortsätter att utvecklas i samarbete med vårdcentralerna och för att nå ut till äldre som inte är kända av äldreomsorgen.

Verksamheterna arbetar efter stadens mat- och måltidspolicy med fokus på måltidsmodellen Five Aspects Meal Model (FAMM). Arbetet med maten och måltiden är viktig för att förebygga undernäring samt bibehålla en god hälsa hos de äldre där äldreomsorgens dietist har en viktig roll. I samarbete mellan hemtjänst och primärvårdsrehabiliteringen pågår ett utvecklingsarbete där personal inom hemtjänsten ska bli bättre på att identifiera äldre som löper risk för undernäring. Inom vård och omsorgsboende och servicehus utbildas

sjuksköterskor med särskilt nutritionsuppdrag (SNUD). Matlyftet fortsätter och hemtjänsten kommer utbilda måltidsobservatörer i syfte att förbättra måltidssituationen.

Hemtjänsten fortsätter att utveckla arbetet med att stärka kontinuiteten, bemanningen planeras så att brukaren får hjälp av samma personal så långt som möjligt för att bidra till ökad trygghet och nöjdhet samt att möta kravet på att den fasta omsorgskontakten är en undersköterska. Hemtjänsten arbetar för att Stjärnmärka hemtjänsten och profilera hemtjänsten till målgruppen äldre med psykisk ohälsa och/eller missbruk.

De äldre vid vård- och omsorgsboende ska erbjudas daglig utevistelse, sociala aktiviteter, mötesplatser och kulturupplevelser. För att främja sociala och kulturella upplevelser deltar verksamheterna i stadens satsning på kulturevenemang, ungdomsbesök samt vårddjur på vård- och omsorgsboendena och servicehus. En välfungerande samverkan och korrekt informationsöverföring säkrar en god och nära vård till den enskilde. Det är också en förutsättning för det tvärprofessionella teamarbetet. Vård- och omsorgsboendena och servicehusen ska vidareutveckla teambaserat arbetssätt där olika professioners kompetens tas tillvara och ger bästa möjliga effekt för den enskilde.

Utredningar och behovsbedömningar baseras på den enskildes individuella behov och resurser. Utredningar görs enligt stadens kartläggnings- och bedömningsinstrument vilket ger ett allsidigt underlag inför beslut. Arbetssättet tryggt mottagande för en säker och trygg hemgång efter sjukhusvistelse fortsätter.

Omvårdnadspersonal i äldreomsorgen ska erbjudas möjlighet att vidareutbilda sig för att möta kommande kompetenskrav avseende undersköterskor och vårdbiträden. Undersköterskor erbjuds kompetensutveckling inom geriatrik och demens, sjuksköterskor erbjuds utbildning i geriatrisk specialkompetens. Satsningen på ökade språkkunskaper fortsätter under året. Under året erbjuds och genomförs utbildningsinsatser i bland annat förflyttningsteknik, ergonomi och palliativ vård.

Förväntat resultat

- Äldre känner sig trygga och är nöjda samt är delaktiga i utformandet av sin äldreomsorg.
- Kvinnor och män har en likvärdig äldreomsorg och att hög kontinuitet präglar insatserna.
- Äldre stärks i sin förmåga att leva värdig och självständigt.
- Äldres välbefinnande ökar med god kost och nutrition samt är nöjda med mat- och måltidssituationen.
- Verksamheterna bedriver ett systematiskt kvalitetsarbete och att hälso- och sjukvården är patientsäker och följs upp systematiskt.

Analys

Stadsdelsnämnden bedömer att nämndmålet kommer att uppnås helt. Bedömningen grundas på att förväntat resultat prognostiseras uppnås och att nämndens aktiviteter pågår enligt plan och förväntas genomföras under året. Under året har ett utvecklingsforum startat för att arbeta strategiskt med kvalitetsfrågor samt säkerställa att äldreomsorgen arbetar med rätt saker.

Forumets arbete bidrar till ökat samarbete mellan verksamheter, lära av varandra och att säkerställa jämlik omsorg. Beställarenheten utvecklar arbetet kring kvalitetsuppföljningar på individnivå såväl på boenden som inom hemtjänsten och använder äldreförvaltningens stadsövergripande rutiner för kvalitetsuppföljning på individnivå. Under tertialet har verksamhetsuppföljningarna av vård- och omsorgsboenden fortlöpt enligt plan.

Förebyggande och uppsökande arbetet

I det förebyggande arbetet för att minska ofrivillig ensamhet och isolering erbjuder Seniorhälsan ett brett utbud av hälsofrämjande sociala-, fysiska- och kulturella aktiviteter samt stöd och service på flera platser i stadsdelsområdet. Sommarutflykter har under tertialet genomförts.

Fysisk träning såsom gympapass och gym har flest besökare. De sociala aktiviteterna med samvaro, underhållning, föreläsningar eller en enklare måltid, är också uppskattade. En succé har varit Öppen scen där uppträdanden av seniorerna själva.

Syn- och hörselstöds gruppverksamhet har utvecklats genom olika föreläsningar till målgruppen om bland annat texttelefoni och telefonstöd.

En viktig service till seniorerna är IT-Stöd Senior, stödet hjälper seniorer att minska deras digitala utanförskap i samhället samt att de får information kring bedrägerier och internetsäkerhet. Under sommaren har Seniorhälsan även arrangerat IT-kurser med stöd av feriearbetande ungdomar från Rookie Startups samt haft ett IT-Café. IT-pedagogen fortsätter det påbörjade samarbetsprojektet med dagliga verksamheter Steget Framåt.

Samarbetet fortgår med äldreförvaltningen, Digidel som upprättar center för IT-stöd vid landets bibliotek och stadsdelsnämndens medborgarkontor för att utforska behovet och möjlighet till vidareutveckling av IT-stöd för invånarna. Samarbetet mellan Seniorhälsan och Västertorps sim- och idrottshall pågår och två introduktionstillfällen för seniorerna i idrottshallen har genomförts. Seniorhälsan samarbetar med bio Aspen och pensionärsorganisationerna och har bio dagtid en gång i månaden.

Enheten för utveckling och förbyggande arbete har tillsammans med beställarenheten påbörjat ett uppsökande arbete i samverkan med primärvårdsrehabiliteringen och vårdcentralerna i stadsdelsområdet. Syftet är att bryta ensamhet och isolering bland äldre. Hälsosamtal erbjuds, som bland annat innebär information om hälsofrämjande aktiviteter.

Anhörigstöd

Efterfrågan på anhörigstödet har ökat under året. Inom anhörig- och äldrestöd har en ny målgrupp av anhöriga identifierats, vuxna i 30-50 års åldern som har en förälder med kognitiv sjukdom. Dessa anhöriga har behov av att träffa andra i samma situation som dem själva. Planering pågår för att starta upp en anhöriggrupp till för målgruppen.

Mat och måltider

Inom ramen för matlyftet anordnar Seniorhälsan lunchträff med socialsamvaro på Västertorpsträffen, det är en uppskattad aktivitet. Inom vård- och omsorgsboende och servicehus fortsätter arbetet med att utbilda sjuksköterskor med särskilt nutritionsuppdrag, (SNUD). Arbetet med att minska nattfastan och förbättra måltidsmiljön fortgår utifrån resultat

och analys av mätningarna/observationerna.

Hemtjänsten har utbildat måltidsobservatörer. Arbetet har genererat i att hemtjänsten har fångat upp fler kunder som har behov av stöd för mathållning men saknat insatsen i sin beställning. Samarbetet mellan hemtjänst och primärvårdsrehabiliteringen pågår. Effekten av att hemtjänstpersonalen har fått fördjupade kunskaper i att identifiera äldre som löper risk för undernäring har genererat i att fler äldre har förmedlats kontakt med primärvårdsrehabiliterings dietist.

Myndighetsutövning

Beställarenheten arbetar vidare med att säkerställa rättssäkerheten och likställdheten i myndighetsutövningen genom olika insatser och fokus ligger på följsamhet till regelverket kring ramtidsbeslut.

Tryggt mottagande möter upp äldre i samband med att de kommer hem från sjukhus och där teamet dels arbetar med omvårdnaden av den äldre under en kortare period men också agerar som koordinatörer för de insatser som behövs runt den äldre. Tryggt mottagandes medarbetare genomför individuppföljningar i ordinärt boende i samarbete med biståndshandläggarna. Vid behov och i komplexa ärenden har biståndshandläggarna möjlighet att ta stöd av undersköterskor från Tryggt mottagande vid behovsbedömningar.

Under året har beställarenheten fokuserar på att utveckla det sociala arbetet och att stödja biståndshandläggarna i att utveckla sin professionalitet samt sitt självständiga arbete. Resultatdialoger har genomförts då har kännedom om och följsamhet till enhetens rutiner följts upp samt vikten av att följa regelverket kring ramtidsbeslut.

Enheten har startat upp en arbetsgrupp med Silvia-certifierade biståndshandläggare som ska arbeta fram metoder och rutiner kring kollegialt metodstöd i arbetet med personer med demenssjukdom. Arbetet med kollegiala metodstödjande inom arbetsgruppen vidareutvecklas.

Hemtjänst

Hemtjänstens arbete med att öka personalkontinuiteten pågår genom att planerarna dagligen säkerställer att kundens hjälpinsatser är planerade så att kontinuiteten blir så hög som möjligt. Arbetet med att erbjuda heltid och öka tillsvidareanställningar i kombination med schemaförändringar bedöms ge effekt på personalkontinuiteten.

Hemtjänsten arbetar med att utveckla den sociala dokumentationen med fokus på genomförandeplaner. Parasol-handledarna tillsammans med kontaktman ser över arbetssättet för att upprätta genomförandeplanen. Detta föra att öka kundens möjlighet till att påverka hur hjälpen utförs, arbetet är även ett led i att införa ramtid fullt ut. ParaSol-handledarna har påbörjat ett uppdrag med att kontrollera att alla kunder har en genomförandeplan och att den är aktuell.

Nyckelfri hemtjänst är igång, installationer och utbildning av personal har genomförts. Hemtjänstens demensgrupp har påbörjat utbildning till att bli Stjärnmärkt. De olika ombuden genomför nätverksträffar för att dela erfarenheter och stötta varandra i arbetet. Hemtjänsten fortsätter att implementera reflektionsgrupper i de arbetsgrupper som inte ännu har det. Palliativa ombuden genomför en utbildningsinsats och har genomfört webbutbildning i tre

moduler för medarbetare.

Vård- och omsorgsboende och servicehus

Vård- och omsorgsboende och servicehusens aktivitetsombud arbetar tillsammans med Senior-Glädje och UngOmsorg för att kunna erbjuda varierande aktiviteter för en meningsfull vardag. Under sommaren har verksamheterna haft feriearbetande ungdomar som bidragit till att ordna olika aktiviteter för de äldre som exempel sommarcafé och promenadgrupper.

Implementering av rutin om nytt arbetssätt, Visam, beslutsstöd i klinisk bedömning för sjuksköterskor, har påbörjats och arbetet fortlöper enligt plan.

Äldreomsorgen fortsätter att förtydliga, utveckla och kvalitetssäkra arbetet med den palliativa vården genom att utbilda palliativa ombud. DöBra kortleken; ett verktyg som hjälper till att reflektera kring och samtala om tiden när livet börjar närma sig sitt slut. Inom verksamheten har arbete påbörjats med att ta fram ett närståendebrev, som skickas till närstående efter dödsfall för att erbjuda efterlevandesamtal på ett strukturerat sätt. Samverkan med läkarorganisationen fortsätter för att öka graden av att brytpunktssamtal utförs.

Utifrån Inspektionen för vård och omsorg (IVO:s) tillsyn av medicinsk vård och behandling vid särskilda boenden för äldre, har äldreomsorgen rapporterat in vilka åtgärder som vidtagits samt planeras att vidtas för att komma till rätta med de brister IVO lyft fram.

Kompetensutveckling

Flera medarbetare inom äldreomsorgen har påbörjat undersköterskeutbildning genom staden. Språkutbildning är pågående genom att en SFI lärare kommer till verksamheterna och undervisar i svenska språket, arbetsplatsförlagd utbildning. Språkombud har utbildats.

Inventering av kompetensbehov pågår för att fastställa utbildningsbehov som finns hos äldreomsorgens undersköterskor och vårdbiträde, för att kunna möta upp mot de nya kraven. Stadsdelsnämnden ingår tillsammans med två andra stadsdelsförvaltningar samt utbildningsförvaltningen och arbetsmarknadsförvaltningen i ett ESF projekt. Syftet är att ta fram ett utbildningspaket för medarbetare inom äldreomsorgen. Utbildningssatsningen ska leda till att fler medarbetare uppfyller undersköterskekravet samt ge ökade språkkunskaper och pågår under tre år framöver.

Beställarenheten fortsätter att Silvia certifiera fler biståndshandläggare.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Stadsdelsnämnden ska erbjuda medarbetare inom äldreomsorgen utbildning enligt kompetensutvecklingsplan.	2023-01-01	2023-12-31	
 Stadsdelsnämnden ska erbjuda språkutbildning till berörda medarbetare i äldreomsorgen.	2023-01-01	2023-12-31	
 Stadsdelsnämnden ska fortsätta att utveckla arbetet med digitalisering och välfärdsteknik inom äldreomsorgen.	2023-01-01	2023-12-31	
 Stadsdelsnämnden ska fortsätta att utveckla och implementera arbetssättet för sjuksköterskor med särskilt nutritionsuppdrag vid vård- och omsorgsboende och servicehus.	2023-01-01	2023-12-31	

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Stadsdelsnämnden ska fortsätta utvecklingsarbetet utifrån stadens Mat- och måltidspolicy med fokus på måltidsupplevelsen och måltidsmiljön.	2023-01-01	2023-12-31	
 Stadsdelsnämnden ska genom äldreomsorgens dietist och hemtjänst fortsätta utveckla samverkan för stöd till äldre om kost och nutrition tillsammans med primärvårdens rehabilitering.	2023-01-01	2023-12-31	
 Stadsdelsnämnden ska genom äldreomsorgens enhet för förebyggande arbete fortsätta utveckla samverkan för stöd till äldre om hälsa, motion och välmående tillsammans med vårdcentraler och primärvårdens rehabilitering.	2023-01-01	2023-12-31	
 Stadsdelsnämnden ska inom äldreomsorgens verksamheter uppmärksamma nationella minoritetsdagar.	2023-01-01	2023-12-31	
 Stadsdelsnämnden ska se över, samordna och utveckla informationen samt det uppsökande arbetet inom äldreomsorgen.	2023-01-01	2023-12-31	
 Stadsdelsnämnden ska stärka och tydliggöra ombudsrollerna i verksamheterna.	2023-01-01	2023-12-31	
 Stadsdelsnämnden ska stärka och utveckla teamarbetet inom verksamheterna samt samverkan med läkarorganisationen för en personcentrerad vård och omsorg om den äldre.	2023-01-01	2023-12-31	
 Stadsdelsnämnden ska säkerställa att äldreomsorgens medarbetare får kompetensutveckling kring bemötande av särskilt sårbara grupper - Våld i nära relation och HBTQI personer.	2023-01-01	2023-12-31	
 Stadsdelsnämnden ska säkerställa kompetensen för de basala hygienrutinerna och att rutiner finns och följs upp.	2023-01-01	2023-12-31	
 Stadsdelsnämnden ska säkerställa och utveckla möjligheterna till aktiviteter och utevistelse på vård- och omsorgsboende.	2023-01-01	2023-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.5 Alla stockholmare ska ha tillgång till ett rikt kultur-, idrotts- och föreningsliv

 Uppfylls helt

Analys

Stadsdelsnämnden bedömer att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet kommer att uppnås helt. Bedömningen av måluppfyllelsen baseras på prognos för helåret som utgår från att förväntat resultat på underliggande nämndmål och att merparten av målen i kommunfullmäktiges indikatorer kommer att uppnås. I bedömningen har även vägts in att kommunfullmäktiges och nämndens aktiviteter genomförs under året.

Under sommaren har nämnden genomfört platsaktivering på Liljeholmstorget och på Älvsjö torg tillsammans med Liljeholmens företagsgrupp, fastighetsägare, lokala föreningar och lokala företag. Kulturaktiviteter fick under aktuella veckor en naturlig plats på torgen, var välbesökta och bidrog till ökad trivsel.

Inom äldreomsorgens verksamheter har de äldre erbjudits ett varierat utbud av kultur och olika aktiviteter under perioden. Exempel på några uppskattade aktiviteter har varit promenader, sommarcafé och kulturella matupplevelser där de boende fått smaka på mat från olika länder. Genom Seniorhälsans verksamhet har ett brett utbud av hälsofrämjande fysiska-

sociala- och kulturella aktiviteter erbjudits vid träffpunkterna, som är välbesökta. Några exempel är gympapass, träning på gym, Qigong, dans, musikunderhållning, föreläsningar och uppträdande.

Nämnden har reviderat handledningsmaterialet ”Förskolan som kulturell mötesplats”. Därutöver har det arrangerats teaterföreläsningar och dansuppvisningar på förskolorna, anpassade efter barnens ålder.

Under sommaren har nämndens LSS-boenden erbjudit brukarna kulturella aktiviteter i samarbete med Fritid i LSS-bostad som samordnas av idrottsförvaltningen.

Agenda 2030

Stadsdelsnämndens arbete och insatser bedöms ha bidragit till mål 10, minskad ojämlikhet och 11, hållbara städer och samhällen.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel barn och ungdomar som deltar i idrottsaktiviteter på fritiden	87	30 %	86 %	85		75 %	75 %	2023
  Andel barn och ungdomar som deltar i kulturaktiviteter på fritiden	57	59 %	55 %			77 %	77%	2023
Analys								
Resultatet från skolenkäten visar att nämnden inte når årsmålet. Arbetet för att nå ett bättre resultat i stadsdelsområdet är fördelat på flertalet nämnder och bolag. Från stadsdelsnämndens perspektiv görs analysen att siffran är låg till följd av ett bristfälligt utbud på kulturlokaler- och verksamheter, såsom kulturhus, tillgängliga bibliotek och aktiviteter inom ramen för kulturskolan.								
  Andel barn och ungdomar som är nöjda med tillgången till idrottsaktiviteter	78 %	79 %	78 %	72 %		76 %	76 %	2023
  Andel barn och ungdomar som är nöjda med tillgången till kulturaktiviteter på fritiden	78 %	77 %	81 %	74 %		77 %	77%	2023
  Andel ungdomar som deltar i föreningsliv	66 %	67 %	65 %	68 %		66 %	66 %	2023

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Kommunstyrelsen ska i samarbete med idrottsnämnden, kulturnämnden, socialnämnden och stadsdelsnämnderna utreda hur staden kan förbättra och förenkla för föreningslivet i Stockholm med målet att Stockholm ska ha Sveriges bästa föreningsklimat	2023-01-01	2023-12-31	

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Kommunstyrelsen ska tillsammans med exploateringsnämnden, idrottsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, trafiknämnden, stadsdelsnämnderna och Stockholms Hamn AB planera för inrättandet av fler strand- och bryggbad där det är lämpligt och kartlägga möjligheterna att anlägga fler vinterbadplatser med möjlighet till bastubad	2023-01-01	2023-08-31	

Nämndmål: Invånarna har tillgång till ett rikt utbud av kultur, fritidsaktiviteter och föreningsliv

 Uppfylls helt

Beskrivning

Målet nås genom att stadsdelsnämndens enheter integrerar kultur i verksamhetens vardagliga arbete. Särskilda medel finns avsatt för detta. Tillgång till kultur spelar en viktig roll för barn och unga som skapar sin identitet. De äldre erbjuds olika kulturmöten på boenden, mötesplatser och genom sina organisationer. Förskolan är därför en given mötesplats som kan ge lika möjligheter till deltagande och skapande i enlighet med Stockholm stads kulturstrategiska program. Kulturpengen till förskolan samt stöd i hur arbetet med kultur kan utformas och utvecklas ökar förutsättningarna för att lyckas med intentionen.

Förskolan är en kulturell mötesplats där barnen får möta och själva prova olika former av kultur och skapande. Barnen i förskolan har ett varierat utbud av böcker och besöker bibliotek. Barnen möter olika former av kultur och kulturyttringar samt skapande verksamhet som integreras i undervisningen. Unga får möta kultur och prova eget skapande i stadsdelsnämndens verksamheter. Fritidsgårdar och öppna mötesplatser erbjuder besökarna ett brett utbud av kulturaktiviteter som riktar sig och är tillgängliga för alla. Fritidsgårdarna samarbetar med lokalt civillsamhälle och andra fritidsgårdar för att tillsammans erbjuda ett brett verksamhetsutbud.

Lokala föreningar har möjlighet att söka verksamhetsbidrag och bidrar på det sättet att utveckla kultur- och fritidsverksamheter i stadsdelsområdet.

Förvaltningen initierar samarbeten som utvecklar och stärker nätverk till och mellan föreningar och deras verksamheter. Bland annat planeras kulturprojekt som i samverkan med föreningar, förskolor, skolor, fritidsaktiviteter bjuder in till samverkan, synliggör aktörerna och stimulerar till samarbete.

Ett utvecklingsarbete pågår för att bygga kontaktytor och samarbeten mellan olika föreningar och verksamheter. Syftet är att utveckla och bredda deltagandet, nå nya målgrupper, öka social inkludering, minska ojämlikhet och stärka skyddsfaktorer hos barn och unga.

Vid bidragsgivning till föreningar samordnas regler och arbetssätt med stadens andra bidragsgivare för en effektivare handläggning och bättre service. Arbetet pågår för att

tydliggöra och utveckla regler och syfte med bidrag till föreningar samtidigt som en rättssäker process säkerställs och oegentligheter motverkas.

Utifrån Stockholms stads kulturstrategiska program, utvecklar stadsdelsförvaltningen arbetet med att inventera lokalbestånd och behov av lokaler för kultur, fritid och föreningsliv i stadsdelsområdet. Stadsdelsområdets parker är viktiga mötesplatser som ska erbjuda både aktiviteter och rekreation.

Förväntat resultat

- Kultur- och fritidsaktiviteter planeras för att nå nya målgrupper, bredda deltagandet i syfte att öka social inkludering, minska ojämlikhet och stärka skyddsfaktorer hos barn och unga.
- Kultur, fritidsaktiviteter och skapande integreras i verksamhetens ordinarie arbete.
- Barn på förskola och unga i stadsdelsnämndens verksamheter får möta och själva prova olika former av kultur och skapande.
- De äldre erbjuds olika kulturmöten på boenden, träffpunkter och genom sina organisationer.
- Boende i stadsdelsnämndens grupp- och servicebostäder får stöd i att ha en rik fritid och att kunna delta i hälsofrämjande aktiviteter utifrån sina intressen.
- Föreningar har möjlighet att söka bidrag för lokal verksamhet. Samarbete med föreningar och nätverks mellan föreningar och verksamheter utvecklas.

Analys

Stadsdelsnämnden bedömer att nämndmålet kommer att uppnås helt. Bedömningen grundas på att förväntat resultat prognostiseras uppnås och att nämndens aktiviteter planeras genomföras under året.

Inom gruppboendena har brukarna bland annat fått ta del av kulturella aktiviteter som teater, konsert, filmvisning, måleri och utflykt till Skansen. Socialpsykiatri har erbjudit utflykt till Skansen, besök på ett flertal museum och besök på Stockholms kulturfestival under Kulturveckan. Ung fritid har erbjudit aktiviteter med fokus på kultur så som teater, litteratur olika typer av skapande och konst.

Inom äldreomsorgens verksamheter har de äldre erbjudits ett varierat utbud av kultur och olika aktiviteter under perioden. Exempel på några uppskattade aktiviteter har varit promenader, bussutflykter, sommarcafé och kulturella matupplevelser där de boende fått smaka på mat från olika länder. Feriearbetarnas, *UngOmsorgs och Seniorglädjes* besök och insatser på vård- och omsorgsboenden och servicehus har varit mycket uppskattade.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Stadsdelsnämndens äldreomsorg ska erbjuda de äldre kulturella aktiviteter.	2023-01-01	2023-12-31	

KF:s inriktningsmål: 2. Ett grönt och fossilfritt Stockholm som leder en rättvis klimatomställning

● Uppfylls helt

Analys

Kommunfullmäktige har fyra verksamhetsområdesmål för inriktningsmålet. Stadsdelsnämnden har formulerat fyra nämndmål som ska bidra till att uppfylla kommunfullmäktiges inriktningsmål "Ett grönt och fossilfritt Stockholm som leder en rättvis klimatomställning".

Stadsdelsnämnden bedömer att inriktningsmålet kommer att uppfyllas helt under året. Nämnden konstaterar att alla fyra verksamhetsområdesmål och fyra nämndmål bedöms uppfyllas helt under året. Av de sex indikatorerna - som mäter och ligger till grund för måluppfyllnaden - prognostiseras fyra stycken uppnå målet helt under året och två uppnås delvis. Av de 24 aktiviteterna pågår 22 enligt plan och två är avslutade.

Hur nämnden har bidragit till att uppfylla inriktningsmålet redovisas under respektive mål för verksamhetsområde.

KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.1 Stockholm ska bli klimatpositivt – genom minskade utsläpp och ökad koldioxidlagring

● Uppfylls helt

Analys

Stadsdelsnämnden bedömer att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet kommer att uppnås helt. Bedömningen av måluppfyllelsen baseras på prognos för helåret som utgår från att förväntat resultat på underliggande nämndmål och att målen i kommunfullmäktiges indikatorer kommer att uppnås. I bedömningen har även vägts in att kommunfullmäktiges och nämndens aktiviteter genomförs under året.

Klimatpåverkan från livsmedelsinköp ligger fortsatt på en stabil nivå, under målsättningen för året. Fortbildning av den del av personalen som arbetar med livsmedel inom daglig verksamhet har påbörjats och en handlingsplan kommer att tas fram under hösten. Det samarbete som genomfördes med Openlab under våren i syfte att tillgängliggöra klimatdata har avslutats och nämnden arbetar vidare med de insikter som genererats under projektets gång.

Ytterligare insatser för att minska klimatpåverkan har gjorts genom att stadsdelsnämnden har börjat arbeta med det vägledande materialet Hållbara kontor där relevanta funktioner inom förvaltningen deltagit i en utbildning. Under hösten kommer det att tas fram en tillhörande åtgärdsplan för att konkretisera arbetet.

Sammanställning och analys av resultatet från den inventering som gjorts i stadsdelsnämndens verksamhetslokaler för att se över behov av byte av inventarier är färdigställd. Inventeringen kommer att fungera som underlag för kommande ansökningar av klimatinvesteringsmedel. En utmaning som nämnden redan nu kan identifiera är att medlen inte ser ut att kunna sökas för byte av belysningsarmaturer i verksamhetslokaler där stadens egna bolag är fastighetsägare.

Goda exempel

Under 2022 gick all kökspersonal i Hägersten-Älvsjöskolorna en utbildning under temat ”God, hälsosam och klimatsmart mat”. I år fortsätter satsningen och inkluderar samtliga yrkesgrupper i förskolan.

Miljöprogram för Stockholms stad 2020-2023

Insatserna under nämndmålet bidrar till att nå miljöprogrammets etappmål 2.1 om minskad klimatpåverkan från konsumtion samt etappmål 1.2 om minskade växthusgasutsläpp från stadens verksamheter samt etappmål 4.1 om minskad resursanvändning och klokare konsumtion.

Agenda 2030

Stadsdelsnämndens arbete och insatser bedöms stödja och bidra till mål 7. Hållbar energi för alla, 9. Hållbar industri, innovationer och infrastruktur, 10. Minskad ojämlikhet, 11. Hållbara städer och samhällen, 12. Hållbar konsumtion och produktion samt 13. Bekämpa klimatförändringarna i enlighet med Agenda 2030 hållbarhetsmål.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel hämtställen med matavfallsinsamling av hämtställen med möjlighet till matavfallsinsamling				90 %		100 %	100 %	2023
Analys								
Nämndens verksamheter har inventerats under året och resultatet visar att det fortsatt saknas avtal för matavfallsinsamling inom ett antal verksamheter. Ett intensifierat arbete med att nå årsmålet kommer att pågå under hösten.								
  Klimatpåverkan från upphandlade livsmedel och måltider				1,36 kg CO2 per kg livsmed el		1,4 kg CO2 per kg livsmed el	1,6 kg CO2 per kg livsmed el	2023
  Köpt energi i stadens verksamheter				3,16 GWh		3,12 GWh	1945 GWh	2023

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Stockholm Vatten och Avfall AB ska i samarbete med exploateringsnämnden, trafiknämnden, stadsdelsnämnderna, Stockholm Stadshus AB och Stockholm Exergi inventera hur mycket biokol som staden har behov av samt ta fram en plan för att etablera en storskalig anläggning för produktion av biokol som ska etableras senast år 2024	2023-01-01	2023-12-31	

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Trafiknämnden ska i samarbete med miljö- och hälsoskyddsnämnden och Stockholm Vatten och Avfall AB och i samråd med kommunstyrelsen och stadsdelsnämnderna definiera ansvarsgränser och upprätta rutiner och former för skyfallskommunikation	2023-01-01	2023-12-31	

Nämndmål: Stadsdelsnämnden är en fossilbränslefri organisation med minimal klimatpåverkan

 Uppfylls helt

Beskrivning

Målet nås genom att stadsdelsnämnden arbetar utifrån stadens klimathandlingsplan samt miljöprogrammet i sitt miljö- och klimatarbete. Stadsdelsnämndens lokala miljö- och klimathandlingsplan sträcker sig fram till slutet av 2023. Stadsdelsnämnden tar med sin handlingsplan ett krafttag vad gäller miljö- och klimatfrågorna, och växlar nu upp arbetet ytterligare i och med skärpta miljö- och klimatmål.

Stadsdelsnämnden arbetar med att kartlägga verksamheternas klimatpåverkan, och tar fram strategier för hur utsläppsminskningar ska ske. De två metoder som främst används är investeringar i utsläppsminskande utrustning och beteendeförändringar.

Klimatinvesteringsmedel söks för de projekt där investering i utsläppsminskande åtgärder inom stadsmiljöverksamhet eller verksamhetslokaler ses som den bästa lösningen. För att åstadkomma beteendeförändringar satsar nämnden på kompetenshöjande insatser i form av bland annat utbildningar i energieffektivt beteende i storkök och hållbara kontor, samt utvecklad intern samverkan om miljö- och klimatfrågor.

När upphandlingen av ny parkentreprenad görs under 2023 ska tydliga miljökrav ställas för att minska nämndens indirekta klimatpåverkan.

Verksamheter som köper in livsmedel ska genom ökad medvetenhet minska livsmedels negativa klimatpåverkan. Genom verktyget Hantera Livs och regelbunden uppföljning ska stadsdelsnämnden få ner sina utsläpp från livsmedel ytterligare under 2023. Livsmedelsinköp är stadsdelsnämndens största källa av växthusgaser.

Stadsdelsnämnden kommer att utveckla former för att inkludera civilsamhälle och näringsliv i klimatarbetet i större utsträckning. En del i detta är att arbeta med utökad medborgardialog.

Förväntat resultat

-Stadsdelsnämnden har slutfört samtliga aktiviteter i den lokala miljö- och klimathandlingsplanen.

-Klimatpåverkan från konsumtion har minskat, stadsdelsnämnden är på god väg att bli en fossilbränslefri organisation och klimatanpassningsåtgärder har vidtagits.

-Avfall som uppstår tas om hand på ett resurseffektivt sätt enligt avfallshierarkin och

matavfall sorteras i alla lokaler där det är möjligt.

-Stadsdelsnämndens energiförbrukning har minskat med en fjärdedel av mandatperiodens mål om en 10 procentig minskning.

-Användningen av plast och engångsartiklar har minskat.

Analys

Stadsdelsnämnden bedömer att nämndmålet kommer att uppnås helt. Bedömningen grundas på att förväntat resultat prognostiseras uppnås och att nämndens aktiviteter planeras genomföras under året. Arbetet med den lokala klimat- och miljöhandlingsplanen fortlöper och förväntas avslutas inom utsatt tidsram.

Under tertialet har arbetet med att minska klimatpåverkan från inköp och avfall intensifierats ytterligare genom arbete med det vägledande materialet Hållbara kontor. Det arbete som pågått under tertialet med verktyget Hantera Livs har också gett goda resultat och underlättat den löpande analysen av statistik för livsmedelsinköp. Fortbildning av den del av personalen som arbetar med livsmedel inom daglig verksamhet har påbörjats och en handlingsplan kommer att tas fram under hösten.

Det innovationsprojekt som nämnden genomförde i samarbete med Openlab, under våren, i syfte att tillgängliggöra klimatdata har avslutats. Den pilot som var tänkt att ta vid under sommaren har ännu inte påbörjats, på grund av utmaningar med att gå från projekt inom ramen för masterkursen vid Openlab till att testa och implementera prototypen i praktiken. Nämnden arbetar vidare för att hitta lösningar med förhoppning om att påbörja piloten till hösten.

Inom flera av nämndens verksamheter har arbetet för att minska pappersanvändande intensifierats genom att digitalisera frekvent använda enkäter och blanketter.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Stadsdelsnämnden ska fortsatt bidra med kunskap till förskolornas kockar om livsmedels påverkan på klimatet och biologisk mångfald.	2022-01-01	2023-12-31	
 Stadsdelsnämnden ska genomföra kommunikationsinsatser och utveckla rutiner för Stocket som förstahandsval före inköp av inventarier	2023-01-01	2023-12-31	
 Stadsdelsnämnden ska genomföra kunskapshöjande insatser för minskad klimatpåverkan i relevanta verksamheter	2023-01-01	2023-12-31	
 Stadsdelsnämnden ska inventera och säkerställa att matavfallsinsamling är på plats i samtliga verksamhetslokaler där det är möjligt	2023-01-01	2023-12-31	
 Stadsdelsnämnden ska inventera organisationens fordonsflotta och resvanor samt ta fram en plan för hur fordonsflottan och resor ska vara 100 % fossilbränsle fria	2023-01-01	2023-12-31	
 Stadsdelsnämnden ska starta upp ett miljö- och klimätätverk, som samlar berörda delar av förvaltningen för effektiv samordning	2023-01-01	2023-12-31	
 Stadsdelsnämnden ska utreda hur sly ska kunna återvinnas och omvandlas till biokol	2023-01-01	2023-12-31	
 Stadsdelsnämnden ska utveckla en anpassad modell för hur relevant klimatdata når relevanta enheter	2023-01-01	2023-12-31	

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Stadsdelsnämndens medarbetare som arbetar i tillagningskök eller mottagningskök ska gå e-utbildningen om energieffektivt beteende i storkök	2023-01-01	2023-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.2 Stockholm ska vara en stad där den biologiska mångfalden ökar

 Uppfylls helt

Analys

Stadsdelsnämnden bedömer att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet kommer att uppnås helt. Bedömningen av måloppfyllelsen baseras på prognos för helåret som utgår från att förväntat resultat på underliggande nämndmål kommer att uppnås. I bedömningen har även vägt in att kommunfullmäktiges och nämndens aktivitet genomförs under året.

Åtgärdsförslaget för biologisk mångfald har legat till grund för planering och genomförande av aktiviteter under perioden. Exempelvis har fortsatt högstubbar, veddepåer samt nedfallna träd i vatten lämnas där det är möjligt till förmån för djurlivet. Stödbevattning av utvalda och exponerade träd har även genomförts under torrperiod för att förhindra bortfall.

Stadsdelsnämndens inventering av fladdermöss och kärleväxter är fortsatt pågående och förväntas bli klar under hösten.

Under tertialet har även ett samarbete med SISAB inletts i syfte att främja biologisk mångfald i förskolan.

Goda exempel

En av åtgärderna som nämnden i år fått klimatinvesteringsmedel för i syfte att stärka den biologiska mångfalden i stadsdelsområdet har varit de betande korna på Sjöängen. Den utvärdering och uppföljning som har gjorts av insatsen visar att projektet varit lyckat samt mycket uppskattat av invånarna.

Miljöprogram för Stockholms stad 2020-2023

Samtliga ovanstående processer och aktiviteter bidrar till att nå följande etappmål i stadens miljöprogram: 5.1 Upprätthållna funktioner och samband för biologisk mångfald i stadens blå och gröna infrastruktur samt 5.2 Ökat genomförande av förstärkningsåtgärder, ekologisk kompensation och naturvårdsskötsel.

Agenda 2030

Stadsdelsnämndens arbete och insatser bedöms stödja och bidra till mål 15. Ekosystem och biologisk mångfald i enlighet med Agenda 2030 hållbarhetsmål.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen, trafiknämnden och stadsdelsnämnderna ta fram en strategi för stadens utomhusbelysning som ska innefatta	2023-01-01	2023-12-31	

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
energieffektivisering, smart belysning vid rätt platser, biologisk mångfald, ljusföroreningar och trygghetsaspekten			
  Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska i samarbete med trafiknämnden, stadsdelsnämnderna, AB Svenska Bostäder, Familjebostäder AB och Stockholmshem AB skapa nya växtbeklädda väggar	2023-01-01	2023-12-31	
  Utbildningsnämnden ska i samarbete med förskolenämnden, stadsdelsnämnderna och SISAB ta fram en strategi för gröna skol- och förskolegårdar som ska syfta till att byta ut traditionella material, och hårdgjorda ytor mot mer gröna ytor och naturmaterial, samt prioritera plantering av fler träd och buskar på gårdar med höga temperaturer	2023-01-01	2023-08-31	
Analys			
Utbildningsnämnden har påbörjat sitt arbete med att ta fram lekvärdesriktlinjer som planeras vara klara senare under året			
  Utbildningsnämnden ska i samarbete med förskolenämnden, stadsdelsnämnderna och SISAB, med Malmö stad som förebild, ta fram ett koncept för gröna skol- och förskolegårdar med en plan för hur detta kan genomföras på minst 15 skol- eller förskolegårdar under mandatperioden	2023-01-01	2023-12-31	

Nämndmål: Parker, förskolegårdar och naturmark har en rik biologisk mångfald

 Uppfylls helt

Beskrivning

Målet nås genom att vidta åtgärder som finns beskrivna i miljöprogrammet 2020-2023, i den lokala miljö- och klimathandlingsplanen, i stadens handlingsplan för biologisk mångfald samt stadsdelsvist åtgärdsförslag för biologisk mångfald. Skötselplanen för biologisk mångfald ligger till grund för arbetet med att stärka den biologiska mångfalden i Älvsjöskogens naturreservat. Reservatet fyller en viktig funktion för den biologiska mångfalden i stadsdelsområdet och i staden.

Under 2023 kommer en omfattande inventering av den biologiska mångfalden i stadsdelsområdet att göras, vilken kommer kunna ligga till grund för framtida beslut och strategier - samt utgöra en referenspunkt vid utvärdering av insatsers effekt på den biologiska mångfalden.

Stadsdelsnämnden ansöker om medel för att vidta åtgärder för att stärka den biologiska mångfalden under 2023. Åtgärderna består i betande kor på Sjöängen, en fladdermusinventering, artificiella bon åt pollinatörer och fladdermöss, samt friställning av ek- och tallmiljöer i enlighet med det stadsdelsvisa åtgärdsförslaget.

Medel kommer även att sökas för åtgärder som syftar till att lindra effekterna av kraftiga skyfall och värmeböljor samt motverka värmeöar. Bland åtgärderna finns bland annat trädplanteringar i parklekar och lekparkar.

Förväntat resultat

- Stadsdelsnämnden uppnår stadens mål i handlingsplanen för biologisk mångfald och miljöprogrammet.
- Nämndens miljö- och klimathandlingsplan är implementerad för att stärka den biologiska mångfalden i stadsdelsområdet och på andra platser genom stadens processer och inköp.
- Stadsdelsnämnden har stärkt den biologiska mångfalden genom att vidta flertalet åtgärder utifrån de förslag som anges i det stadsdelsvisa åtgärdsförslaget för biologisk mångfald (SÅF) från 2022.

Analys

Stadsdelsnämnden bedömer att nämndmålet kommer att uppnås helt. Bedömningen grundas på att förväntat resultat prognostiseras uppnås och att nämndens aktivitet planeras genomföras under året.

I enlighet med det stadsdelsvisa åtgärdsförslaget för biologisk mångfald har nämnden utökat ytan för anläggning av äng. Stadsdelsnämndens inventering av fladdermöss och kärlväxter är också fortsatt pågående och förväntas bli klar under hösten.

Arbetet med åtgärder som syftar till att lindra effekterna av kraftiga skyfall och värmeböljor samt motverka värmeöar har påbörjats med planerade trädplanteringar i parklekar och lekparkar under hösten.

Under tertialen har även ett samarbete med SISAB inletts i syfte att främja biologisk mångfald i förskolan.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Stadsdelsnämnden ska inventera den biologiska mångfalden i stadsdelsområdet	2023-01-01	2023-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.3 Stockholm ska vara en stad där framkomligheten ökar och utsläppen minskar

 Uppfylls helt

Analys

Stadsdelsnämnden bedömer att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet kommer att uppnås helt. Bedömningen av måluppfyllelsen baseras på prognos för helåret som utgår från förväntat resultat på underliggande nämndmål och att nämndens aktiviteter genomförs under året.

Arbetet med handlingsplanen för återtagande av annekterad parkmark har genomförts och flera ärenden är under process. Inventeringen av parkvägar och trappor har också påbörjats under tertialet och kommer att intensifieras under hösten där en prioriteringsplan för upprustning och behov av framtida investeringar kommer att tas fram.

Miljöprogram för Stockholms stad 2020-2023

Arbetet med en god framkomlighet i stadsdelsområdet bidrar till följande mål i miljöprogrammet: 1.1 (minskade växthusgasutsläpp), 6.1 (minskad exponering av kväveoxid och partiklar för stadens medborgare) samt 6.2 (minskat omgivningsbuller).

Agenda 2030

Stadsdelsnämndens arbete och insatser bedöms stödja och bidra till mål 5. Jämställdhet, 10. Minskad ojämlikhet, 11. Hållbara städer och samhällen, 13. Bekämpa klimatförändringarna i i enlighet med Agenda 2030.

Nämndmål: Parkvägarna har god framkomlighet

Uppfylls helt

Beskrivning

Målet nås genom att stadsdelsnämnden arbetar enligt stadens gång- och cykelplan och utifrån ett genomgripande tillgänglighetsperspektiv. Parkvägarna i stadsdelsområdet är tillgängliga och hinder avhjälpas så fort det är möjligt. Snöröjning och halkbekämpning är effektiv och sker smidigt.

I samtliga planprojekt driver stadsdelsnämnden att parkvägar ska vara tillgänglighetsanpassade. Stadsdelsnämnden följer riktlinjen om placering av parkbänkar längs parkvägarna så att äldre och andra kan vila vid behov. Parkvägar har också god sikt för att öka tryggheten i stadsdelsområdet.

Förväntat resultat

- Parkvägarna håller hög kvalitet och gynnar gång- och cykeltrafik i stadsdelsområdet.
- Infrastrukturen är tillgänglig och gångvägar följer normen för tillgänglighetsanpassning.
- Stadsdelsnämnden har en effektiv vinterväghållning för att stimulera gång- och cykeltrafik vintertid, samt minska risken för olyckor och personskador.

Analys

Stadsdelsnämnden bedömer att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet kommer att uppnås helt. Bedömningen av måluppfyllelsen baseras på prognos för helåret som utgår från förväntat resultat på underliggande nämndmål och att nämndens aktiviteter genomförs under året.

Arbetet med handlingsplanen för återtagande av annekterad parkmark har genomförts och samtliga ärenden är under process. Inventeringen av parkvägar och trappor har också påbörjats under tertialet och kommer att intensifieras under hösten där en prioriteringsplan för upprustning och behov av framtida investeringar kommer att tas fram.

Under tertialet har även ett nytt stråk vid Glasmästarvägens park färdigställt. Gångväg och ombyggnad av entré förbättrar framkomligheten till parken ytterligare.

I Krausparken har en ny trappa anlagts med ramp och räcke för förbättrad framkomlighet för

såväl gående med eller utan barnvagn som cyklister.

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓	Stadsdelsnämnden ska inventera annekterad parkmark och ta fram en handlingsplan för återtagande	2023-01-01	2023-12-31	
▶	Stadsdelsnämnden ska inventera parkvägar och trappor för att få en sammanställning av vägarnas tillstånd och behov av upprustning. Utifrån inventeringen ska en prioriteringsplan för upprustning av trappor och parkvägar tas fram.	2023-01-01	2023-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.4 Stockholmarnas hälsa ska främjas genom ren luft, rent vatten och giffria miljöer

● Uppfylls helt

Analys

Stadsdelsnämnden bedömer att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet kommer att uppnås helt. Bedömningen av måluppfyllelsen baseras på prognos för helåret som utgår från att förväntat resultat på underliggande nämndmål och att två av kommunfullmäktiges tre indikatorer kommer uppnås helt. En indikator uppnår målet delvis. I bedömningen har även vägts in att kommunfullmäktiges och nämndens aktiviteter genomförs under året.

Under tertialet har omtag med arbetet med Chemsoft påbörjats, dels genom arbete med omstrukturering i systemet, dels med inplanerad utbildning för samtliga rapportörer på respektive avdelning under hösten. Arbetet med det vägledande materialet hållbara kontor har också påbörjats där arbete med att minska användningen av hälso- och miljöskadliga kemikalier i kontorsmiljö utgör en del.

Arbetet med Byggvarubedömningen är avslutat och en plan för fortsatt arbete har tagits fram. Alla projekt kommer fortsättningsvis att finnas med i offert till, och avtal med, upphandlad entreprenör.

Verksamheter som köper in livsmedel arbetar fortsatt hårt för att nå ambitionshöjningen för andelen ekologiska livsmedel och måltider, och indikatorn om animalier med krav på djurskydd och restriktiv antibiotikaanvändning. Det finns stor kompetens och vilja bland medarbetare som köper in och tillreder livsmedel och resultaten följs upp noga och löpande tillsammans med enhetschefer, men utmaningarna är många. Höga livsmedelspriser och begränsningar i upphandlade avtal och hos leverantör är de främsta. Prognosen kring ekologiska livsmedel är att andelen kommer att öka, men inte så mycket att målsättningen nås. Prognosen för svenska animalier är att målet kan nås genom analys av alternativ till nuvarande inköpsmönster.

Goda exempel

Under tertialet har ett nytt fallskyddsunderlag i kork installerats på Ada Nilssons lekplats. Fallskyddsunderlaget, som testas för första gången i stadsdelsområdet, är ett mer miljövänligt val än gummiastfalt och konstgräs.

Miljöprogram för Stockholms stad 2020-2023

Ovanstående processer och aktiviteter bidrar till att nå ett eller flera av följande etappmål i stadens miljöprogram: 5.3 Ökad andel livsmedel och varor i stadens inköp som gynnar biologisk mångfald samt 5.4 Förbättrad vattenkvalitet i stadens sjöar, vattendrag och kustvatten.

Agenda 2030

Stadsdelsnämndens arbete och insatser bedöms stödja och bidra till mål i Mål 3. God hälsa och välbefinnande samt 2. Hållbar konsumtion och produktion i enlighet med Agenda 2030.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel bygg- och anläggningsentreprenader i stadens regi som uppfyller stadens krav avseende användning av Byggvarubedömningen (BVB) eller därmed jämförliga system				100 %		100 %	100 %	2023
  Andel inköpta animalier med krav på djurskydd och restriktiv antibiotikaanvändning i nivå med svensk lagstiftning						88	88 %	2023
Analys <i>Resultatet har förbättrats under det andra tertialet men ligger fortsatt under KF:s årsmål. Relevanta funktioner har fått en genomgång av innebörd och resultat för den nya indikatorn, vilket har lett till förändrade mönster i inköpsstatistiken för animalier.</i>								
  Andel inköpta ekologiska måltider och livsmedel i staden i kronor av totala värdet av inköpta måltider och livsmedel						70 %	70 %	2023
Analys Resultatet har förbättrats under det andra tertialet och den nuvarande totala andelen ekologiskt livsmedel är 62,26 %. Stadsdelsnämnden kommer under hösten att ytterligare intensifiera arbetet och göra en analys av statistiken utifrån respektive verksamhet tillsammans med berörda enhetschefer. Personal som arbetar med livsmedel inom daglig verksamhet kommer även att genomgå en kurs i ekologisk matlagning. Goda exempel bland nämndens verksamheter planeras att lyftas i flertalet sammanhang. Stadsdelsnämnden arbetar även fortsatt vidare med insikter från det innovationsprojekt som gjordes i samverkan med Openlab under våren i syfte att tillgängliggöra klimat- och miljörelaterad data - däribland andelen ekologiska livsmedel. Som en tillfällig lösning, i väntan på att kunna implementera en mer innovativ lösning, håller arbetet med att synliggöra verksamheternas egna resultat för indikatorn på att utvecklas genom månatliga och tertialvisa resultatutskick.								

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Trafiknämnden ska i samråd med stadsdelsnämnderna och Stockholm Hamn AB samordna implementeringen av lagändringar gällande nedskräpningsavgifter och producentansvar för tobaksvaror	2023-01-01	2023-12-31	

Nämndmål: Stadsdelsnämnden bidrar till en god livsmiljö och har giftfria verksamheter

 Uppfylls helt

Beskrivning

Målet nås genom att arbeta systematiskt med verktygen Chemsoft och Byggvarubedömningen. Under 2023 ska arbetet med de båda verktygen utvecklas, i syfte att vässa arbetet.

Vidare nås målet genom att växla upp arbetet med skadlig påverkan från livsmedelsinköp. Stadsdelsnämnden ska undersöka orsaker till att nämnden historiskt sett haft svårt att nå målen för ekologiska livsmedel, samt se över möjliga lösningar för bättre måluppfyllelse framöver. Till detta hör också arbetet med att utveckla strategier för miljö- och klimatsmarta inköp av livsmedel inom äldreomsorg och social omsorg - där förskoleavdelningens lyckosamma arbete under de senaste åren fungerar som modell.

Förväntat resultat

- Stadsdelsnämnden bidrar i möjligaste mån inom nämndens rådighet till att minska buller, dålig luft och förorenat vatten i stadsdelsområdet.
- Verksamheterna arbetar systematiskt med att fasa ut skadliga kemikalier bland förbrukningsprodukter.
- Stadsdelsnämnden har en plan som följs för att bygg- och anläggningsprojekt följer kraven i Byggvarubedömningen.
- Det finns ett systematiskt arbete för att öka andelen inköpta ekologiska livsmedel och animalier som har krav på djurskydd samt restriktiv antibiotikaanvändning ökar inom stadsdelsnämndens alla verksamheter som köper in livsmedel.

Analys

Stadsdelsnämnden bedömer att nämndmålet kommer att uppnås helt. Bedömningen grundas på att förväntat resultat prognostiseras uppnås och att nämndens aktiviteter planeras genomföras under året. Under tertialet har planering för alla trädplanteringar pågått. Tillförseln av träd bidrar till både renare luft och vatten genom sina ekosystemtjänster.

Under tertialet har omtag kring arbetet med Chemsoft påbörjats, dels genom arbete med omstrukturering i systemet, dels med inplanerad utbildning för samtliga rapportörer på respektive avdelning under hösten.

Arbetet med Byggvarubedömningen är avslutat och en plan för fortsatt arbete har tagits fram.

Alla projekt kommer fortsättningsvis att finnas med i offert till, och avtal med, upphandlad entreprenör.

Under tertialet har även nytt fallskyddsunderlag i kork installerats på Ada Nilssons lekplats. Fallskyddsunderlaget, som testas för första gången i stadsdelsområdet, är ett mer miljövänligt val än gummiastfalt och konstgräs.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Stadsdelsnämnden ska upprätta en plan för arbetet med Byggarubedömningen i alla bygg- och anläggningsprojekt	2023-01-01	2023-12-31	
▶ Stadsdelsnämnden ska utveckla strategier för miljö- och klimatsmarta inköp av livsmedel inom äldreomsorg och social omsorg	2023-01-01	2023-12-31	
▶ Stadsdelsnämndens förskoleenheter ska genomföra åtgärder för att bibehålla nivå 2 samt arbeta för att uppfylla kraven i nivå 3 enligt kemikaliecentrums vägledning för kemikaliesmart förskola.	2022-01-01	2023-12-31	

KF:s inriktningsmål: 3. Ett Stockholm med en stabil och hållbar ekonomi med utbildning, jobb och bostäder för alla

● Uppfylls helt

Analys

Kommunfullmäktige har sju verksamhetsområdesmål för inriktningsmålet. Stadsdelsnämnden har formulerat tolv nämndmål som ska bidra till att uppfylla kommunfullmäktiges inriktningsmål om "Ett Stockholm med en stabil och hållbar ekonomi med utbildning, jobb och bostäder åt alla".

Stadsdelsnämnden bedömer att inriktningsmålet kommer att uppfyllas helt under året. Nämnden konstaterar att samtliga sju verksamhetsområdesmål och tolv nämndmål bedöms under året uppfyllas helt. Av de 25 indikatorerna - som mäter och ligger grund för måluppfyllnaden - prognostiseras 20 stycken uppnå målet helt under året, fyra delvis och en inte uppnå målet. Av 37 aktiviteter pågår 28 enligt plan, åtta är klara och en är försenad.

Hur nämnden har bidragit till att uppfylla inriktningsmålet redovisas under respektive mål för verksamhetsområde.

KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.1 Stockholms ekonomi är stark, hållbar och lägger grunden för en jämlik välfärd

● Uppfylls helt

Analys

Stadsdelsnämnden bedömer att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet uppnås under året. Bedömningen grundas på en helhetsbedömning av förväntat resultat på underliggande nämndmål och att målen på de tre kommunfullmäktige indikatorerna beräknas uppnås. I bedömningen har även vägts in att kommunfullmäktiges och nämndens aktiviteter kommer att genomföra under året.

Nämnden arbetar för en ekonomi i balans genom att kontinuerligt arbeta för att resurserna ska användas väl med fokus på resultat och effekt för våra invånare. Nämnden bidrar till kommunfullmäktiges mål genom att se till så att nämndens verksamheter ryms inom fastställd budget.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Nämndens budgetföljsamhet efter resultatöverföringar	100 %			99,5 %		100 %	100 %	Tertial 2 2023
  Nämndens budgetföljsamhet före resultatöverföringar	99,3 %			99,2 %		100 %	100 %	Tertial 2 2023
  Nämndens prognossäkerhet T2				-1 %		+/-1 %	+/- 1 %	2023

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Kommunstyrelsen ska i samarbete med stadsdelsnämnderna upphandla och införa ett gemensamt digitalt system för handläggning av stadsdelsnämndernas föreningsbidrag	2023-01-01	2023-12-31	

Nämndmål: Stadsdelsnämnden bedriver verksamheterna inom tilldelad ekonomisk ram

 Uppfylls helt

Beskrivning

Verksamheterna ska bedrivas inom beslutad budget. Styrning och uppföljning ska vara tydlig. En tydlig ekonomistyrning och säkerhet i prognoser är en förutsättning för att skapa och behålla stabilitet i verksamheten. Enheterna följer regelbundet upp ekonomin genom kontakter mellan enhetschef, avdelningschef och controller inför månads- och tertialrapporter.

Nämndens lokalförsörjningsplan tas fram i samband med Underlag för budget 2024-2026. I lokalförsörjningsplanen slås nämndens långsiktiga arbete med lokaler fast, i syfte att tillgodose verksamheternas krav på ändamålsenliga och kostnadseffektiva lokaler. Inriktningen framåt är att hyra lokaler av stadens fastighetsägande bolag. Under 2023 kommer nämnden att öppna en ny förskola om sex avdelningar i kvarteret Zachrisberg nära Årstabergets pendeltågsstation.

Förväntat resultat

- Verksamheterna bedrivs på ett kostnadseffektivt sätt.
- Stadsdelsnämnden hyr lokaler som är ändamålsenliga och kostnadseffektiva

Analys

Stadsdelsnämnden bedömer att nämndmålet kommer att uppnås helt. Bedömningen grundas på att förväntat resultat prognostiseras uppnås och att nämndens aktivitet planeras genomföras under året. Nämnden arbetar för en ekonomi i balans genom att kontinuerligt prioritera så att resurserna används väl med fokus på resultat och effekt för invånarna. Nämnden bidrar till kommunfullmäktiges mål genom att se till att nämndens verksamheter ryms inom fastställd budget.

Under årets andra tertial har fokus inom lokalförsörjningsfrågorna legat på att skapa en förbättrad organisation och struktur. Nämndens arbete med lokalförsörjningsarbete har resurssats ytterligare för att bättre kunna planera, analysera samt genomföra såväl löpande underhåll och investeringar som utvecklingsarbete. Detta förväntas leda till lägre kostnader kopplade till verksamhetslokaler framgent.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Stadsdelsnämnden ska utveckla arbetet med individbaserad resultatuppföljning samt gemensam verksamhets- och ekonomiredovisning	2023-01-01	2023-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.2 I Stockholm ska alla ges möjlighet till ett eget jobb

 Uppfylls helt

Analys

Stadsdelsnämnden bedömer att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet kommer att uppnås helt. Bedömningen av måluppfyllelsen baseras på prognos för helåret som utgår från att förväntat resultat på underliggande tre nämndmål och att målen i kommunfullmäktiges indikatorer kommer uppnås helt. I bedömningen har även vägts in att nämndens aktiviteter genomförs under året.

Stadsdelsnämnden har prioriterat arbetet med unga vuxna som står långt ifrån arbetsmarknaden. Syftet är att de ska närma sig ett arbete genom studier eller praktik. Personer med social problematik, fysisk och/ eller psykisk ohälsa har erbjudits individuellt utformat stöd vilket syftar till att höja aktivitetsnivån, stärka självkänslan, motivera och förbereda inför en arbetsmarknadsinsats, så som Stockholmsjobb eller OSA. För personer med beroendeproblematik har en arbetskonsulent/casemanager arbetat för att korta vägen in på arbetsmarknaden för målgruppen.

Samverkan med Jobbtorg fungerar väl och utvecklas löpande. Nya rutiner har arbetats fram som möjliggör för fler biståndsbehövande personer att snabbare nå självförsörjning genom offentligt skyddat arbete (OSA) eller Stockholmsjobb när så är motiverat och möjligt. Ett ständigt arbete pågår för att bibehålla och stärka samverkan med Arbetsförmedlingen och Arbetsmarknadsnämnden, vilket på sikt bidrar till kortare processer för den enskilde på vägen mot egen försörjning.

Stadsdelsnämnden har fått i uppdrag att tillhandahålla 1000 platser för feriejobb för år 2023.

Det är en ökning med 450 anställningar jämfört med förra året. Under sommarlovet erbjuds 700 arbetstillfällen.

Stadsdelsnämnden arbetar utifrån stadens näringslivspolicy för att stimulera tillväxt och företagande, samt öka tryggheten för företagare. Under sommaren har platsaktivering genomförts på Liljeholmstorget och Älvsjö torg tillsammans med Liljeholmens företagsgrupp, Citycon, JM, lokala företag och lokala föreningar. Aktiviteterna har varit uppskattade och haft många deltagare. Näringslivsarbetet innefattar även platssamverkan som beskrivs under mål 3.6.

Goda exempel

För att öka antalet platser som stadsdelsnämnden tillhandahåller samt öka antalet aspiranter som påbörjar anställning har stadsdelsnämnden påbörjat ett arbete tillsammans med Arbetsmarknadsförvaltningen i syfte att öppna flera vägar till Stockholmsjobb. Insatsen är ett led i att ytterligare förkorta vägen ut i egen försörjning.

Jämställdhet

Nämnden bidrar till ökad jämställdhet genom att analysera statistik könsuppdelat, ha ett likvärdigt bemötande samt en jämlik och rättssäker handläggning.

Barns rättigheter

Arbetet med att stärka barns rätt till delaktighet och inflytande har fortlöpt. Förvaltningens barnombud har fortsatt träffats med särskild planering inför arrangerade av barnrättsveckan som äger rum vecka 41. Barnkonsekvensanalyser genomförs i ärenden som rör vuxna med barn. I de fall där barnfamiljer har riskerat att vräkas har en barnkonsekvensanalys genomförts för att säkerställa att barnets bästa har beaktas.

Agenda 2030

Verksamhetsområdesmålet bidrar särskilt till att uppnå följande mål i Agenda 2030: Mål 1: Ingen fattigdom, Mål 3: God hälsa och välbefinnande, Mål 5: Jämställdhet och Mål 10: Minskad ojämlikhet.

För att bidra till att fler personer kommer ut i arbete och på så sätt minska fattigdom, enligt målområde ett, har förvaltningen fortsatt stärka samverkan med Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan och Region Stockholm för personer med långvarigt ekonomiskt bistånd.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel barn som lever i familjer som har ekonomiskt bistånd	0,9 %			0,9 %	1 %	2,7 %	2,7 %	Tertial 2 2023
   Andel personer som har ekonomiskt bistånd i förhållande till befolkningen	0,75 %	0,9 %	0,78 %	0,78 %	1 %	1,5 %	1,5 %	Tertial 2 2023

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel personer som själva upplever att de får en förbättrad situation av insatsen/insatserna de fått från socialtjänsten (ekonomiskt bistånd)				56,25 %		80 %	Tas fram av nämnd	2023
   Andel vuxna med långvarigt ekonomiskt bistånd jämfört med samtliga vuxna invånare	0,59 %	0,63 %	0,56 %	0,59 %	0,7 %	1 %	1,0 %	Tertial 2 2023
  Antal tillhandahållna platser för feriejobb	700			587	1 000	1 000 st	Tas fram av nämnd/styrelse	Tertial 2 2023
  Antal tillhandahållna platser för Stockholmsjobb	30			13	60	60 st	Tas fram av nämnd/styrelse	Tertial 2 2023
Analys Arbetsmarknadsförvaltningen håller i statistiken kring indikatorn och inför T2 har de inte kunna återkoppla de senaste uppgifterna pga byte av system. Förvaltningen för egen statistik och hitintills har förvaltningen erbjudit 30 platser. Uppgiften kommer att uppdateras till VB.								
  Antal tillhandahållna praktikplatser för högskolestuderande samt platser för verksamhetsförlagd utbildning	128 st			161 st	130 st	127 st	Tas fram av nämnd	Tertial 2 2023
   Antal ungdomar som fått feriejobb i stadens regi	685 st	342 st	343 st	500 st	950	950 st	11 000	Tertial 2 2023

Nämndmål: Invånarna är självförsörjande

 Uppfylls helt

Beskrivning

Målet nås genom att den som är i behov av ekonomiskt bistånd får stöd i att finna egen försörjning utifrån sina förutsättningar. Stadens utrednings- och bedömningsinstrument används. Invånare som kontaktar nämnden angående ekonomiskt bistånd får snabb och enkel information om rätten till bistånd och handlägningsprocessen. Nämnden arbetar aktivt med att förebygga felaktiga utbetalningar (FUT) genom att ge tydlig information till de sökande, egenkontroll, god kunskap om socialförsäkringarna och handlägnings- och kontrollrutiner. Om det framkommer misstanke om bidragsbrott, görs polisanmälan.

Insatser från Jobbtorgen kopplas på i ett tidigt skede. Interna och externa insatser planeras och

den enskilde görs delaktig i planeringen. Nämndens egna arbetsmarknadsinsatser, arbetsträning, matchning, offentligt skyddad anställning (OSA) och Stockholmsjobb är steg på vägen mot ett eget arbete och försörjning för personer som står långt från arbetsmarknaden. Insatserna syftar bland annat till att öka möjligheterna för personer med funktionsnedsättning att komma i arbete.

Förväntat resultat

- Invånare i behov av ekonomiskt bistånd ges förutsättningar att kunna försörja sig själva genom individuellt utformade insatser och vägledning mot arbete.
- Handläggningen av ekonomiskt bistånd utgår från rättssäkerhet, tillgänglighet och tydlig information. Felaktiga utbetalningar motverkas genom tydlig information och kontroller.
- Barn i familjer som är i behov av ekonomiskt bistånd uppmärksammas särskilt och handläggningen sker med ett tydligt barnperspektiv.
- Unga utan gymnasieexamen, personer med social problematik, fysisk och/eller psykisk ohälsa eller funktionsnedsättningar uppmärksammas särskilt och ges lokala arbetsmarknadsinsatser av god kvalitet för att förberedas för insatser från Jobbtorgen.

Analys

Stadsdelsnämnden bedömer att nämndmålet kommer att uppnås helt. Bedömningen grundas på att förväntat resultat prognostiseras uppnås.

Efter att antalet hushåll i behov av ekonomiskt bistånd ökade under pandemin, vände trenden under 2022 och antalet hushåll i behov av ekonomiskt bistånd är nu lägre än innan pandemin. I maj 2023 var 664 hushåll aktuella för ekonomiskt bistånd. Det kan jämföras med 681 hushåll under samma månad föregående år, en minskning med 17 hushåll. Dock anger Swecos prognos en ökning av antalet hushåll under sommaren.

Andelen vuxna med ekonomiskt bistånd i relation till befolkningen låg i maj på 0,75 procent, vilket är den lägsta andelen på fem år. Siffran kan jämföras med stadens snitt på 1,24 procent.

På grund av det ekonomiska läget vad gäller lågkonjunktur befarades antalet hushåll i behov av ekonomiskt bistånd stiga under 2023, vilket ännu inte har inträffat enligt tillgänglig statistik. Utifrån det ekonomiska läget vad gäller lågkonjunktur finns alltså en oro för att antalet hushåll i behov av ekonomiskt bistånd kan komma att öka.

I staden och i stadsdelsområdet har antalet hushåll minskat, samtidigt som personer som har varit aktuella lång tid kvarstår. Målgruppen långvarigt biståndsbehövande är komplex och kräver stort engagemang och samverkan på flera nivåer. En del i arbetet med samverkansparter är "Kommunhubben", en förstärkt samverkan med bland annat Arbetsförmedlingen som syftar till att göra det enklare för myndigheter att kommunicera och samverka. En positiv utveckling ses i att andelen kvinnor som uppbär ekonomiskt bistånd under lång tid har minskat, om än marginellt, under det senaste året medan andelen män inte har ökat.

Befintliga rutiner och strukturer utvärderas och utvecklas för att skapa mer effektiva metoder och därmed ökat utrymme för det sociala arbetet. I kombination med ökad digitalisering och

förbättrade arbetssätt, är ambitionen att det administrativa arbetet ska minska på sikt.

När det kommer till budget- och skuldrådgivning har väntetiderna för rådgivning kortats under tertialet. Barnfamiljer får tid inom en vecka, och övriga hushåll får vänta i snitt 14 dagar. Under tertialet har det också funnits mer utrymme att arbeta mer förebyggande. Ett exempel är att budget- och skuldrådgivarna har deltagit i Sommar på Älvsjö torg vid två tillfällen.

Nämndmål: Stadsdelsnämnden samverkar med det lokala näringslivet och bidrar till ett gott företagsklimat

 Uppfylls helt

Beskrivning

Målet nås genom att arbeta utifrån stadens näringslivspolicy, och därmed lotsa frågor från näringsidkare till rätt instans i staden, sprida information om aktiviteter och åtgärder som staden vidtar, bevaka lokala intressen i stadsmiljö- och tillståndsfrågor, samt att arbeta för en trygg och trivsamt miljö inom ramen för platssamverkan.

Genom platssamverkan involveras näringslivet och fastighetsägare i gemensamt arbete tillsammans med staden, civilsamhället, polisen, regionen och aktörer för att öka trygghet, trivsel och utveckling, med särskilt fokus på utpekade platser där särskilda behov finns. Utöver platssamverkan på dessa etablerade platser, kommer stadsdelsnämnden att medverka till att utveckla arbetsmetoder och rutiner för samverkan mellan olika verksamheter på andra platser där ordningsstörningar påverkar näringslivet, tillsammans med Stockholm Business Region och stadsledningskontoret.

Under 2023 fortsätter stadsdelsnämnden att arbeta för att ytterligare utveckla samarbetet med de företagareföreningar och motsvarande nätverk som finns i stadsdelsområdet. Detta ska göras dels genom att öka kännedomen om stadens samlade näringslivsarbete, dels genom att uppmuntra till och underlätta kontakt företag och företagsgrupper sinsemellan.

Stadsdelsnämnden ska stödja arbetet med ökad samverkan mellan skola och näringsliv. Stadsdelsnämnden medverkar även i lokala aktiviteter som arrangeras av företagareföreningarna.

Tillsammans med Företagsgruppen Liljeholmen kommer stadsdelsnämnden att utvärdera konceptet Årets lokala företag i Hägersten-Älvsjö som genomfördes 2022, och ta ställning till om det ska bli en återkommande utmärkelse.

Förväntat resultat

- Samverkan mellan de lokala företagareföreningarna har ökat.
- Lokala företag är engagerade i lokal platssamverkan.

Analys

Stadsdelsnämnden bedömer att nämndmålet kommer att uppnås helt. Bedömningen grundas på att förväntat resultat prognostiseras uppnås och att nämndens aktiviteter planeras genomföras under året. Utifrån stadens näringslivspolicy har förvaltningen arbetat vidare med sina kontakter med det lokala näringslivet genom företagarföreningarna och enskilda företag och fastighetsägare.

Under sommaren har platsaktivering genomförts på Liljeholmstorget i tre veckor och på Älvsjö torg i två veckor tillsammans med Liljeholmens företagsgrupp, Citycon, JM, lokala föreningar och lokala företag. Aktiviteterna har pågått måndag-fredag de aktuella veckorna. Exempel på aktiviteter har varit pyssel och spel, sporter och rollspel, barnteater, cykelfix, bokbytarhylla, jazzjam, loppis, samt möjlighet att träffa polisen och brandkåren. Aktiviteterna har haft många deltagare och uppskattats av både medverkande företag och aktörer samt deltagarna. Det har skapat folkliv på torgen som både ökat tryggheten och trivseln på platserna, vilket är positivt för det lokala näringslivet. Förvaltningen bedömer att aktiviteterna har medverkat till att upp fylla två av målen i näringslivspolicyn: *Stimulera tillväxt och företagsamhet* samt *Attraktivare miljöer*.

Under maj har stadsdelsnämnden även genomfört en satsning på att informera om appen Säkerhetscenter från Svensk Handel. Den ska öka tryggheten hos lokala företagare och flera har visat intresse att starta samarbetsgrupper genom appen. Därutöver har även samarbetet utökats med Västertorps företagarförening. Platssamverkan är också en del av näringslivsarbetet och beskrivs under mål 3.6.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Stadsdelsnämnden ska genomföra trygghetsvandringar tillsammans med representanter från det lokala näringslivet	2023-01-01	2023-12-31	
 Stadsdelsnämnden ska utveckla former för hur det lokala näringslivet kan involveras i nämndens arbete med klimat- och miljöfrågor	2023-01-01	2023-12-31	

Nämndmål: Ungdomar erbjuds meningsfulla feriejobb

 Uppfylls helt

Beskrivning

Målet nås genom att avsätta resurser för att utveckla arbetet med feriejobb. Stadsdelsnämnden ska erbjuda ungdomar feriejobb i syfte att skapa en meningsfull tillvaro under loven. Feriejobben är för många en första fot in på arbetsmarknaden, och mötet med arbetslivet kan få stor betydelse för unga människors framtidstro och utveckling. Stadsdelsnämndens arbete med feriejobb ska utvecklas under året och fler feriejobb ska erbjudas - särskilt inom stadsmiljöverksamhet. Möjligheter att erbjuda fler jobb inom integrations- och klimatområdet framöver ska undersökas under året.

Förväntat resultat

-Antalet tillhandahållna platser för feriejobb och antalet ungdomar som fått feriejobb i stadens regi har ökat.

-Stadsdelsnämndens arbete med feriejobben har utvecklats.

Analys

Stadsdelsnämnden bedömer att nämndmålet kommer att uppnås helt. Bedömningen grundas på att förväntat resultat prognostiseras uppnås.

Nämnden ökade målet för antalet feriejobb i egen regi i det första tertialet, vilket har inneburit ett intensivt arbete under början av andra tertialet för att nå målsättningen.

I år har 1 406 ungdomar sökt feriejobb inför sommarlovet. Det är cirka 800 färre ungdomar än förra året. Det antas bero på att ungdomar har lättare att få ett sommarjobb via den ordinarie arbetsmarknaden i och med att alla restriktioner kopplade till pandemin har tagits bort.

Stadsdelsnämnden har utökat antalet feriejobb under sommarlovet till 685 och har tagit fram 700 arbetstillfällen. Elva ungdomar har avbrutit sin anställning. Lika många flickor som pojkar har sökt och blivit erbjudna feriejobb.

Utredningen om möjlighet att erbjuda fler feriejobb inom integrations- och klimatområdet har inletts och kommer att pågå under hösten.

KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.3 I Stockholm ska alla ha rätt till ett bra boende som de har råd med

 Uppfylls helt

Analys

Stadsdelsnämnden bedömer att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet kommer att uppnås. Den samlade bedömningen baseras på prognos för helåret som utgår från att förväntat resultat på underliggande nämndmål uppnås och att två av kommunfullmäktiges fyra indikatorer uppnås. Av stadsdelsnämndens resterande två indikatorers visionära mål uppnås en delvis och en inte. Stadsdelsnämnden har en nollvision gällande vräkningar, dock har den ännu inte kunnat uppnås trots ett intensivt och i många delar framgångsrikt vräkningsförebyggande arbete. I ett fåtal fall omfattas barn av vräkning utan att förvaltningen har möjlighet att förhindra detta av skäl så som att andrahandskontrakt inte varit godkänt av hyresvärden eller att hyresvärden inte godtar reglering av hyresskuld. Målet nås genom att förvaltningen arbetar uppsökande i förebyggande syfte och tillhandahåller stöd till de som riskerar att hamna i eller befinner sig i hemlöshet. Förvaltningen arbetar intensivt för hållbara boendelösningar och undvika osäkra boendeförhållanden och vräkning.

Jämställdhet

Nämnden bidrar till ökad jämställdhet genom att analysera statistik könsuppdelat, ha ett likvärdigt bemötande samt en jämlik och rättssäker handläggning.

Barns rättigheter

Arbetet med att stärka barns rätt till delaktighet och inflytande har fortlöpt. Nämndens barnombud har fortsatt träffats med särskild planering inför arrangerande av barnrättsveckan i höst (v.41). Barnkonsekvensanalyser genomförs i ärenden som rör vuxna med barn. I de fall där barnfamiljer har riskerat att vräkas har en barnkonsekvensanalys genomförts för att säkerställa att barnets bästa beaktas.

Agenda 2030

Verksamhetsområdesmålet bidrar särskilt till att uppnå följande mål i Agenda 2030: Mål 1: Ingen fattigdom, Mål 5: Jämställdhet, Mål 10: Minskad ojämlikhet och Mål 11: Hållbara städer och samhällen.

Nämndens arbete med att motverka hemlöshet bidrar särskilt till mål 11: Hållbara städer och samhällen. Nämnden fortsätter att stärka samverkan med såväl kommunala som privata bostadsbolag. Ett utvecklingsarbete för att säkerställa en hållbar process för hantering av sociala boenden har pågått och kommer fortsätta under hösten. Genom att prioritera och erbjuda stöd till prioriterade grupper såsom personer med funktionsnedsättning, våldsutsatta och äldre i osäkra boendeförhållanden bidrar förvaltningen till att Mål 10: Minskad ojämlikhet.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Prognos helår	Arsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel avhysningar som kunnat avväjas efter inkommet meddelande till förvaltningen från hyresvärden	95,66 %				90 %	55 %	Tas fram av nämnd	Tertial 2 2023
   Andel personer med bostadskontrakt enligt Bostad först som behåller kontraktet efter 12 månader	80	100 %	100 %	100	90	100 %	Tas fram av nämnd	2023
Analys Av totalt 16 beviljade insatser bedöms elva hittills ha uppnått syftet och fungerat väl.								
  Antal barnfamiljer som beviljats en akutboendelösning på hotell/vandrarhem	1			2		3	Tas fram av nämnd	2023
   Antal vräkningar som berör barn	11			2	8	0	Tas fram av nämnd	2023
Analys Sedan tertialrapport ett har ytterligare tre vräkningar där barn berörs verkställts. Vid en av dessa vräkningar har barn bott permanent i bostaden, i de andra växelvis eller vid umgänge. Viktigt att understryka avseende jämförelsen mot föregående år är att indikatorn har förändrats och breddats vad gäller begreppet <i>berör barn</i> . Med anledning av detta räknas idag hushåll som tidigare inte hade räknats med i statistiken utifrån de gamla mätmetoderna. Det är således inte fråga om någon avsevärd ökning av vräkningar som berör barn i relation till tidigare år, nivåerna utifrån gamla beräkningsmetoden ligger kvar oförändrade. Det går inte att rapportera könsuppdelat, men av 11 barn är fyra flickor och sju är pojkar.								

Nämndmål: Invånarna ges förutsättningar till ett varaktigt boende

● Uppfylls helt

Beskrivning

Målen nås genom att personer med osäkra boendeförhållanden ges vid behov stöd till hållbara och långsiktiga boendelösningar. Nämnden erbjuder därför ett socialt stöd som är effektivt, samordnat och av god kvalitet. Barnfamiljer som lever i otrygga boendeförhållanden erbjuds stöd utifrån barnens behov.

Nämnden erbjuder "boskola" och samarbetar med SHIS gällande bostadsvägledning i syfte att öka möjligheten för den enskilde att få en stabil bostadssituation. Ett samordnat vräkningsförebyggande arbete bedrivs. Alla personer som beviljas tillfälligt boende av socialtjänsten får en individuell boendepplan som bland annat syftar till att undanröja de hinder som finns för den enskilde att komma vidare till eget boende.

Samverkansteam arbetar uppsökande för att i ett tidigt skede komma i kontakt med invånare som riskerar att förlora sin bostad, i syfte att förebygga att så sker.

Förväntat resultat

- Invånare har eget, varaktigt boende och kan leva ett självständigt liv.
- Vräkningar förhindras genom att invånare som befinner sig i en osäker boendesituation får stöd för att klara ett varaktigt boende.

Analys

Stadsdelsnämnden bedömer att nämndmålet kommer att uppnås. Bedömningen baseras på att förvaltningen arbetar förebyggande och tillhandahåller stöd till de som riskerar att hamna i eller befinner sig i hemlöshet. Förvaltningen har arbetat aktivt med hållbara boendelösningar för att förebygga hemlöshet och osäkra boendeförhållanden.

Under det andra tertialet har 228 meddelanden om uppsägning inkommit. Den vanligaste orsaken till meddelande om uppsägning är hyresskulder, följt av störningar. Informationsbrev skickas ut till alla hushåll som riskerar vräkning, med kontaktuppgifter och information om att stöd erbjuds, så som rådgivande samtal och guidning. Det vräkningsförebyggande arbetet har hittills i år bidragit till att 96 procent av eventuella vräkningar kunnat avvärjas. Nämnden fortsätter att arbeta förebyggande och uppsökande för de hushåll som i förlängningen riskerar vräkning. Nya rutiner för obetalda hyror används i verksamheterna.

Samhandlingsteamet "Bosam" arbetar avdelningsövergripande för att förebygga vräkning. Genom ett vräkningsförebyggande samarbete med de större fastighetsägarna i stadsdelen kan andra problem kring boende uppmärksammas och stöd erbjudas tidigt.

Samverkan i god tid är viktig för att förebygga behov att akuta boendelösningar, det är dock svårt att helt undvika då en situation kan ändras snabbt till exempel i samband med våld i nära relation, hastig separation eller återflytt till Sverige från annat land. Stöd ges till långsiktiga

boendelösningar under den tid som placering i akut boendelösning pågår.

En långsiktig boendelösning som används är "avtalat boende" via SHIS. Idag har 72 hushåll en sådan boendelösning och stadsdelsnämnden har inlett ett samordnat aktivt arbete med uppföljning av dessa kontrakt, vilket har resulterat i att 29 hushåll har kunnat avslutas efter att ha fått ta över kontraktet.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Stadsdelsnämnden ska förbättra metoder och arbetssätt för försöks- och träningslägenheter samt stödboenden med fokus på socialt stöd och förvaltning av bostaden.	2023-01-01	2023-08-31	Avvikelse
Analys Utveckling pågår och en arbetsgrupp är igång men kommer inte avsluta sitt arbete förrän vid årets slut.			

KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.4 Medarbetare i Stockholm ska ges goda förutsättningar att göra ett bra jobb

 Uppfylls helt

Analys

Stadsdelsnämnden bedömer att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet kommer att uppnås helt. Bedömningen av måluppfyllelsen baseras på prognos för helåret som utgår från att förväntat resultat på underliggande nämndmålet och att tre av fyra mål i kommunfullmäktiges indikatorer kommer att uppnås. I bedömningen har även vägts in att kommunfullmäktiges och nämndens aktiviteter genomförs under året.

Nämnden arbetar enligt plan inom områdena anställningar, arbetsmiljö, kompetensförsörjning samt chefsuppdrag och ledarskap.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Aktivt Medskapandeindex	77	80	77	79		81	83	2023
Analys Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnd Förvaltningen har ett AMI-index som är två punkter lägre jämfört med föregående år. Områdena motivation och styrning har minskat med en indexpunkt och området ledarskap har minskat med två indexpunkter. Varje arbetsgrupp kommer under våren och hösten att gå igenom sina resultat och sätta upp handlingsplaner för områden att fokusera på. Varje chef kommer även tillsammans med sin respektive chef gå igenom sin individuella chefsrapport.								
  Andelen arbetade timmar av timavlönad personal i förhållande till samtliga arbetade timmar inom vård, omsorg och pedagogiska verksamheter						12,5 %	Tas fram av nämnd	2023

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Sjukfrånvaro	9 %	6,1 %	9,5 %	9,4 %	9 %	9 %	Tas fram av nämnd/styrelse	Tertial 2 2023
  Sjukfrånvaro dag 1-14	3,3 %	2,9 %	3,4 %	3,8 %	3,5 %	3,5 %	Tas fram av nämnd/styrelse	Tertial 2 2023

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Förskolenämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna och i samråd med kommunstyrelsen ta fram en samlad strategi för kompetensförsörjningen inom förskolan i Stockholms stad	2023-01-01	2023-12-31	

Nämndmål: Stadsdelsnämnden är en attraktiv arbetsgivare och har en god arbetsmiljö

 Uppfylls helt

Beskrivning

Stadsdelsnämnden kommer utifrån arbetsgivarperspektivet att ha fokus inom områdena; anställningar, arbetsmiljö, kompetensförsörjning samt chefsuppdrag och ledarskap.

Goda och trygga anställningsvillkor där medarbetares anställningsform är tillsvidareanställning på heltid är normen vid nyanställningar. Rekryteringsprocessen säkerställer att rekrytering sker kompetensbaserat och i linje med verksamhetens kompetensförsörjningsplan och bemanningsstrategi.

Systematiskt arbete inom arbetsmiljöområdet är ett prioriterat område för att medarbetare och chefer ska ha en god arbetssituation och förutsättningar att nå ett gott arbetsresultat. En god arbetsmiljö och ett närvarande ledarskap ska säkerställas genom balans mellan uppdrag och resurser, samt ett rimligt antal medarbetare per chef. För skyddsombud och chefer hålls gemensam utbildning i grundläggande systematiskt arbetsmiljöarbete regelbundet.

Att arbeta främjande och förebyggande med friskfaktorer för att sänka sjukfrånvaron och skapa en god social och organisatorisk arbetsmiljö är prioriterat. Friskvård är en viktig del inom arbetsmiljöarbetet för att skapa förutsättningar för medarbetare att må bra. Som personalförmån kan medarbetare i stadsdelsnämnden ta ut friskvård på arbetstid när arbetet och verksamheten så tillåter. Förvaltningen arbetar systematiskt med kort- och långtidsfrånvaro enligt den rehabiliteringsprocess som är gemensam för staden.

Under perioden augusti – november utför alla enheter arbetsmiljöronder som även inkluderar ett avsnitt rörande årlig uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet. Resultatet av den

Årliga uppföljningen summeras på avdelnings- respektive nämndnivå och följs upp i samverkansgrupper tillika arbetsmiljökommittéer. Resultatet analyseras och eventuella åtgärder som är gemensamma för en stor del av stadsdelsnämnden samordnas.

Ett aktivt strategiskt kompetensförsörjningsarbete utifrån uppdrag och mål är fortsatt prioriterat för att utveckla, behålla samt rekrytera verksamhetskritisk kompetens. Varje verksamhet planerar kompetensutvecklingsinsatser och för att bibehålla en kontinuitet i verksamheten och stärka försörjningen av chefer och nyckelkompetenser är det även viktigt med en strategisk successionsplanering. Inom äldreomsorgen kommer den genomförda kartläggningen av formell kompetens ligga till grund för vidare utvecklingsinsatser för att säkerställa kompetensbehovet på kort och lång sikt. Vid rekrytering av chefer är det även viktigt att de fem kompetenserna i stadens chefsprofil är vägledande i rekrytering och urval.

Chefsuppdraget kräver ett tydligt och utvecklingsinriktat ledarskap där en helhetssyn kopplat till mål och resultat kan förmedlas till medarbetarna. Ledarskapet ska vara präglad av tillgänglighet, kommunikation, tillit och mod. Chefer ska stöttas och stärkas i detta för att på bästa sätt kunna leda sin verksamhet och i det uppmuntra medarbetare att omsätta idéer och förslag i konkreta verksamhetsförbättringar med stockholmarnas fokus.

Chefer som är nya i sin chefsroll, genomgår chefsintroduktion för att få en god grund till vad som förväntas i uppdraget kopplat till personalansvar och att vara arbetsgivarföreträdare. Utvecklingsinsatser för chefer kan även ske genom stadens chefsutvecklingsprogram och upphandlade insatser.

Förväntat resultat

- För de anställningar som ingås ska normen vara tillsvidareanställning på heltid.
- Stadsdelsnämnden har en god systematik inom arbetsmiljöarbetet.
- Planering av kompetensförsörjning sker utifrån verksamhetens uppdrag och mål.
- Nya medarbetare och chefer får en god introduktion i uppdraget.

Analys

Stadsdelsnämnden bedömer att nämndmålet kommer att uppnås helt. Bedömningen grundas på att förväntat resultat prognostiseras uppnås och att nämndens aktiviteter planeras genomföras under året. Nämnden arbetar enligt plan inom områdena anställningar, arbetsmiljö, kompetensförsörjning samt chefsuppdrag och ledarskap.

Inom området anställningar fortgår bl.a. arbetet inom äldreomsorgen med anpassning av scheman och bemanning för att möjliggöra att fler kan arbeta heltid. Inom äldreomsorgen pågå även arbetet med att kartlägga formella kompetenser för att utifrån en gapanalys kompetensutveckla medarbetare. Inom arbetsmiljöområdet har nämnden följt upp det systematiska arbetsmiljöarbetet och genomfört utbildningsinsatser för chefer och skyddsombud inom både grundläggande arbetsmiljöarbete och i incidentrapporteringsystemet (IA). På chefsforum i augusti var temat "Hållbar arbetsmiljö för chefer". Fokus var hur chefer genom arbete med friskfaktorer kan arbeta med hur dels

deras egen och dels medarbetares arbetsmiljö blir långsiktigt hållbar. Delningen av avdelningen för social omsorg till två avdelningar har genomförts och medför därigenom ett närmre ledarskap. Ett lokalt kompetens- och utvecklingsform har startats på familjeenheten inom avdelningen för individ- och familjeomsorg i syfte att fånga upp gemensamma utvecklingsbehov.

Inom området chefsuppdrag och ledarskap har förvaltningen genomfört introduktion för nya chefer. Arbetet fortgår med implementeringen av stadens chefsprofil och ett antal workshops har genomförts under perioden. I augusti startades i förskolan en tvåårig kompetensutvecklingsåtgärdsplan om ledarskap och medarbetarskap som omfattar alla yrkeskategorier i arbetslaget, med utgångspunkt i förskollärares läroplans uppdrag.

Under tertialet har 707 av förvaltningens medarbetare påbörjat och genomfört hot- och våldsutbildning på arbetet och 917 har påbörjat och genomfört den obligatoriska brandskyddsutbildningen. Siffrorna på antal medarbetare som genomfört utbildningarna är något högre då utbildningarna genomförts tillsammans på APT på vissa enheter.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Stadsdelsnämnden ska fortsätta arbetet med lokalt kompetensutvecklingsforum (LKUF) inom ramen för Handlingsplanen för förbättrad arbetssituation för socialsekreterare och biståndshandläggare.	2022-01-01	2023-12-31	
 Stadsdelsnämnden ska fortsätta systematisera och digitalisera processen för chefsutveckling inom arbetsgivarområdet.	2023-01-01	2023-12-31	
 Stadsdelsnämnden ska starta ett arbete för att identifiera och stärka friskfaktorer som bidrar till en god arbetsmiljö	2023-01-01	2023-12-31	
 Stadsdelsnämnden ska utveckla det strategiska kompetensförsörjningsarbetet ytterligare utifrån stadens kompetensförsörjningsprocess.	2023-01-01	2023-12-31	
 Stadsdelsnämnden tillsammans med förskoleenheterna ska fortsätta utveckla arbetet med förbättrad arbetssituation för förskollärare och barnskötare inom ramen för det ordinarie arbetsmiljöarbetet.	2022-01-01	2023-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.5 Hög beredskap och stark rådighet ska råda i alla verksamhetsområden

 Uppfylls helt

Analys

Stadsdelsnämnden bedömer att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet kommer att uppnås helt. Bedömningen av måluppfyllelsen baseras på prognos för helåret som utgår ifrån att förväntat resultat på underliggande tre nämndmål och att målen i kommunfullmäktiges indikatorer kommer att uppnås. I bedömningen har även vägts in att kommunfullmäktiges och nämndens aktiviteter genomförs under året.

Arbetet med att vidta åtgärder i enlighet med nämndens risk- och sårbarhetsanalys har fortsatt under tertialet två. En mall för övningskoncept har skickats ut till alla samhällsviktiga verksamheter, så att dessa ska kunna öva sina kontinuitetsplaner under året. Flertalet

verksamheter har redan övat, och övriga gör detta under hösten. Avdelningen för äldreomsorg har deltagit i en pilotövning med andra förvaltningar inom staden, då scenariot elavbrott övades.

Samtliga verksamheter har fått instruktioner för att kunna ta fram en beredskapsärm, som ska kunna användas i händelse av att en kris uppstår.

Inom området för informationssäkerhet och dataskydd har det under tertialet pågått ett arbete med att tillsätta en projektgrupp som ska arbeta med implementeringen av de lokala tillämpningsanvisningarna för informationssäkerhet och PM3-modellen.

Arbetet med att stärka stadens rådighet

Nämndens utredning om att driva skötsel av park och renhållning i egen regi har färdigställts, vilket är ett led i arbetet att stärka stadens rådighet över välfärdsfunktioner. Beslut i frågan fattas senare under året.

Mycket av det löpande utvecklingsarbete som pågår inom krisberedskap och civilt försvar hör ihop med inriktningen att stärka stadens rådighet.

Agenda 2030

Stadsdelsnämndens arbete och insatser bedöms stödja och bidra till mål 11 i Agenda 2030: Hållbara städer och samhällen.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel elektroniska inköp						45 %	Tas fram av nämnd/styrelse	2023
  Andel upphandlade avtal där kontinuerlig uppföljning genomförts				100 %		80 %	80 %	2023

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Förskolenämnden ska, i samarbete med stadsdelsnämnderna och i samråd med kommunstyrelsen, planera för att stadens förskolor beredskapslagrar i egen regi för att klara ett grundläggande måltidsbehov för samtliga förskolebarn och personal under flera dygn	2023-01-01	2023-12-31	
  Nämnder och bolagsstyrelser ska säkerställa att det finns resurser och kompetens tillgängliga i den utsträckning som krävs för att möta den kraftigt ökande ambitionshöjningen i arbetet med att utveckla en sammanhållen beredskap för framtida kriser och civilt försvar, både i den egna verksamheten och inom ramen för en stadsövergripande samverkan	2023-01-01	2023-12-31	
  Nämnder och bolagsstyrelser ska under ledning av kommunstyrelsen medverka i upprättandet av stadens krigsorganisation och dess bemanning	2023-01-01	2023-12-31	

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Servicenämnden ska under ledning av kommunstyrelsen och i samarbete med förskolenämnden, socialnämnden, utbildningsnämnden, äldrenämnden och stadsdelsnämnderna utreda och påbörja etablering av ett centralt omsättningslager för vissa livsmedel och vissa förbrukningsvaror i syfte att höja stadens beredskapsförmåga	2023-01-01	2023-12-31	
  Socialnämnden, äldrenämnden och stadsdelsnämnderna ska i samråd med kommunstyrelsen planera för att stadens boenden inom äldreomsorg och LSS beredskapslagrar i egen regi för att klara ett grundläggande måltidsbehov för brukare och personal under minst sju dygn	2023-01-01	2023-12-31	
  Stadsdelsnämnderna ska etablera en permanent beredskap och organisation för iordningsställande av trygghetspunkter inom sitt geografiska område	2023-01-01	2023-06-30	

Nämndmål: Stadsdelsnämnden har en hög beredskap i alla verksamheter

 Uppfylls helt

Beskrivning

Målet nås genom att stadsdelsnämnden utför ett genomgripande arbete för att identifiera och analysera stadsdelsnämndens viktiga och samhällsviktiga verksamheter och processer. Stadsdelsnämndens kris-, kontinuitets- och beredskapsarbete är samordnat så att de hänger ihop, är effektivt och känt för de som berörs. Kunskapshöjande insatser inom krisberedskap och civilt försvar genomförs i stadsdelsnämndens verksamheter. Arbetet med krisstödsorganisation fortsätter, i syfte att ge stadsdelsområdets invånare stöd vid kriser. Stadsdelsnämnden avsätter resurser för att implementera de lokala tillämpningsanvisningarna för informationssäkerhet. Stadsdelsnämndens beredskap att hantera kriser och samhällsstörningar stärks genom ett systematiskt planeringsarbete samt övning.

De lokala anvisningarna för informationssäkerhet ska implementeras och alla medarbetare ska känna till hur nämnden arbetar med informationssäkerhet och dataskydd. Detta sker bland annat genom att de obligatoriska utbildningarna genomförs för samtliga medarbetare och genom det nätverk av informationssäkerhets- och dataskyddsambassadörer som finns på förvaltningen.

Förväntat resultat

- Stadsdelsnämndens verksamheter har en hög beredskap inför kommande kriser.
- Risk- och sårbarhetsanalysen är genomarbetad, dynamisk och välkänd för relevanta funktioner.
- Samhällsviktiga verksamheter och de verksamheter som är av vikt för dessa har en kontinuitetsplan som är övad.
- Stadsdelsnämnden har tre permanenta trygghetspunkter.
- Nödvändig information om dataskydd och informationssäkerhet har nått och är begriplig för samtliga medarbetare.

Analys

Stadsdelsnämnden bedömer att nämndmålet kommer att uppnås helt. Bedömningen grundas på att förväntat resultat prognostiseras uppnås och att nämndens aktiviteter planeras genomföras under året. Under tertialet har arbetet för en stärkt beredskap fortlöpt enligt plan.

Under augusti månad var beredskap temat i förvaltningens APT-årshjul, vilket innebar att samtliga medarbetare som deltog i den månads APT fick information om och tillfälle att diskutera nämndens krisberedskap. Inför dessa tillfällen fick samtliga enhetschefer ett material att utgå ifrån för att kunna ge likvärdig information till samtliga medarbetare.

Arbetet med att upprätta en krigsorganisation har fortsatt och den första delen av arbetet är klart - vilket innebär att en plan för hur förvaltningen ska organiseras vid höjd beredskap har tagits fram, samt att en genomlysning av över- eller undertalighet bland personalstyrkan är gjord.

Alla verksamheter inom äldreomsorgen har gjort en övning tillsammans med Södermalms stadsdelsförvaltning, stadsledningskontoret och äldreförvaltningen. Övningen handlade om elförsörjning inom äldreomsorgen, och bedöms ha gett goda erfarenheter inför eventuella längre strömbortfall i framtiden. Övningen, som kallas el-bo, fungerade som en pilot inom staden.

Inom området för informationssäkerhet och dataskydd har det under tertialet pågått ett arbete med att tillsätta en projektgrupp som ska arbeta med implementeringen av de lokala tillämpningsanvisningarna för informationssäkerhet och PM3-modellen. Arbetet med informationssäkerhetsklassningar har fokuserats på digitala verktyg för att skynda på införandet av de upphandlade systemen. Informationssäkerhetssamordnaren (ISAM) har deltagit på förvaltningens ledningsgrupp och både ISAM och dataskyddsombudet har deltagit på chefsforum för att informera chefer om uppdrag och ansvar.

Förvaltningens krisorganisation har behövt aktiveras vid tre tillfällen under tertialet, till följd av tre särskilda händelser inom stadsdelsområdet. I samband med två av händelserna prövades samverkan med ett stort antal aktörer från civilsamhället, kommunala organisationen samt polisen.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Alla medarbetare ska genomgå de obligatoriska utbildningarna om dataskydd och informationssäkerhet	2023-01-01	2023-12-31	
 Samtliga chefer ska genomgå utbildningen i informationssäkerhet och dataskydd som är framtagen för målgruppen	2023-01-01	2023-12-31	
 Samtliga verksamheter ska ta fram en beredskapspärm där rutiner för krishantering ska finnas	2023-01-01	2023-12-31	
 Stadsdelsnämnden ska utse roller inom förvaltningen i enlighet med de lokala tillämpningsanvisningarna för informationssäkerhet	2023-01-01	2023-12-31	
 Stadsdelsnämnden ska utveckla strategier för hur informationssäkerhet och dataskydd ska implementeras i upphandlingsförfarande	2023-01-01	2023-12-31	

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓	Stadsdelsnämndens krisledningsgrupp ska genomföra en krisledningsövning samt ta tillvara lärdomar av denna	2023-01-01	2023-12-31	
▶	Stadsdelsnämndens verksamheter som bedöms vara samhällsviktiga eller är av vikt för dessa ska ha en uppdaterad kontinuitetsplan som är övad	2023-01-01	2023-12-31	

Nämndmål: Stadsdelsnämnden har en stark rådighet över samhällsviktiga funktioner och välfärdsverksamheter

● Uppfylls helt

Beskrivning

Målet nås genom en genomlysning, analys och planering för att stärka rådigheten. Stadsdelsnämnden behöver vid händelse av kris kunna agera snabbt, effektivt och träffsäkert för att avvärja krisens effekter på verksamheter och i förlängningen invånare. Graden av rådighet att styra såväl krisberedskap som krishantering avgörs delvis av verksamheters driftsform, och delvis av stadsdelsnämndens förmåga att ställa krav i avtal med privata utförare. Arbetet med att stärka stadsdelsnämndens rådighet inleds med en inventering som utmynnar i en sammanställning och analys av förutsättningarna. Parallellt med detta utreds förutsättningarna för nämnden att återta skötsel och renhållning av park- och naturmark i egen regi, som ett första steg att stärka rådigheten över stadsmiljöverksamheten.

Förväntat resultat

- Stadsdelsnämndens rådighet över samhällsviktiga funktioner och välfärdsverksamheter är stärkt.
- Stadsdelsnämnden har ökad kunskap om vilka samhällsviktiga verksamheter som drivs i egen eller privat regi, samt hur kravställningen ser ut avseende krisberedskap för privata utförare. Detta bidrar till en bättre helhetsbild över stadsdelsnämndens rådighet.

Analys

Stadsdelsnämnden bedömer att nämndmålet kommer att uppnås helt. Bedömningen grundas på att förväntat resultat prognostiseras uppnås och att nämndens aktiviteter har genomförts.

Stadsdelsnämndens utredning om förutsättningar att driva skötsel av park och renhållning i egen regi har färdigställts under tertialet. Utredningen planeras att presenteras för nämnden i september.

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓	Stadsdelsnämnden ska inventera privata aktörer som verkar inom samhällsviktig verksamhet i stadsdelsområdet, samt avtalskrav som berör hög beredskap och krishantering	2023-01-01	2023-12-31	
✓	Stadsdelsnämnden ska utreda förutsättningar och ta fram en plan för att driva skötsel av park och renhållning i egen regi	2023-01-01	2023-12-31	

Nämndmål: Stadsdelsnämndens offentliga upphandlingar bidrar till en hållbar utveckling

 Uppfylls helt

Beskrivning

Målet nås genom att stadsdelsnämnden beställer annonserade upphandlingar från stadens servicenämnd. Verksamheterna tar fram förfrågningsunderlag och upphandlingssamordnaren administrerar upphandlingarna i enlighet med stadens regelverk samt nämndens plan för upphandlingar. I förfrågningsunderlagen framgår att upphandlingen ska bidra till en hållbar ekonomisk, social och ekologisk utveckling. Utifrån revisionens genomförda granskning rekommenderas nämnden att säkerställa en systematisk planering avseende uppföljningen av entreprenörens arbete bl.a. genom tydliga rutiner för uppföljning samt stickprovskontroller och dokumentation av dessa. Genom att använda stadens gemensamma system för e-handel ökar förutsättningarna för att minska klimatpåverkan, göra medvetna inköp, öka avtalstroheten samt ett förenklande av den systematiska uppföljningen.

Förväntat resultat

- Tydliga krav i förfrågningsunderlag och avtal.
- Nämndens verksamheter ökar andelen elektroniska inköp.
- Systematiska avtalsuppföljningar för att förebygga otillåten påverkan, jäv och välfärdsbrott.
- Nämndens upphandlingar är ekonomiskt hållbara.
- Upphandlade varor och tjänster ska bidra till stadens miljömål om cirkulära processer och resurseffektivisering, minskade klimatutsläpp, energieffektivisering och biologisk mångfald.

Analys

Stadsdelsnämnden bedömer att nämndmålet kommer att uppnås helt. Bedömningen grundas på att förväntat resultat prognostiseras uppnås och att nämndens aktivitet genomförts under året. I de upphandlingar som stadsdelsnämnden deltar i eller har genomförts hitintills har tydliga krav på social, miljömässig och ekonomisk hållbar utveckling ställts i förfrågningsunderlag och avtal. Systematiska avtalsuppföljningar genomförs och det arbetas för att andelen elektroniska inköp ska öka under året.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Stadsdelsnämndens funktion för inköp- och upphandling ska vidareutbildas inom tillgänglighetsaspekter för kravställningar i kommande upphandlingar.	2023-01-01	2023-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.6 Tryggheten ska öka genom förebyggande insatser

 Uppfylls helt

Analys

Stadsdelsnämnden bedömer att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet kommer att uppnås helt. Bedömningen av måluppfyllelsen baseras på prognos för helåret som utgår från att förväntat resultat på underliggande nämndmål och att två av kommunfullmäktiges fyra indikatorer nås och två delvis. I bedömningen har förutom att kommunfullmäktiges och nämndens aktiviteter genomförs under året, även vägt in andra satsningar som beskrivs nedan.

Platssamverkan

Platssamverkan har under perioden bedrivits på de platser där metoden används: i Älvsjö/Solberga, i Liljeholmen och i Fruängen/Västertorp/Hägerstensåsen. I arbetet med platssamverkan ingår fält, fritid, ordningsvakter, polis, socialsekreterare hos polis, strateg för samverkan prevention, samt trygghetsstrateg. Exempel på aktiviteter som ägt rum under perioden är att samverkansgruppen för Älvsjö/Solberga har fortsatt utvecklas - och ett resultat är att former för att dela gemensamma lägesbilder tagits fram. Ett annat resultat från samverkan i Älvsjö/Solberga är att Älvsjö AIK börjat arrangera organiserad spontanfotboll för ungdomar under sommarkvällar i Älvsjö.

Samverkansgruppen i Liljeholmen har haft ett fokus kring avslutningar och studentfirande på de många gymnasieskolorna som finns i Liljeholmen, för att skapa en tryggare och mer välskött miljö under avslutningsperioden. Ett annat fokus, som spänt över flera samverkansområden, har handlat om vuxna missbrukare som skapar otrygghet i offentliga miljöer.

"Sommartorg" på Liljeholmstorget och Älvsjö torg (även beskrivet under nämndmål 3 under 3.2) var också en del av arbetet inom ramen för platssamverkan. Aktiviteterna på torgen var välbesökta, och många vittnade om att torgen kändes mer inbjudande och tilltalande att både passera och stanna till på under aktuella veckor. De två största deltagargrupperna vid aktiviteterna var småbarnsfamiljer och pensionärer.

Lokal samverkansöverenskommelse med polisen

Den lokala samverkansöverenskommelsen med polisen, med tillhörande åtgärdsplaner, har tillsammans med stadens trygghetsprogram utgjort stommen i stadsdelsnämndens trygghetsarbete. Under tertialet har det riktade arbetet mot platser och individer i Älvsjö/Solberga, som klassas som utsatt område med öppen drogscen, intensifierats. Den särskilda arbetsgrupp som tillsattes under första kvartalet, har utvecklat sitt arbete, och aktörerna som ingår - däribland socialtjänst och polis - har genomfört såväl sociala som situationella åtgärder i samverkan. Den gemensamma lägesbilden har förbättrats, förebyggande insatser har kunnat sättas in utifrån en bättre problembild, och insatser har gjorts på både grupp- och individnivå.

Bland andra aktiviteter som genomförts, kopplade till åtgärdsplanerna, är att samverkan har

inletts kring ungdomar som skapar oro vid Johan Skyttes skola, samverkan kring Västberga Gårdsväg - där missbrukare stör ordningen och skapar otrygghet - har fortlöpt och lett till minskade ordningsstörningar, otillåtna bosättningar i Älvsjö har minskat genom samordnade insatser i den fysiska miljön, och gemensamma trygghetsdialoger med särskilt utsatta och sårbara brottsoffer har genomförts.

Handlingsplan för arbetet mot våldsbejakande extremism

I tertialrapport två ombeds samtliga stadsdelsnämnder att redogöra för de aktiviteter som genomförts utifrån handlingsplanen för arbetet mot våldsbejakande extremism. Många aktiviteter är av sådan karaktär att de pågår löpande under året och är del av större processer. Nedan följer genomförda aktiviteter.

- Skolprogram genomförs i stadsdelsområdets grundskolor för att öka medvetenheten i demokratifrågor, samt att bedriva ett förebyggande arbete mot utanförskap, våld och annan kriminalitet.
- Samtliga öppna mötesplatser för unga arbetar i stadsdelsområdet för att öka medvetenheten i demokratifrågor, samt att bedriva ett förebyggande arbete mot utanförskap, våld och annan kriminalitet.
- Säkerställande av att det finns rutiner för arbetet mot våldsbejakande extremism i stadsdelsområdets samverkansgrupper med olika aktörer så som skola, polis m.fl.
- Kontinuerligt informera och inhämta information om våldsbejakande extremism vid de samverkansmöten som hålls med olika aktörer i stadsdelsområdet.
- Löpande informera om och följa upp att alla verksamheter rapporterar in skadegörelse så som klotter och klistermärken med extremistiska budskap i incidentrapporteringssystemet IA samt genom användande av blanketten för avidentifierad information.
- Relevant personal genomför den webbaserade grundutbildningen om våldsbejakande extremism.
- Relevant personal utbildas i stadsövergripande rutiner kring hantering av våldsbejakande extremism.
- Stadsdelsnämndens samordnare mot våldsbejakande extremism deltar i övergripande nätverket som leds av stadens samordnare.
- Relevant personal använder sig av socialförvaltningen som erbjuder stöd och samordning till stadsdelsförvaltningarna i frågor som rör våldsbejakande extremism.

Arbetet med att förebygga och motverka välfärdsbrottslighet

Arbetet med felaktiga utbetalningar och avtalsgranskning har under året förstärkts och förbättrats. Rutiner och checklistor har utvecklats för att förhindra felaktiga utbetalningar inom personlig assistans, och dessa har under senaste tertialet använts i handlägningsprocessen. Otillåten påverkan har inkluderats i arbetet för att motverka och hantera hot och våld, och flertalet verksamheter inom social omsorg och stödverksamheter har getts utbildning för att upptäcka och motverka otillåten påverkan. Två andra exempel från utvecklingsarbetet med att förebygga välfärdsbrottslighet är att tillstånd kontrolleras genom Inspektionen för vård och omsorg (IVO) inför varje placering, samt att olika verksamheter inom nämndens ansvarsområde samverkar vid misstanke om oegentligheter när aktuella familjer har insatser från flertalet verksamheter.

Agenda 2030

Stadsdelsnämndens arbete har bidragit till följande mål i Agenda 2030: Mål 5: jämställdhet, mål 11: hållbara städer och samhällen, mål 16: fredliga och inkluderande samhällen.

Jämställdhet

Stadsdelsnämndens fokus på trygghet och trivsel på allmänna platser ökar allas möjlighet att nyttja dessa platser. Framför allt kvinnor begränsas av upplevd otrygghet i den offentliga miljön.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel stockholmare som upplever trygghet i den stadsdel där man bor	85 %	86 %	85 %	85 %		81 %	79 %	2023
  Stockholmarnas nöjdhet med renhållning och städning	68 %	76 %	61 %	66 %		73 %	73 %	2023
Analys Årets resultat från medborgarundersökningen visar att vi inte når årsmålet. Siffran är dock bättre än 2022 och 2021, vilket tyder på en positiv trend. Årets resultat har analyserats med berörda funktioner och en omständighet som lyfts är att undersökningen pågick under maj-juni, dvs de varma sommarmånaderna då nämnden hade som mest problem med nedskräpning i parkmiljöer. Vidtagna åtgärder beskrivs under andra nämndmålet under 3.6. Observera att felmarginalen ligger på 5 procentenheter.								
  Stockholmarnas nöjdhet med skötsel och städning av park och grönområden	70 %	76 %	65 %	64 %		73 %	73 %	2023
Analys Årets resultat från medborgarundersökningen visar att vi inte når årsmålet. Siffran är dock bättre än 2022 och 2021, vilket tyder på en positiv trend. Årets resultat har analyserats med berörda funktioner och en omständighet som lyfts är att undersökningen pågick under maj-juni, dvs de varma sommarmånaderna då nämnden hade som mest problem med nedskräpning i parkmiljöer. Vidtagna åtgärder beskrivs under andra nämndmålet under 3.6. Att siffran är högre och förbättringen sedan förra året är mer markant för den här indikatorn än ovanstående, kan tolkas som att det finns en större nöjdhet med just <i>skötseln</i> av parker och grönområden. Detta kan i sin tur bero på nämndens verksamhetsutveckling inom skötselarbetet samt utökade kontroll av entreprenörer. Observera att felmarginalen ligger på 5 procentenheter.								
  Stockholmarnas nöjdhet med stadsmiljön	85 %	85 %	85 %	84 %		84 %	Tas fram av nämnd	2023

Nämndmål: Det sociala preventionsarbetet bidrar till att stadsdelsområdet är tryggt att bo och vistas i

 Uppfylls helt

Beskrivning

Målet nås genom att stadsdelsnämndens socialsekreterare hos polis, trygghetssamordnare, strateg för förebyggande arbete och samverkan samt fältassistenter utgör samordnade funktioner för stadsdelsnämnden som särskilt säkerställer en god samverkan i det förebyggande arbetet. Vad gäller samverkan mellan skola, socialtjänst, polis och fritid (SSPF) förstärks det operativa arbetet ytterligare. Arbetet med lokala operativa samverkansforum vidareutvecklas liksom förstärkt arbete för samhandlingsplanen mot droger.

Insatserna i den lokala handlingsplanen för att förebygga och motverka att unga blir kriminella följs upp och förbättras vid behov. Samverkansmodellen SIG, social insatsgrupp etableras. Under året deltar stadsdelsnämnden i Socialstyrelsens satsning "Spridning och kunskapshöjande insatser för att motverka normbrytande beteende och återfall i brott". Stadsdelsområdet erhåller dessutom stadsbidrag för att stärka sociala insatser för barn och unga i utsatta områden där ett särskilt fokus ligger på Solberga och Älvsjö centrum.

Förväntat resultat

- Fler unga väljer ett liv utan missbruk eller kriminalitet.
- Samverkan leder till att ungdomar i behov av stöd, upptäcks tidigt och erbjuds kunskapsbaserade stödinsatser.
- Genom en effektiv samverkan och ett kunskapsbaserat socialt förebyggande arbete blir stadsdelsområdet tryggt att bo, vistas och verka i.

Analys

Stadsdelsnämnden bedömer att nämndmålet kommer att uppnås helt. Bedömningen grundas på att förväntat resultat prognostiseras uppnås och att aktiviteterna kommer att genomföras under året.

Samverkan och information

Inom ramen för samverkansformen SSPF (skola, socialtjänst, polis och fritid) har ett möte med fokus på föräldrastödsprogram genomförts. Information om stadens föräldrastödsprogram samt fakta om alkohol, narkotika, boffning och lustgas har spridits till vårdnadshavare. Den samhandlingsplan gällande narkotika som arbetats fram under 2022 har spridits och aktiverats.

Kunskapsbaserat arbete

Fältgruppen och delar av familjeenheten har tidigare under 2023 gjort ett gemensamt arbete för att kartlägga ungdomar som har ett normbrytande och/eller kriminellt beteende. Kartläggningen visade på att det finns fler än 30 barn och ungdomar med denna problematik. I samverkan med polisen har sekretessbrytande bestämmelser använts utifrån stadens

sekretesshandbok, vilket innebär att medarbetare kunnat kartlägga de ungdomar som rör sig i kriminella kretsar och/eller har ett normbrytande beteende. Sekretessbrytande samverkansmöten kommer fortsätta hållas regelbundet. Under tertialet har fokus legat på att utveckla och förändra arbetssätt gällande handläggningen av unga kriminella. Initiativ har tagits till en satsning gällande hur handläggare under pågående utredning kan arbeta mer intensivt med unga i risk för att hamna i kriminalitet, samtidigt som förvaltningen ser till att stadsdelsområdets fritidsverksamhet erbjuds till enskilda i målgruppen. Öppenvårdens mest intensiva och inriktade stöd till unga kriminella – intensivteamet – har under perioden också utvecklat samarbetet med andra aktörer gällande unga med ett kriminellt beteende.

Stadsdelsnämnden har påbörjat en satsning där socialtjänst och fritidsverksamheterna samverkar för att nå ungdomar med normbrytande och/eller kriminellt beteende. Inom ramen för satsningen har enheten valt ut ett mindre antal ungdomar som erbjuds utökat stöd. Tre socialsekreterare är utsedda att arbeta med ungdomarna i deras hem- och skolmiljö. Försök pågår för att en kortare period köra vissa ungdomar till skolan varje morgon för att öka skolnärvaron och motivera ungdomen att gå till skolan regelbundet. Från fritidsverksamheten kopplas även en kontaktperson för att möjliggöra en meningsfull och aktiv fritid. Ungdomen och dennes familj erbjuds nätverksmöten som fältassistenter håller i. Till nätverksmötena kallas såväl privat och professionellt nätverk, som polis, skola och psykiatri.

Tjänsten socialsekreterare hos polis har startat samverkan med polisen som arbetar med grova brott - en samverkan som tidigare saknats. Nämnden deltar även i Socialstyrelsens satsning på stöd för implementering av kunskapsstöd kring insatser för att motverka normbrytande beteende och återfall i brott.

Under början av året har samverkansrutinen gällande yngre avhoppare från kriminella nätverk också tagits fram, ett arbete pågår för att implementera rutinen på enheten. Sedan tidigare finns en rutin för avhoppare över 20 år och denna har under tertialet reviderats.

Ett arbete har också påbörjats gällande hur förvaltningen kan erbjuda insats som liknar socialinsatsgrupp (SIG). En ny koordinator har under tertialet börjat arbeta med ungdomar mellan 13-20 år med normbrytande beteende/kriminalitet, som har en pågående utredning/insats. Koordinatören håller i kartläggning och nätverksmöten, fungerar samordnande mellan socialtjänsten, andra professionella och ungdomen, föräldrar och det privata nätverket. Koordinatören arbetar även med att samordna insatser efter att placeringar på institution upphör. Konsultationerna med specialist inom rättspsykiatri har förstärkts.

Älvsjö/Solberga

Stadsdelsnämnden har kraftsamlat i området Älvsjö-Solberga utifrån att lägesbilden visat på rekrytering och aktiviteter kopplade till kriminalitet. Arbetet har intensifierats genom att en särskild arbetsgrupp skapats - där gemensam lägesbild, orsaksanalys samt operativa insatser genomförts. Syftet är att förbättra samverkan kring barn och ungdomar där det finns oro för rekrytering till kriminalitet, förbättra kommunikation till vårdnadshavare samt stärka skolpersonalens kompetens i frågor relaterade till ungdomskriminalitet.

Den förbättrade lägesbilden har lett till ökad informationsöverföring, vilket i sin tur lett till fler beslut om insatser på individnivå. På sikt är målet att arbetsgruppen ska verka för att

förebygga brott och öka den upplevda tryggheten så att Älvsjö-Solberga upphör att vara ett utsatt område med öppen drogscen. Arbetet är förankrat inom ramen för stadsdelsförvaltningens och polisens samverkansöverenskommelse och följs upp av styrgruppen. Stadsdelsnämnden har också startat upp en samverkansgrupp bestående av tre skolor i Älvsjö-Solberga samt kommunpolis, strateg för förebyggande arbete och trygghetsstrateg deltar. Informationsbrev till vårdnadshavare i områdets kring rekrytering till kriminalitet samt information om var föräldrar ska vända sig vid oro skickades ut i början av sommaren. Under tertialet har socialtjänst och polis genomfört ett möte för personal skolorna kring droger och tidiga tecken på normbrytande beteende.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Stadsdelsnämnden ska arbeta för att minska risken för att sårbara grupper som äldre och funktionshindrade ska drabbas av brott eller utsättas för våld.	2023-01-01	2023-12-31	
 Stadsdelsnämnden ska kartlägga Älvsjö-Solberga som utsatt område och ta fram fler metoder och arbetssätt för att motverka att området klassificeras som ett utsatt område med öppen drogscen	2023-01-01	2023-08-31	
 Stadsdelsnämnden ska ytterligare spetsa metoder och arbetssätt genom att insatserna som ges i egen regi till unga kriminella förbättras, fältverksamhetens aktiviteter mot målgruppen förstärks samt metoden SIG etableras.	2023-01-01	2023-12-31	

Nämndmål: Stadsmiljön upplevs som trygg att vistas och verka i

 Uppfylls helt

Beskrivning

Målet nås genom ett fortsatt arbete med platssamverkan, trygghetsvandringar, platsaktivering, trygghetsupprustningar och kontinuerligt arbete med att hålla stadsmiljön städad, välbelyst och attraktiv. Arbetet utifrån platssamverkan fortsätter i flera av stadsdelsområdets lokala centrum, och kommer att utökas utifrån de lägesbilder som tas fram tillsammans med polisen. Trygghetsvandringar ska utvecklas som metod och genomföras vid flertalet tillfällen. Arbetet med den lokala lägesbilden ska utvecklas och insatser ska initieras efter behov. Platsaktivering används som trygghetsskapande metod med ett särskilt fokus på Älvsjö centrum, Solberga, Liljeholmen och Fruängen och med målet att Stockholm inte ska ha några utsatta områden 2025.

Trygghetsinvesteringsmedel söks för fem projekt: upprustning av naturmark i Trekantsparken, platsaktivering genom utegym i Trekantsparken, platsaktivering genom ett äldreanpassat utegym samt badmintonbana i Klackparken, en motionsslinga i Solbergaskogen, samt ett belysningsprojekt som går under namnet "Kvinnorna i Fruängen" - och som innebär belysningsinstallationer samt digitala skyltar om kvinnorna som gett namn till gatorna i Fruängen. Kvinnorna i Fruängen genomförs i samverkan med det lokala näringslivet och berörda nämnder.

Stadsdelsnämnden arbetar aktivt för att öka trygghet och trivsel i stadsdelsområdets offentliga

miljöer. Parker och naturmark ska hållas städade och väl underhållna. Genom investeringar skapas nya inbjudande parkmiljöer. Tillgänglighetsfrågor genomsyrar stadsmiljöarbetet och bidrar till att alla, oavsett funktionsgrad, ska känna sig trygga i stadsmiljön. Det stadsövergripande trädmålet ska efterlevas. Stadsdelsnämnden har en nära samverkan med trafiknämnden, exploateringsnämnden och stadsbyggnadsnämnden i arbetet med stadsdelsområdets gröna infrastruktur.

Stadens städgaranti ska efterlevas och det ska finnas tillräckligt med skräpkorgar i parkerna. En ny entreprenör kommer att tillträda områdena Hägersten och Liljeholmen under 2023. I det nya avtalet är städningen behovsstyrd, vilket kommer att förbättra renhållningen i stadsdelsområdets parker avsevärt.

Stadsdelsnämnden har tilldelats medel för större parkinvesteringar för ett projekt under 2023 - den avslutade delen av Kerstin Hesselgrens park/Vippan i Fruängen som väntas kosta 9,0 mnkr. Stadsdelsnämnden bidrar även själv med medel för att ytterligare höja nivån på den nya lekplatsen i Vippan. De mindre parkinvesteringsmedlen kommer även att användas till upprustning av Hertigvägens lekplats, upprustning av lekplatsen vid Ada Nilssons väg, renovering av Herrängens dansbana och reinvesteringar i grusytor och bollplaner.

Nämndens badplatser är mycket populära och under 2023 kommer arbete pågå för att inrätta ytterligare två officiella badplatser i stadsdelsområdet, Vintervikens badplats och bryggan vid Herrängens gård.

Förväntat resultat

- Den upplevda tryggheten i stadsmiljön bland stadsdelsområdets invånare är fortsatt hög.
- Invånarnas nöjdhet med städning och skötsel av parker ökar
- Tillgängligheten i stadsdelsområdets parker ökar
- Samverkan med polis och det lokala näringslivet är fortsatt god och utvecklas.
- Metoden trygghetsvandringar, som är en form av medborgardialog, har utvecklats och praktiserats.

Analys

Trygghetsskapande insatser

Under totalt fem veckor arrangerades "Sommartorg" på Liljeholmens- och Älvsjö torg. Arrangemangen är inte renodlade trygghetsskapande insatser då de även syftar till en fördjupad samverkan med näringslivs- och civilsamhällesaktörer - samt bidrar till ett mer levande kulturliv i stadsdelarna. Platsaktiveringen bidrar dock till en förbättrad trygghet på och kring torgen. Förvaltningens trygghetsstrateg deltog tillsammans med polisen och brottsofferjouren på Älvsjö torg.

Ett sätt att utveckla arbetet med särskilt utsatta och sårbara brottsoffer har fem stycken trygghetsdialoger med verksamheter inom äldreomsorgen har ägt rum under perioden.

Under perioden har tre särskilda händelser inträffat i stadsdelsområdet, varav två av dem

påverkat lägesbilden. Uppsamlande trygghetsmöten arrangerades i samband med två av händelserna. Ett stort antal lokala aktörer var på plats för att möta invånares reaktioner och känslor.

Investeringar för en tryggare stadsmiljö

Tertial två utgör den mest intensiva perioden på året när det kommer till att rusta upp och investera i en tryggare stadsmiljö. Bland färdigställda investeringar kan nämnas att det nya utegymmet i Trekantsparken har öppnat, att upprustningen av Klackparken - med bland annat badmintonnät och utegym - slutförts, och att en ny belysningsmast satts upp i Svandammsparken. Den sistnämnda investeringen har kommit till efter ett medborgarförslag. På Lugnets parklek har nytt underlag på konstgräsplanen installerats, och upprustningen leder förhoppningsvis till ytterligare platsaktivering.

Tillgänglighet i stadsmiljön

För att alla ska kunna känna sig trygga i stadsdelsområdets offentliga miljöer, är tillgänglighetsanpassningar av stadsmiljön av stor vikt. Under det senaste tertialet har flertalet insatser inom detta område genomförts. Solbryggan vid Långsjöbadet har tillgänglighetsanpassats genom att ny asfalt lagts fram till bryggan. I Båtparkens lekplats har ett nytt tillgänglighetsanpassat sandlekboard installerats, Ada Nilssons lekplats har rustats upp med nytt fallskyddsunderlag, i Krausparken har en ny trappa anlagts med ramp och räcke, och Hertigvägens lekplats har genomgått en total upprustning för ökad tillgänglighet. Den sistnämnda lekplatsen är utrustad med en gummiyta över hela lekplatsen, lekutrustning som innehåller tillgänglighetsanpassade funktioner så som aktivitetstavlor. De två nya utegymmen i Trekantsparken respektive Klackparken, som nämnts i stycket ovan, har utformats med tillgänglighetsanpassade redskap och underlag.

Renhållning

Försommaren präglades av stora problem med renhållningen av våra parker i främst Liljeholmen - med Svandammsparken, Trekantsparken och Vinterviken som de värst drabbade platserna. Ett förändrat beteende märks av hos parkernas besökare. Vid fint väder köper många med sig hämtmat som äts ute i parkerna, med stora mängder skrymmande avfall som följd. Skräpkorgar och tömningsfrekvens är inte dimensionerade för dessa mängder skräp. Ett annat förändrat beteende är att parkernas besökare lämnar skräpet på marken om skräpkorgarna är fulla, istället för att ta med det hem. Fler och större skräpkorgar i de värst utsatta parkerna har installerats, och extra städinsatser har satts in vid fint väder. Under andra halvan av sommaren har vädret varit mer instabilt, och då har nedskräpningen minskat. Nya komprimerande korgar kommer att installeras i flertalet parker under hösten.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Stadsdelsnämnden ska utveckla metoderna för trygghetsdialoger och trygghetsvandringar, med fokus på målgruppen särskilt utsatta brottsoffer	2023-01-01	2023-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.7 Stockholm ska vara en öppen, jämställd och demokratisk stad som samarbetar internationellt

 Uppfylls helt

Analys

Stadsdelsnämnden bedömer att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet kommer att uppnås helt. Bedömningen av måluppfyllelsen baseras på prognos för helåret som utgår från att förväntat resultat på underliggande nämndmål uppnås därtill att kommunfullmäktiges aktivitet och nämndens fem aktiviteter genomförs under året.

Agenda 20230

Nämndens sammanfattning av det strategiska arbetet som görs inom ramen för Agenda 2030 bedöms stödja och bidra till stadens övergripande perspektiv att ingen ska lämnas utanför. Nämnden har särskilt prioriterat hållbarhetsmålen jämställdhet (5), minskad ojämlikhet (10) och ett hållbart och inkluderade samhälle (11).

Inom hållbarhetsmålen finns mål som jämställdhet, minoriteters- och barns rättigheter samt lokal demokrati som nämnden redovisar under särskilda rubriker. Mot den bakgrunden lämnas i detta avsnitt en summering av det arbete som sker mot de övergripande målet att *ingen ska lämnas utanför*.

Förskolans arbete bidrar konkret till stadens övergripande perspektiv om inkluderande samhälle. Aktiviteter för att utveckla likvärdiga och tillgängliga lärmiljöer pågår på alla förskolor utifrån respektive förskolas behov och förutsättningar. Arbetet innefattar även att tillgängliggöra lärmiljön utifrån ett inkluderande perspektiv för att tillgodose barns särskilda behov. Det långsiktiga arbetet med och för barns språkutveckling har gett effekter på barns talspråk och ordförråd, samt förmåga att leka med ord, uttrycka sig, argumentera och kommunicera. Genom att erbjuda barnfamiljer stöd genom exempelvis Familjecentralen i Älvsjö och föräldrastödsgrupper stärks deras sociala och ekonomiska möjligheter i samhället.

För ungdomar arbetar nämnden för att barn- och ungdomar ska växa upp under goda levnadsvillkor och få en bra skolgång. Genom samverkan med förskola, skola, polis och hälso- och sjukvård säkras barn och ungdomars möjligheter att inkluderas i samhälle. Nämnden arbetar särskilt inriktat för att invånarna ska vara självförsörjande och leva ett självständigt liv, bland annat genom Jobbtorget. Nämnden arbetar även med insatser till våldsutsatta och våldsutövare. De öppna verksamheterna för barn och unga är hbtqi-certifierade som arbetar för att inkludera alla målgrupper.

Stadsdelsnämnden har påbörjat en satsning där socialtjänst och fritidsverksamheterna samverkar för att nå ungdomar med normbrytande och/eller kriminellt beteende. Inom ramen för satsningen har enheten valt ut ett mindre antal ungdomar som erbjuds utökat stöd.

Inom Äldreomsorgen bidrar nämnden till att främja psykisk hälsa, välbefinnande och bibehållen självständighet för äldre. Förebyggande verksamheten riktar sina aktiviteter till alla seniorer i stadsdelsområdet och stadsdelsnämndens särskilda boende arbetar med erbjuda social stimulans och daglig aktivering för de äldre.

Inom perspektivet hållbart samhälle bidrar nämnden arbete till hållbar konsumtion och biologisk mångfald. Bland annat har ambitionen höjts att köpa in mer ekologiska livsmedel och måltider.

Mänskliga rättigheter och lokal demokrati

Jämställdhet

Äldreomsorgens insatser utgår ifrån den äldres individuella behov och att vården och omsorgen är personcentrerad. Jämställdhetsarbetet är integrerat i såväl biståndsbedömningen som i verksamheterna. I biståndsbedömningen har en intervjuguide använts som stöd i utredningsarbetet där vikten av att ställa könsneutrala och jämställda frågor tas upp.

På vård- och omsorgsboende, servicehusen, dagverksamheterna och mötesplatserna har t.ex. olika aktiviteter erbjudits som passar både män och kvinnor och där den äldre också har möjlighet att välja utifrån sina intressen och önskemål.

Nationella minoriteter

Nämndens förskolor deltar sedan år 2022 i ett projekt för romsk inkludering i syfte att introducera romska familjer för öppna förskolans verksamhet. Målet är att besöken på öppna förskolan leder till att fler barn från målgrupper börjar i ordinarie förskoleverksamhet. Projektet har fortsatt under tertialet och fortsätter under 2023. Stadsdelsnämndens förskola Metronomen erbjuder förskola på finska.

Äldreomsorgens beställarenhet lämnar ut information om nationella minoriteters rättigheter vid hembesök och erbjuder vid behov finsktalande handläggare. På Trekantens servicehus och på Fruängsgårdens verksamheter är några av de boende finsktalande och det finns finsktalande personal. På Fruängsgården uppmärksammas minoriteters högtidsdagar under året, och finsk litteratur har samlats. På Trekantens servicehus erbjuds på torsdagar finsk karaoke.

Barns rättigheter

Stadsdelsnämndens förskoleavdelning har en samlingssida för alla styrdokument och riktlinjer rörande barns rätt på stadens intranät. Stadens övergripande och stadsdelsnämndens eget framtagna dokument är alltid uppdaterade och lättillgängliga för alla medarbetare.

Samlingssidan innehåller dokument så som säker förskola, akutmatris vid misstanke om brott mot barn, handlingsplan för allvarliga händelser och kriser, aktiva åtgärder och plan mot kränkande behandling, blankett för orosanmälan, checklista för arbetet med barn i behov av särskilt stöd, sekretess och skydd av identitet m.m. Barns rätt till pedagogisk, säker och hållbar lärmiljö av hög kvalitet säkerställs via barnsäkerhetsrond och barnkonsekvensanalyser. Förskolor genomför årliga barnsäkerhetsronder som en del av det systematiska kvalitetsarbetet. Syftet är att identifiera och åtgärda det som kan orsaka fysisk och psykisk ohälsa och/eller direkt skada barnet. Barnkonsekvensanalys är ett verktyg som används för att synliggöra ett barns bästa, en grupp barns bästa eller barns bästa i allmänhet när det gäller förändringar eller åtgärder som påverkar barns vistelse på förskolan. Barns rätt till inflytande och rätt att uttrycka sig ligger till grund för utbildningen, där barns åsikter, tankar och idéer påverkar undervisningens innehåll. Barngrupper delas i mindre konstellationer under dagen

för att möjliggöra samtalstid och social interaktion mellan barn och mellan barn och vuxen.

Lokal demokrati

Nämnden har uppdrag att inleda arbetet med att uppdatera den lokala utvecklingsplanen som togs fram 2017. Vid sammanslagningen av stadsdelsnämnderna Hägersten-Liljeholmen och Älvsjö juli 2020 hade de två nämnderna varsin plan. Arbetet med att uppdatera och göra en ny gemensam lokal utvecklingsplan har ännu inte påbörjats, nämnden inväntar alltjämt instruktioner från stadsledningskontoret.

Nämnden uppmanas beskriva sitt arbete med medborgarbudget. Förvaltningen ska under hösten påbörja utreda möjligheten att genomföra en medborgarbudget inom ett parkupprustningsprojekt för genomförande under 2024 alternativt 2025. Därtill ska ett arbete påbörjas att se över möjligheten att genomföra en medborgarbudget inom någon av enheterna tillhörande avdelningarna för förskola, äldre, individ- och familjeomsorg samt funktionsnedsättning och socialpsykiatri under 2024.

En utmaning nämnden identifierat är att det inte finns några särskilda medel avsatta för medborgarbudget.

Förvaltningen har under planperioden planerat för årets tillgänglighetsanpassningar på lekplatser i stadsdelsområdet. Mer om detta under mål för verksamhetsområdet 3.6.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Kommunstyrelsen ska i samarbete med stadsdelsnämnderna, exploateringsnämnden, stadsbyggnadsnämnden och trafiknämnden inleda arbete för att uppdatera de lokala utvecklingsprogrammen	2023-01-01	2023-12-31	
Analys Arbetet har initierats genom ett sonderande möte mellan samtliga stadsledningskontoret, andra stadsdelsförvaltningar och berörda fackförvaltningar och analys har därefter pågått på stadsledningskontoret. Därför har det lokala arbetet inom stadsdelsförvaltningen med uppdatering inte kommit igång. Förvaltningen inväntar instruktioner kring vägledning.			

Nämndmål: Stadsdelsnämnden är öppen, jämställd och demokratisk

 Uppfylls helt

Beskrivning

Målet nås genom att Agenda 2030 utgör ett stöd och genomsyrar nämndens verksamhets arbete med mänskliga rättigheter. Som beskrivs under respektive verksamhetsmål arbetar nämndens verksamheter med de globala hållbarhetsmålen i Agenda 2030 genom att vidareutveckla arbetet med barns rättigheter, jämställdhet, jämlikhet och nationella minoriteter. I detta sammanhang kommer nämnden se över och uppdatera handlingsplanen mot rasism och förvaltningens tjänsteutlåtande genomförs både en jämställdhetsanalys och en barnkonsekvensanalys i ärenden där detta är relevant. Arbetet med att nå klimat- och miljömålen sker systematiskt inom de verksamheter där det är möjligt och tryggheten och servicen i stadsdelsområdet stärks och utvecklas genom medborgardialoger.

Äldreomsorgen verkar för att skapa forum för dialog med målgruppen inom särskilda boende

samt med seniorerna i den öppna verksamheten. I arbetet för en Äldrevänlig stad pågår ett utvecklingsarbete för samverkan med föreningar och andra aktörer för dialog, informations-, erfarenhets-, och idéutbyte med fokus på det gemensamma arbetet med att tillgodose de äldre medborgarnas behov av socialt innehåll, kultur, hälsa, fritid, vardagsmotion, social delaktighet och samvaro samt medmänskligt stöd.

Medborgardialoger kommer att genomföras för att stärka lokaldemokratin och nämnden ska även utreda möjlighet och genomföra medborgarbudet som ett sätt att utveckla det demokratiska inflytandet. Ett led i det är att arbetet med det lokala utvecklingsprogrammet ska återupptas och nämndens ambition är att programmet kommer att bidra till ett öppnare och mer inkluderande samtal och möten med stadsdelsområdets invånare.

Stadsdelsnämndens medborgarkontor i Älvsjö ger stöd och samhällsvägledning till stadsdelsområdets invånare. En prioriterad målgrupp är nyanlända. Nyanlända erbjuds samhällsvägledning i samband med inflyttning till stadsdelsområdet via mobil samhällsvägledning. Samhällsvägledarna förmedlar information om var det finns föreningsdrivna aktiviteter som ger möjlighet till språkträning, socialt nätverk och en meningsfull fritid. Utvecklingen av stödet till nyanlända fortgår i samarbete med Arbetsmarknadsnämnden och SHIS där frågor om arbete och bostad har särskilt fokus. Samverkan med föreningar och civilsamhället ska stärkas genom gemensamma aktiviteter på Medborgarkontoret. Vidare planerar medborgarkontoret att införa besöksräkning och genomföra en kundundersökning.

Stadsdelsnämndens parker och grönområden ska i så stor utsträckning som möjligt vara tillgänglighetsanpassade. Nämnden arbetar med att få bort lätt avhjälpta hinder från lekplatser och bevakar tillgänglighetsfrågan i samtliga processer.

Förväntat resultat

- Att nämndens dialoger och inbjudan till deltagande om stadsdelsområdets utveckling ger nämnden tydligare kunskap om invånarnas önskemål och behov
- Att nämndens verksamheter har kunskap om stadens kvalitetsprogram och har stärkt sitt systematiska kvalitetsarbete
- Stadsdelsområdets invånare är nöjda med den service som medborgarkontoret erbjuder.
- Nyanlända som flyttat in i genomgångsbostäder i vårt stadsdelsområde har skaffat eget varaktigt boende.

Analys

Stadsdelsnämnden bedömer att nämndmålet kommer att uppnås vid årets slut. Bedömningen grundas på att de förväntade resultaten prognostiseras uppnås och att nämndens aktiviteter genomförs under året.

Nämndens verksamheter har en pågående dialog med invånare och brukare. Det arbete som ligger inom ramen för detta mål har Medborgarkontoret bland annat anordnat temakvällar för målgruppen nyanlända och i arbetet för en Äldrevänlig stad samverkar nämndens verksamheter med pensionärsrådet och pensionärsföreningar i syfte att höra in invånarnas

idéer och om den service nämnden ger är av god kvalitet. En vidare läsning om det arbete nämnden gör för målgruppen lämnas under nämndens mål "Äldre har ett tryggt, hälsosamt och självständigt liv samt en god personcentrerad vård och omsorg " under verksamhetsområdets mål 1.4.

I syfte att vidga dialogen med invånarna i stadsdelsområdet pågår utredningar om möjligheten att genomföra medborgarbudget som närmare beskrivs under KF:s mål för verksamhetsområdesmålet 3.7, avsnittet ovan. Där lämnas även rapportering om nämndens uppdrag med att uppdatera den lokala utvecklingsplan och nämndens jämställdhetsarbete.

Kvalitetsprogrammet

I syfte att stärka förvaltningens systematiska kvalitetsarbete har kvalitetsforum fortsatt arbetet med att implementera kvalitetsprogrammets sex förhållningssätt på chefsforum (där alla chefer inom stadsdelsförvaltningen samlas). Samtliga förhållningssätt kommer ha behandlats innan årets slut.

En utmaning förvaltningen identifierat inför 2024 är att nå ut med kvalitetsprogrammets förhållningssätt till verksamheterna. Det är verksamheterna som huvudsakligen har kontakt med brukarna och stadsdelsområdets invånare.

Nyanländas övergång till varaktigt eget boende

Nämndens mål är att nyanlända som flyttat in i genomgångsbostäder ska övergå till att ha skaffat sig ett eget och varaktigt boende. Under perioden januari - augusti 2023 har nio hushåll lämnat sina genomgångsbostäder. Åtta hushåll har hittat ett eget varaktiga boende med stöd från enhetens samhällsvägledare i samverkan med SHIS. Det ger ett utfall på 89 procent. Sju hushåll är kvar och avser lämna sina genomgångsbostäder innan årets, slut vilket gör att målet vid årets slut prognostiseras uppfyllas.

Rådet för funktionshinderfrågor

Stadsdelsnämnderna Hägersten-Älvsjö och Skärholmens regionala råd för funktionshinderfrågor har startat och rådet har sammanträtt vid tre tillfällen. Fokus för rådet har initialt varit att hitta nya former och arbetssätt för att fortsatt stärka rådets stödjande och strategiska roll i nämndernas arbete med att genomföra stadens övergripande styrdokument "Program för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning 2018-2023".

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Stadsdelsnämnden ska anordna temakvällar för nyanlända tillsammans med civilsamhället och SHIS	2023-01-01	2023-12-31	
 Stadsdelsnämnden ska genomföra en nöjd-kund-undersökning på medborgarkontoret.	2023-09-01	2023-12-31	
 Stadsdelsnämnden ska implementera kvalitetsprogrammets förhållningssätt genom dialog och workshops i chefsforum.	2023-01-01	2023-12-31	
 Stadsdelsnämnden ska utreda möjligheten att genomföra medborgarbudget	2023-01-01	2023-12-31	
 Stadsdelsnämnden ska utveckla arbetet i rådet för funktionshinderfrågor tillsammans med Skärholmens stadsdelsförvaltning med fokus på strategiska frågor kopplade till tillgänglighet och delaktighet	2023-01-01	2023-12-31	

Uppföljning av ekonomi

Uppföljning av driftbudget

Mnkr	Budget	Begärda budgetjusteringar	Prestations- och omslutningsförändringar	Prognos	Avvikelse
Anslag för nämndens verksamhet (netto)	2 988,3	19,7	-10,1	3 010,2	-20,8
Kostnader	3 381,7	11,2	16,6	3 515,0	-105,5
Intäkter	-393,4	0,0	-26,7	-504,8	84,7
Prognos/avvikelse före resultatdispositioner					-20,8
Resultatenheternas överskott från 2022					82,6
Resultatenheternas överskott till 2024					61,8
Prognos/avvikelse efter resultatdispositioner					0,0

Sammantaget beräknas en budget i balans såväl före som efter resultatöverföringar. Prognosen som lämnas är efter åtgärder och alla verksamheter arbetar systematiskt med budgethållningsåtgärder. Förvaltningens prognos av helårets resultat baseras i detta ärende på analys av bokslut för 2022 samt av resultatet efter årets åtta gångna månader. Det rådande världsläget, inflationen och höjda räntor är osäkerhetsfaktorer som försvårar prognosarbetet. Prognos per verksamhetsområde lämnas nedan.

Mnkr Netto	Budget	Begärda budget-justeringar	Prestationsförändringar	Prognos (före resultatöverföringar)	Prognos (efter resultatöverföringar)	Avvikelse
Nämnd och administration	75,6			75,6	75,6	0,0
Individ- och familjeomsorg	286,4	0,0	0,0	310,7	310,7	-24,3
<i>varav barn och ungdom</i>	160,7			191,0	191,0	-30,3
<i>varav vuxna</i>	51,7			53,7	53,7	-2,0
<i>varav socialpsykiatri</i>	72,3			72,3	72,3	0,0
<i>varav nyanlända</i>	1,7			-6,3	-6,3	8,0
Stadsmiljöverksamhet	32,2			32,2	32,2	0,0
<i>Avskrivningar</i>	23,9	5,9		29,8	29,8	0,0
<i>Internräntor</i>	1,5	3,8		5,3	5,3	0,0
Förskoleverksamhet	869,4		-16,2	868,2	850,9	2,3
Äldreomsorg	953,1			938,1	938,1	15,0
Stöd och service till personer med funktionsnedsättning	572,0	1,5	6,1	583,1	579,6	0,0
Barn, kultur och fritid	41,6			41,6	41,6	0,0
Arbetsmarknad sätgärder	17,9			15,9	15,9	2,0
Ekonomiskt bistånd	109,7			109,7	109,7	0,0
<i>varav handläggare</i>	32,5			32,5	32,5	0,0
Övrig verksamhet	5,0			0,0	0,0	5,0
Totalt	2 988,3	11,2	-10,1	3 010,2	2 989,4	0,0

Nämnd- och förvaltningsadministration

Prognosen för nämnd- och förvaltningsadministration visar ingen avvikelse mot budget.

Individ- och familjeomsorg

Individ- och familjeomsorg innefattar i stort fyra delar: barn och ungdom, vuxna, socialpsykiatri och nyanlända. Sammantaget beräknas ett underskott om 24,3 mnkr. Underskottet återfinns inom området barn och ungdom respektive vuxna. Fördelning per delområde redovisas nedan:

Barn- och ungdom visar ett underskott på 30,3 mnkr jämfört med budget, en försämring med 0,1 mnkr i jämförelse med föregående prognos. Underskottet förklaras huvudsakligen av

många pågående ärenden samt längre eller förlängda placeringstider. Personalomsättningen har ökat under sommaren och därmed behovet av konsulter under rekryteringsprocessen. Avsikten är att minska inköpen av konsulter framöver. Vidare förklaring till underskottet är att den samverkan som utvecklats i stadsdelen mellan socialtjänsten, stadsdelens skolor och lokalpolis har lett till en ökad kännedom om barn och ungdomars utsatthet och utmaningar. Detta i sig har lett till ett ökat antal orosanmälningar och utredningar inom den sociala omsorgen och är en förklaring till fler placeringar och att kostnaderna ökat för öppenvård och placeringar för barn och unga. Förvaltningens satsningar på samverkan och nya tjänster/funktioner har lett till ett aktivare arbete, en ökad medvetenhet och upptäckt av barn och ungdomar, ofta dessutom med en komplex problematik, där många har omfattande och sammansatta behov. Det handlar både om en kombination av flera delar som skolfrånvaro och bristande skolgång, missbruk, funktionsnedsättning, psykisk ohälsa och kriminalitet. Detta har i sin tur krävt placeringar utanför hemmet med höga dygnskostnader på institution i form av HVB-hem eller SIS.

Vuxenomsorgen visar ett underskott med 2,0 mnkr, vilket är en oförändrad prognos i jämförelse med föregående månad och med tertialrapport 1. Underskottet beror till stor del på högre kostnader än budgeterat för främst stöd- och omvårdnadsboenden samt placeringskostnad på akutboende.

Socialpsykiatrien visar ingen avvikelse mot budget.

För nyanlända beräknas ett överskott om 8,0 mnkr. Överskottet beror på att erhållna statsbidrag redovisas inom ramen för nyanlända och inte inom andra delar av verksamheterna likt tidigare år.

Stadsmiljöverksamhet

Prognosen för stadsmiljöverksamheten visar ingen avvikelse jämfört mot budget.

Prognosen inklusive kapitalkostnader (internränta och avskrivningar) visar inte heller någon avvikelse jämfört med budget efter eventuella budgetjusteringar. Detta beror på att förvaltningen i detta ärende föreslår nämnden att ansöka om en budgetjustering om 9,7 mnkr för att täcka det underskott för kapitalkostnader en prognos exklusive tilltänkta budgetjusteringar visar på.

Kapitalkostnader

Mnkr, netto	Budget	Bokfört värde	Prognos	Avvikelse
Avskrivningar	23,9	18,2	29,8	-5,9
Internränta	1,5	3,4	5,3	-3,8

Stadsdelsnämnden ansöker om 9,7 mnkr i budgetjustering för ökade kapitalkostnader på parkinvesteringar.

Förskoleverksamhet

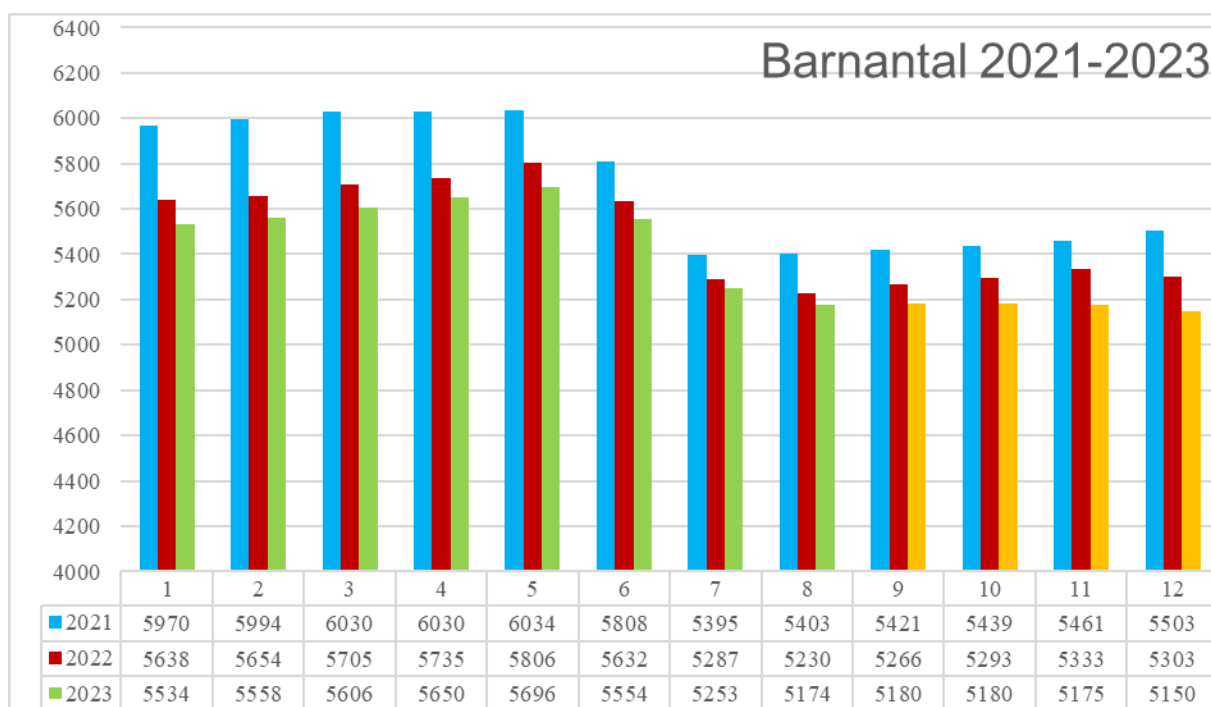
Verksamhetsområdet för förskola visar ett sammantaget underskott om 15,0 mnkr före resultatöverföringar och ett överskott om 2,3 mnkr efter resultatöverföringar. Totalt beräknas ett uttag om 17,3 mnkr ur fonderna. Resultatenheten Axelsberg upplöstes i verksamhetsplanen för 2023 varpå enhetens resultatfond om 2,3 mnkr inte kommer föras över till 2024. Detta

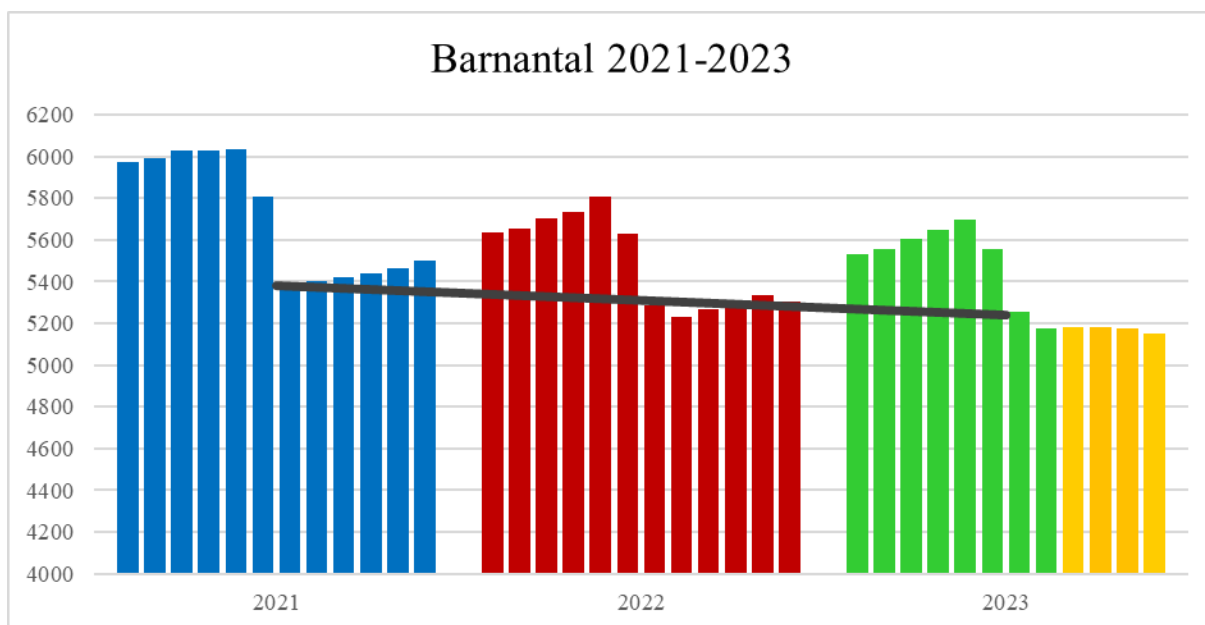
innebär att resultatenheterna prognostiserar ett underskott om 15,0 mnkr.

Enheterna har stora utmaningar med ökade kostnader och en högre kostnadsnivå under 2023 än tidigare år. Det är primärt ett lägre barnantal med lägre intäkter som följd i relation till höga personalkostnader som utgör grunden till det stora underskottet. En höjd PO (personalomkostnader), löneöversynen samt ökade driftskostnader på grund av inflationen gör det svårt att hålla en budget i balans då kostnadsökningarna procentuellt sett är nära dubbelt så hög som pengökningen för året.

Barnantalet fortsätter att minska även i år och sannolikt fortsätter denna trend även 2024. I augusti 2022 var 5 230 barn inskrivna i förskolans verksamheter (en minskning med 173 barn jämfört med 2021). Vid den senaste avläsningen, T2 2023, var det 5 174 barn vilket är en minskning med ytterligare 56 barn.

Nedan tabeller visar barnantalet 2021-2023 där man ser en tydlig nedgång av barnantal 2021 med en fortsatt minskning 2022 och 2023. Diagrammen inkluderar inte interkommunala barn.

Förskolebarn	Jan	Feb	Mar	Apr	Maj	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec
2022	5 636	5 654	5 704	5 737	5 805	5 633	5 287	5 230	5 266	5 293	5 338	5 303
2023	5 534	5 558	5 606	5 650	5 696	5 554	5 238	5 174				
Skillnad	-102	-96	-98	-87	-109	-79	-49	-56				

Barnomsorgsgarantin har uppfyllts under året.

Äldreomsorg

Äldreomsorgen visar ett överskott på 15,0 mnkr jämfört med budget. Överskottet finns främst inom de anslagsfinansierade enheterna.

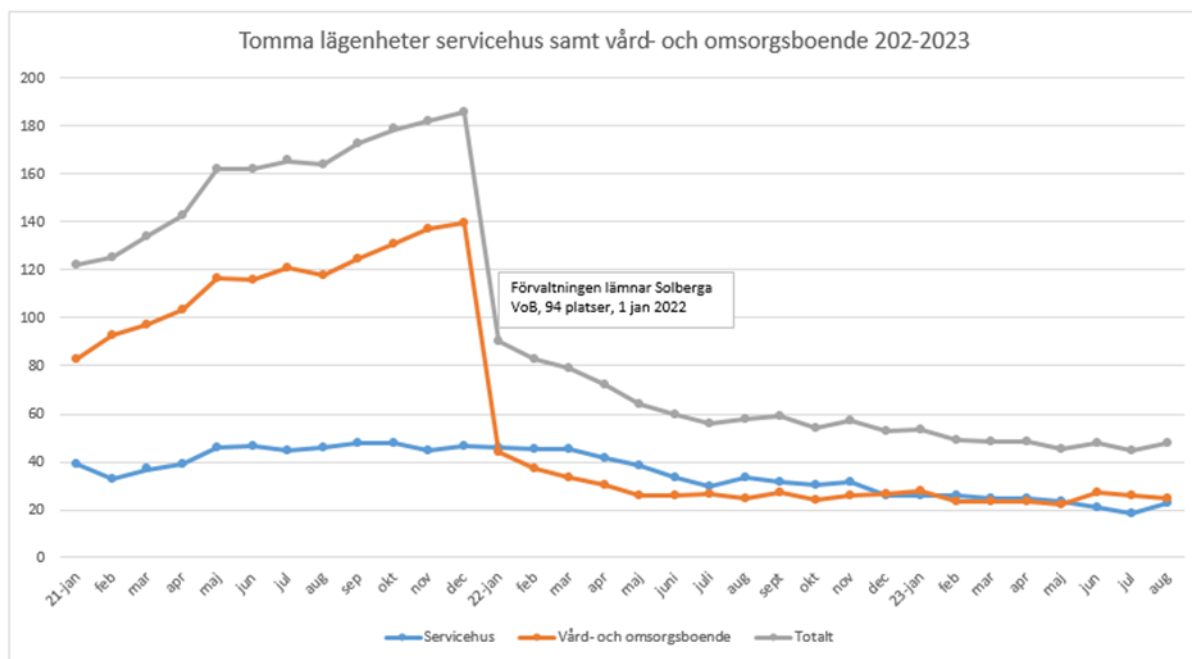
Beställarenheten visar ett överskott då efterfrågan på placeringar var lägre de första månaderna än prognostiserat. Även om placeringarna ökar, förväntas enheten visa ett överskott för 2023 då ökningen skett successivt under året.

Nedanstående tabell visar antal helmånadsplaceringar hos beställarenheten för 2023 jämfört med 2021-2022.

Antal placeringar inom beställarenheten	Jan	Feb	Mar	Apr	Maj	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec	Medel
Månadsplatser 2021	540	533	528	531	534	541	550	561	560	565	567	568	548
Månadsplatser 2022	565	577	582	577	581	579	587	593	608	619	617	620	592
Månadsplatser 2023	618	627	637	640	650	657	664	655					643

Utförarenheterna visar ett underskott, vilket främst beror på högre kostnader för personal samt generella kostnadsökningar till följd av inflation. Under 2023 ser utförarenheterna över sina scheman, vilket förväntas ge en positiv effekt på enheternas resultat.

Nedanstående diagram visar antal tomma lägenheter hos förvaltningens vård- och omsorgsboenden samt servicehus mellan 2021 och 2023.

Förändringen av antal tomma lägenheter i januari 2022 jämfört med december 2021 beror på avvecklingen av Solberga vård- och omsorgsboende, vilket har lett till att beläggningen på förvaltningens vård- och omsorgsboenden är tillbaka på samma nivå som innan Covid-19 i mars 2020. Sedan dess har antalet tomma lägenheter minskat under 2022 samt något under 2023. Förvaltningen erhåller inga hyresintäkter för tomma lägenheter vilket betyder att ekonomin påverkas negativt av tomma platser.

Stöd och service till personer med funktionsnedsättning

Prognosen för Stöd och service till personer med funktionsnedsättning visar ett underskott på 3,5 mnkr före resultatöverföringar och ingen avvikelse mot budget efter resultatöverföringar.

Prestationsbaserade placeringar inom beställarenheten och antalet unika individer

Antal	Jan	Feb	Mar	Apr	Maj	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec
Placeringar	732	739	757	753	747	736	738	769				
Unika personer	533	537	550	552	546	541	545	566				

Verksamhet för barn, kultur och fritid

Prognosen för barn, kultur och fritid redovisar ingen avvikelse mot budget. I verksamhet för barn, kultur och fritid ingår verksamheter för barn- och ungdom (avdelningen för social omsorg), kolloverksamhet och kulturbidrag (förskoleavdelningen), konsumentrådgivning

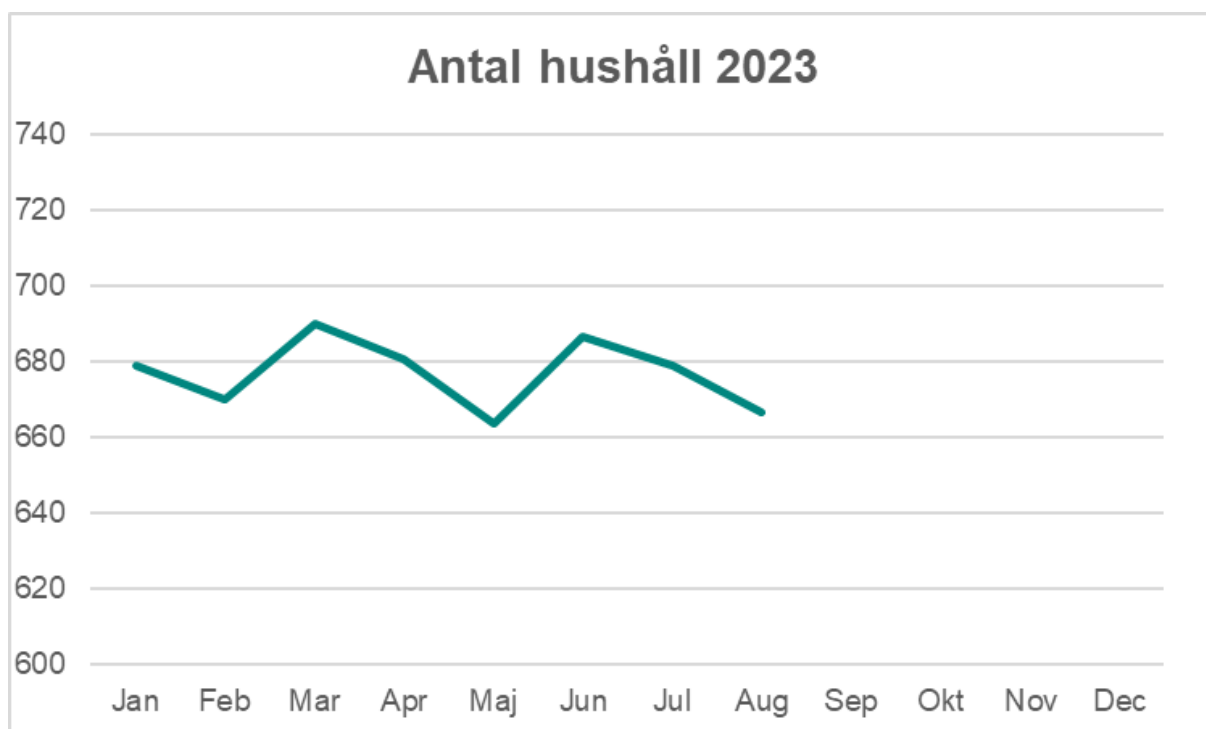
(avdelningen för samhällsplanering och intern service) samt föreningsbidrag (avdelningen för ekonomi och upphandling).

Arbetsmarknadsåtgärder

Arbetsmarknadsåtgärder redovisar ett överskott om 2,0 mnkr. Överskottet beror främst på svårigheter att få ut kandidater till OSA-anställningar.

Ekonomiskt bistånd

Prognosen för ekonomiskt bistånd visar ingen avvikelse mot budget. Antal bidragshushåll har under årets första åtta månader varit relativt konstant medan medelbidraget per hushåll ökat något.

Antal hushåll med ekonomiskt bistånd

Jan	Feb	Mars	April	Maj	Juni	Juli	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec
679	670	690	681	664	687	679	667				

Övrigt

Under övrig verksamhet bedrivs ingen verksamhet utan det överskott om 5,0 mnkr som redovisas här är en budgeterad justeringspost för oförutsedda händelser och eventuell underskottstäckning inom andra verksamhetsområden. Justeringsposten ianspråkats i nuläget av underskott inom individ- och familjeomsorgen.

Resultatenheter

Resultatenhetens namn	Resultatenheternas bruttobudget 2023	Resultatöverföring från 2022 Överskott (-) Underskott (+)	Beräknat resultat 2023 Överskott (-) Underskott (+)	Beräknad resultatöverföring till 2024 Överskott (+) Underskott (-)
Hägerstensåsens förskolor	67 008,0	-4 773,0	500,0	4 273,0
Fruängens förskolor	53 144,0	-4 264,0	2 000,0	2 264,0
Västertorp och Mälarhöjdens förskolor	63 650,0	-1 402,0	800,0	602,0
Telefonplans förskolor	57 931,0	-3 742,0	400,0	3 342,0
Årstadals förskolor	71 728,0	-3 934,0	1 600,0	2 334,0
Årstabergs förskolor	69 235,0	-8 304,0	3 500,0	4 804,0
Aspuddens förskolor	64 847,0	-2 883,0	800,0	2 083,0
Gröndals förskolor	78 893,0	-8 042,0	200,0	7 842,0
Midsommarkransens förskolor	55 422,0	-4 236,0	300,0	3 936,0
Herrängen/Ålvsjöskogens förskolor	56 296,0	-3 505,0	600,0	2 905,0
Långbro/Solbergaskogens förskolor	51 731,0	-5 283,0	3 000,0	2 283,0
Solberga/Sjöängens förskolor	63 289,0	-6 439,0	1 300,0	5 139,0
Axelsbergs förskolor	0,0	-2 275,0	2 275,0	0,0
Grupp- och servicebostad Hägersten-Ålvsjö	178 050,0	-17 772,0	2 500,0	15 272,0
Liljeholmens dagliga verksamhet	43 762,0	-3 407,0	1 000,0	2 407,0
Glasade gångens dagliga verksamhet	26 310,0	-2 320,0	0,0	2 320,0
Summa resultatenheter	1 001 296,0	-82 581,0	20 775,0	61 806,0

Inom stadsdelsnämnden finns 15 resultatenheter, 12 inom förskolan och tre inom social omsorg. Ett sammantaget överskott om 82,6 mnkr fördes över från 2022. För innevarande år prognostiseras ett underskott för resultatenheterna på totalt 20,8 mnkr. Totalt beräknas 61,8 mnkr föras över till 2024.

Resultatenheter ska föra över hela sitt resultat, både över- och underskott, till följande år. Överföringen får som mest motsvara 5 procent av bruttobudgeten innevarande år. Resultatfondens ackumulerade överskott får maximalt motsvara 10 procent av bruttobudgeten. En förutsättning är att resultatenheten har uppfyllt sina åtaganden. Överskott får ackumuleras och föras över under flera år. Underskott ska täckas senast under nästkommande år, annars ska nämnden upplösa resultatenheten i samband med bokslutet.

Förskolans 12 och resultatenheter prognostiserar ett underskott på sammanlagt 15,0 mnkr vilket tas ur resultatfonden. Utöver det upplöstes Axelsbergs resultatenhet i verksamhetsplanen för 2023 varpå enhetens resultatfond om 2,3 mnkr inte kommer föras över till 2024. Detta innebär att det totala fonduttaget för förskola beräknas till 17,3 mnkr.

Social omsorgs tre resultatenheter prognostiseras ett underskott på sammanlagt 3,5 mnkr vilket tas ur resultatfonden.

Investeringar

Mnkr	Budget	Begärda budgetjusteringar	Prognos	Avvikelse
Parkinvesteringar	5,9		5,9	0,0
Parkreinvesteringar	4,0		4,0	0,0
Nycklade medel Stadsmiljö	10,3		10,3	0,0
Klimatinvesteringar	1,9		1,9	0,0
Trygghetsinvesteringar	2,3		2,3	0,0
Övriga investeringsmedel	1,6		1,6	0,0
Maskiner & inventarier	10,1		10,1	0,0
Totalt investeringar	36,1	0,0	36,1	0,0

Arbetet med att rusta upp nämndens parkanläggningar har pågått enligt plan under det andra tertialet. Ada Nilssons lekplats, belysningen i Svandammsparken, Hertigvägens lekplats, Herrängens dansbana, Krausparken etapp 3 samt upprustning av bollplaner och ny sandlåda till Båtparken har samtliga färdigställt under tertialet. Under upprustningen av Kerstin Hesselgrens park har föroreningar i asfalten upptäckts i delar av parken, vilket kan påverka kostnaderna för projektet till årets slut. Nämndens arbete med klimatinvesteringar och trygghetsinvesteringar redovisas under respektive mål i T2.

Försäljningar av anläggningstillgångar

Ej aktuellt.

Verksamhetsprojekt (driftprojekt)

Ej aktuellt.

Omslutningsförändringar

Med omslutningsförändring avses en ökad eller minskad kostnad som har ett direkt samband med en motsvarande ökad eller minskad intäkt. En omslutningsförändring påverkar därför inte nämndens nettobudget. Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnds omslutning prognostiseras under året öka med sammanlagt 27,1 mnkr fördelade på:

Omslutningsförändring (mnkr)	Kostnader	Intäkter
Nämnd och förvaltningsadministration		
CESAM-tid, Lärarförbundet, Kommunal	0,4	-0,4
Statsbidrag Krisberedskap	0,5	-0,5
Paralnn-konton	0,4	-0,4
Individ- o familjeomsorg		
Statsbidrag Socialstyrelsen	3,2	-3,2
Sociala investeringsfonden	2,0	-2,0
Hysesintäkter, skolkostn, ersättning plac. barn	2,5	-2,5
Statsbidrag Föräldraskapsstöd	2,0	-2,0
UPH-medel	0,9	-0,9
LUM-medel	0,4	-0,4
Äldreomsorg		
Projektmedel - Ensamhet och demens	2,1	-2,1
Projektmedel - God och nära vård	4,5	-4,5
Funktionsnedsättning		
Ers fr försäkringskassan, försälj av platser till andra stadsdelar	7,8	-7,8
Barn, kultur och fritid		
Statsbidrag Föräldraskapsstöd	0,4	-0,4
Summa	27,1	-27,1

Förvaltningen föreslår att nämnden fastställer omslutningsförändringar om 27,1 mnkr och anmäler detta till kommunstyrelsen.

Budgetjusteringar

Medel för kapitalkostnader

Stadsdelsnämnden ansöker om 9,7 mnkr i budgetjustering för ökade kapitalkostnader på parkinvesteringar.

Mnkr, netto	Budget	Bokfört värde	Prognos	Avvikelse
Avskrivningar	23,9	18,2	29,8	-5,9
Internränta	1,5	3,4	5,3	-3,8

Medel för kommunalt bostadsbidrag

Förvaltningen föreslår att stadsdelsnämnden hos kommunstyrelsen ansöker om 1,5 mnkr för kommunalt bostadsbidrag för personer med funktionsnedsättning. För perioden januari tom augusti har nämnden ett utfall om ca 1,0 mnkr och för helåret en prognos om 1,5 mnkr.

Medel för lokaländamål

För 2023 utgår ett bidrag för lokaler inom förskolan med hög hyra. För 2023 beräknar Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnd erhålla cirka 14,4 mnkr i bidrag för höga hyror inom förskolan.

Analys av balansräkning

Balansomslutningen har ökat med 33,0 mnkr till 538,5 mnkr sedan 2022 års delårsbokslut.

Anläggningstillgångarna har endast ökat med 0,8 mnkr då avskrivningarna varit nästan lika höga som investeringarna.

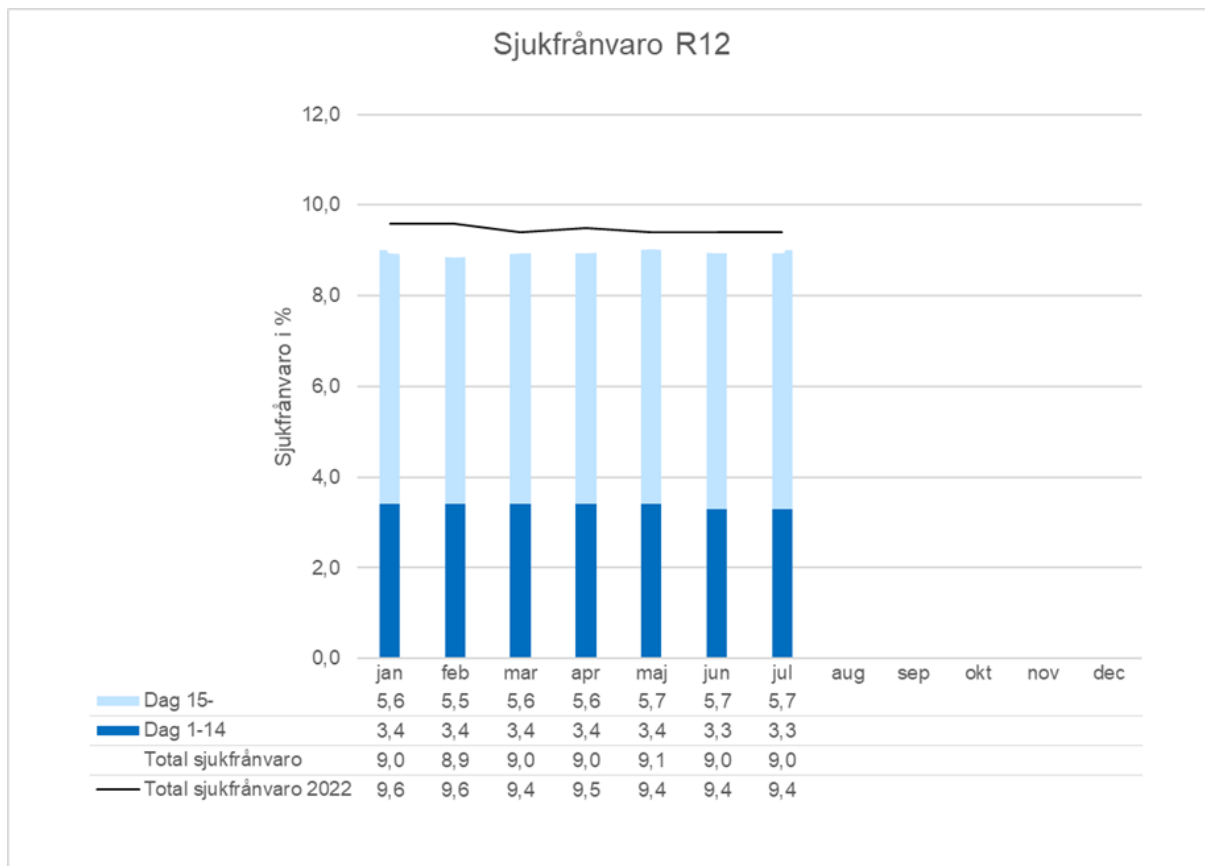
Omsättningstillgångarna har ökat med 32,2 mnkr totalt. Kundfordringarna har ökat då nämnden i år har fakturor med höga belopp mot Äldreförvaltningen för olika ersättningar. Diverse kortfristiga fordringar har ökat då stadsdelsnämnden inväntar bidrag från Skolverket samt att det varit högre kostnader på leverantörsfakturor och därmed ett högre momsbelopp än 2022.

De kortfristiga skulderna har sammanlagt ökat med 27,0 mnkr. Dock har leverantörsskulderna minskat med 3,5 mnkr. Detta då det var betydligt fler fakturor samt några med högre belopp vid samma tidpunkt 2022. Övriga kortfristiga skulder har också minskat med 5,3 mnkr där förändringen beror på att nämnden 2022 hade några större projekt med bokförda intäkter för projektmedel vilket inte finns i samma omfattning under 2023. Upplupna kostnader har sammantaget ökat med 35,4 mnkr. Det beror främst på att nämnden har en ökning av upplupna löner med 22,2 mnkr, i och med att nämnden har retroaktiva löner att vänta i år, samtidigt som en ökning av upplupna kostnader om 13,2 mnkr för kostnader som nämnden inte fått fakturor på ännu.

Övrigt

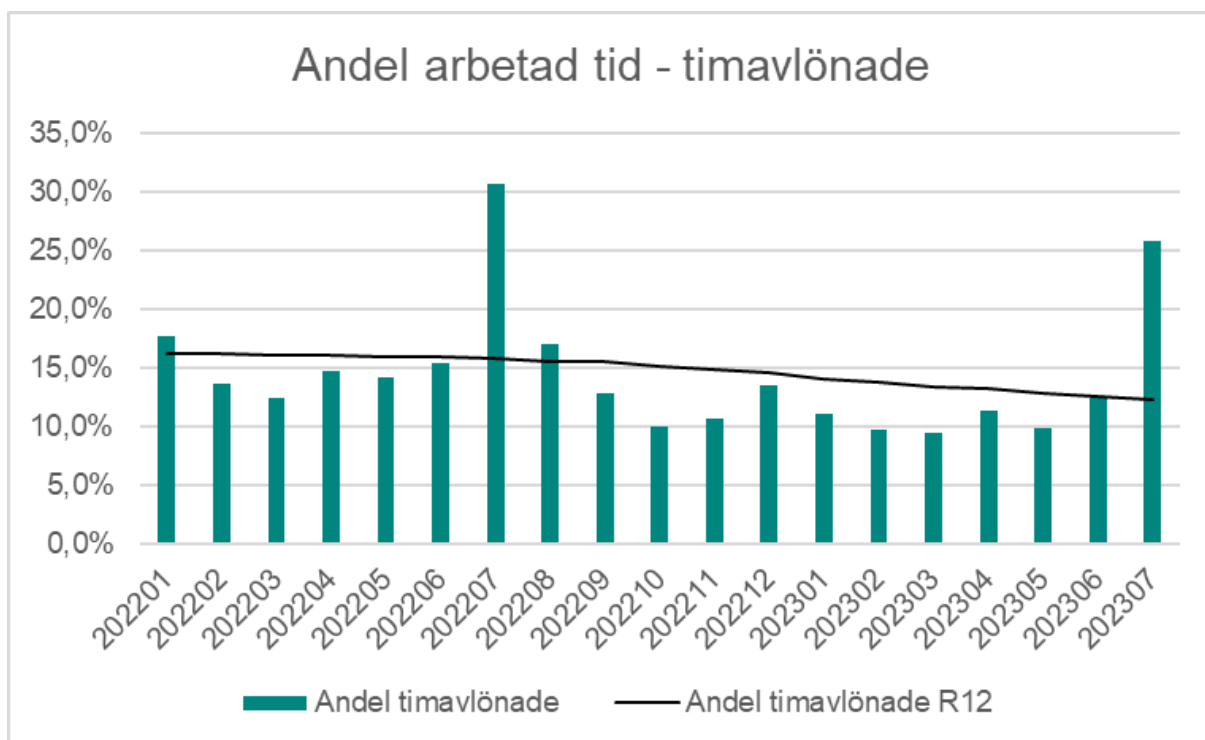
Personaltal

Sjukfrånvaron har det senaste året visat en nedåtgående trend där pandemins höga siffror successivt sjunker och under året rör sig kring 9 procent. Korttidssjukfrånvaron ligger liksom föregående månad fortsatt på 3,3 procent. Värdet av sjukfrånvaron för rullande 12 månader är på totalen i juli detsamma som i juni; 9,0 procent. Sjukfrånvaron i staden som helhet är 6,5 procent och motsvarande värde för alla stadsdelar är 8,0 procent vilket är samma som föregående månad. Korttidsfrånvaron för stadsdelsförvaltningen (dag 1-14) är högre än staden som helhet; 3,3 procent jämfört med staden totalt 2,6 procent (3,0 är värdet för alla stadsdelar).

Personalomsättning i procent	T1	T2	VB
2021	i.u.	i.u.	3,40
2022	i.u.	i.u.	4,88
2023	1,62	3,27	

Personalomsättning beräknas enligt: Det lägsta talet av avgångar eller rekryteringar av tillsvidareanställningar under året ställs mot det genomsnittliga antalet tillsvidareanställningar per befattning under året. Värdet som visas ackumuleras under året. Personalomsättningen i staden som helhet var år 2021 4,2 procent och 2022 4,7 procent.

De verksamheter där andel arbetad tid – timavlönade beräknas inom är: förskola, äldreomsorg samt social omsorg (funktionsnedsättning). Andelen timavlönade totalt för dessa verksamheter minskar successivt och värdet för rullande 12 månader är per juni 12,3 procent, vilket är en minskning med 0,2 procentenheter. Motsvarande värde för alla stadsdelar under samma period är 11,2 procent vilket också är en minskning.

Intern kontroll

Enligt kommunallagen (2017:725) 6 kap. 6 § ska nämnden inom sitt område se till att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som kommunfullmäktige har bestämt samt enligt de bestämmelser i lag eller annan författning som gäller för verksamheten. I tertialrapport 2 ska nämnden avge delrapport för hur det interna kontrollarbetet har fortlöpt hittills under året, med fokus på väsentliga avvikelser och åtgärder som har vidtagits för att hantera avvikelserna.

Avdelningarna har identifierat åtta processer med elva systematiska kontroller som är upptagna i nämndens internkontroll. Sammanfattningsvis har det interna kontrollarbetet fortlöpt enligt plan och inga avvikelser har rapporterats.

Avdelningen för individ och familjeomsorg och avdelningen för funktionsnedsättning och socialpsykiatri

Inom ramen för avdelningens systematiska kvalitetsarbete är arbetet med internkontroll och uppmärksammandet av avvikelser en viktig metod för att uppmärksamma och utveckla verksamheternas kvalitet. Det övergripande målet är verksamheter av hög kvalitet som utgår från rättssäkerhet, tillgänglighet och med en tillit och respekt för människors självbestämmande och integritet.

De två avdelningarna har i samband med verksamhetsplanen för år 2023 fastställt en väsentlig process i internkontrollplanen med fem systematiska kontroller. Dessa är: Uppföljning av att barn och ungdomar ges information och är delaktiga i sin utredning, Uppföljning av att barnrättsperspektivet beaktas, Barnkonsekvensanalyser genomförs i alla ärenden som rör barnfamiljer, Kontroll av att frågor om våldsutsatthet har ställts i ärenden samt Våldsutsatthet uppmärksammas i alla ärenden.

Uppföljning har gjorts av samtliga fem systematiska kontroller och avdelningarna har inte noterat någon avvikelse.

Avdelningen för äldreomsorg

Äldreomsorgens mål är att äldre har en tillvaro som präglas av hög kvalitet, trygghet och självbestämmande. Utgångspunkten för äldreomsorgens insatser är att så långt som möjligt ta tillvara den äldres egna resurser så att personen kan bibehålla sina funktioner.

Äldreomsorgen har identifierat en väsentlig process med två systematiska kontroller. Dessa är: Följa upp nutritionsvårdsprocessen och Uppföljning av kompetensförsörjningsplanen.

Kontrollaktiviteterna är genomförda och inga avvikelser har rapporterats.

Avdelningen för ekonomi och upphandling

Avdelningen har i internkontrollplanen för 2023 fastställt två väsentliga processer med tre systematiska kontroller. Dessa är: Kontroll att inköp via betalkort följer förvaltningens riktlinjer, Kontroll av investeringar samt Kontroll i Agresso att inköp görs från upphandlade leverantörer.

Kontrollaktiviteterna är genomförda och inga avvikelser har rapporterats.

Avdelningen för samhällsplanering och intern service

Avdelningen har i internkontrollen för 2023 fastställt fyra väsentlig processer med fem systematiska kontroller. Dessa är: Att rapporten från kemikaliecentrum rapporteras till nämnden i verksamhetsberättelsen, att lokalförsörjningsplanen fattas av nämnden, att förskoleprognosen löpande stäms av med ansvariga chefer, följa upp att åtgärder är implementerade samt att årligen följa upp informationssäkerhetssamordnarens årshjul.

Samtliga kontrollaktiviteter är genomförda utom en som kontrolleras under nästföljande period. Inga avvikelser har rapporterats.

Lee Orberon
stadsdelsdirektör
Hägersten-Älvsjö
stadsdelsförvaltning

Alex Baena
avdelningschef
Hägersten-Älvsjö
stadsdelsförvaltning

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Lee Orberson, stadsdelsdirektör	2023-09-14
Alex Baena, avdelningschef	2023-09-14